

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Διένεξη ΗΠΑ - Β. ΚΟΡΕΑ παρούσα κατάσταση μελλοντικές προοπτικές

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Θωμάς Χ. Παπακώστας.

Αθήνα 2018

Τριμελή Επιτροπή

Κωνσταντίνος Α. Λάβδας Καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Ομάδων
Συμφερόντων (Επιβλέπων)

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών
Σπουδών

Δημήτριος Καιρίδης Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και εξωτερικής Πολιτικής

Copyright © Θωμάς Παπακώστας 2018

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Απαγορεύεται η αντιγραφή και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Αφιερώνω αυτήν την εργασία στον πατέρα μου ως ελαχίστη ένδειξη ευγνωμοσύνης για την μεταλαμπάδευση αρχών και αξιών που αποτέλεσαν και αποτελούν φάρο και οδηγό στην ζωής μου.

Συντομογραφίες

BDA: Banco Delta Asia

DPRK: Democratic People's Republic of Korea

DIA: Department of Intelligence Agency

EMP: Electromagnetic Pulse

HEU: Highly enriched Uranium

ICBM: Inter-Continental Ballistic Missile

IRBM: Intermediate Range Ballistic Missile

INF: Intermediate Range Nuclear Forces Treaty

IAEA: International Atomic Energy Agency

JNCC: Joint Nuclear Control Commission

KNCA: Korean Central News Agency

KNA: Korean National Association

KIC: Keasong Industrial Region

LWR: Light- Water reactor

MACFT: Mutual Aid and Cooperation Friendship Treaty

NORAD: North American Aerospace Defense Command

NPT: Treaty on the Nonproliferation of Nuclear Weapons

THAAD: Terminal High Altitude Area

ΑΝΣΚ: Αντικειμενικός Σκοπός

ΗΕ: Ηνωμένα Έθνη

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ τους καθηγητές μου και ιδιαίτερα τον κ. Κωνσταντίνο Α. Λάβδα και τον κ. Κωνσταντίνο Κολίοπουλο που με κατεύθυναν με ενέπνευσαν και με στήριξαν με την παροχή οδηγιών και συμβουλών κατά την διάρκεια της έρευνας και σύνταξης της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Περιεχόμενα

<i>Περίληψη</i>	11
<i>Abstract</i>	12
<i>Εισαγωγή</i>	13
<i>Κεφάλαιο πρώτο</i>	15
<i>Οι συνθήκες διαμόρφωσης του προβλήματος</i>	15
1.2 Ιστορική προέλευση του Κορεάτικου Λαού.....	16
1.3 Η Γεωστρατηγική αξία της Κορεατικής Χερσονήσου	17
1.4 Διεθνείς Συμφωνίες για την τύχη της Κορέας μετά τον Β΄ ΠΠ.....	18
1.5 Διεθνής επιρροή και συμφέροντα - ο δρόμος προς την σύγκρουση	19
1.6 Πόλεμος Β. Κορέας - Ν. Κορέας.....	20
1.7 Μεταπολεμική Περίοδος-Ψυχρός Πόλεμος	21
1.8 Οι πολιτικές ιδεολογίες (Juche -Songun-Songbun).....	23
<i>Κεφάλαιο δεύτερο</i>	25
<i>Ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος – το πρόβλημα – η απειλή</i>	25
2.1 Η Πορεία προς τα πυρηνικά όπλα	25
2.2 Εμπλοκή των ΗΠΑ, Διαδοχικές Κρίσεις	28
2.3 Πυρηνικό πρόγραμμα δυνατότητες	32
2.4 Το πρόγραμμα καθαρισμού πλουτωνίου- εξόρυξης εμπλουτισμού του ουρανίου (Enriched Uranium)	32
2.5 Πυρηνικές Βαλλιστικές δοκιμές.....	35
<i>Κεφάλαιο τρίτο</i>	38
<i>Διεθνές περιβάλλον – παρούσα επίδραση επί του προβλήματος</i>	38
3.1 Διάγνωση Διεθνούς Περιβάλλοντος.....	38
3.2 Κίνα.....	39
3.3 Ρωσία.....	40

3.4 Ιαπωνία.....	41
3.5 Ν. Κορέα.....	42
Κεφάλαιο τέταρτο.....	44
<i>Η παρούσα στρατηγική των δυο αντιπάλων - κατανόηση του προβλήματος της διένεξης.....</i>	44
4.1 Η Απειλή.....	44
4.2 Υψηλή Στρατηγική της Δκσης Trump.....	45
4.3 Υψηλή Στρατηγική.....	46
4.4 Στρατιωτική Στρατηγική	47
4.5 Αξιολόγηση Υψηλής και Στρατιωτικής Στρατηγικής της Δκσης Trump.....	49
4.6 Υψηλή Στρατηγική του Kim Jong Un.....	51
4.7 Υψηλή Στρατηγική.....	51
4.8 Στρατιωτική Στρατηγική	52
4.9 Αξιολόγηση Υψηλής και Στρατιωτικής Στρατηγικής του Kim Jong Un.....	55
Κεφάλαιο πέμπτο.....	56
<i>Παρούσα κατάσταση – παρούσα δυναμική του προβλήματος</i>	56
5.1 Το πρωτοχρονιάτικο διάγγελμα του Kim Jong Un για το έτος 2018	56
5.2 Παρούσα οικονομική κατάσταση της Β. Κορέας - επιπτώσεις κυρώσεων	58
5.3 Ολυμπιακοί Αγώνες - Προσέγγιση Βορείας - Νότιας Κορέας	61
5.4 Σύνοδος Κορυφής Μεταξύ Β. Κορέας και ΗΠΑ.....	63
Κεφάλαιο έκτο	65
<i>Μελλοντικές προοπτικές- εκτιμήσεις επίλυσης του προβλήματος.....</i>	65
6.1 Γενικά	65
6.2 Αλλαγή της κατάστασης μέσω Επαναπροσέγγισης	65
6.3 Μια Σύγκρουση με την Αμερική	66
6.4 Η πυρηνική Β. Κορέα καταρρέει.....	67

6.5 Ομοσπονδιακή Διζωνική Κοινότητα	68
<i>Συμπεράσματα.....</i>	<i>69</i>
<i>Παραρτήματα.....</i>	<i>72</i>
« Α » Χάρτης Χερσονήσου Κορέας	72
« Β » Θεωρία Rimland and Spykman.....	73
« Γ » Διακήρυξη του Πότσδαμ.....	74
« Δ » Ψηφίσματα ΟΗΕ	77
« Ε » Σχεδιαγράμματα Πολέμου Β. Κορέας	79
« ΣΤ » Συμφωνία Φιλίας και Συνεργασίας και Αμοιβαίας Βοήθειας	84
« Ζ » Εγκαταστάσεις Εξόρυξης και Παραγωγής Υλικών για Π.Ο.....	87
« Η » Πυρηνικές Δοκιμές Β. Κορέας.....	89
«Θ » Βαλλιστικά Συστήματα Πλατφόρμες της Β. Κορέας.....	92
« Ι » Japan DPRK Declaration	98
« ΙΑ » Συστήματα Άμυνας των ΗΠΑ.....	100
« ΙΒ » Στατιστική Έρευνα από το Ίδρυμα του Συμβουλίου του Σικάγου για την πολιτική του Trump American First	102
« ΙΓ » Οικονομική Έκθεση της Τράπεζας της Κορέας.....	104
<i>Βιβλιογραφία.....</i>	<i>108</i>
Ελληνόγλωσση	108
Ξενόγλωσση	109
Ιστοσελίδες.....	111

Εικόνες

Εικόνα 1Χάρτης των τριών Βασιλείων της Β, Κορέας	16
Εικόνα 2Juche tower in N. Korea.....	23
Εικόνα 3.The 5 MWe experimental reactor in Yongbyon.....	33
Εικόνα 4 .Χρονοδιάγραμμα λειτουργίας του αντιδραστήρα 5MWe.....	33
Εικόνα 5. Hwasong -14	37
Εικόνα 6.Hwasong -15	37
Εικόνα 7Bank of Korea press release 22 July 2017	58
Εικόνα 8 Donald J, Trump twit 2 Jan 2018.....	60
Εικόνα 9 Συνάντηση Liu Yandong - Moon Jae In	62
Εικόνα 10 Donald J. Trump twit 9 Mar 2018.....	63
Εικόνα 11Συμφωνία ΗΠΑ -Β. Κορέας	64
Εικόνα 12Γεωγραφικός Χάρτης Κορέας.....	72
Εικόνα 13Χάρτης Απεικόνισης Θεωρίας Rimland and Spykman.....	73
Εικόνα 14Απεικόνιση των ψηφισμάτων του ΟΗΕ του 1950	77
Εικόνα 15 Χάρτης Απεικόνισης προέλασης Β. Κορεατών μέχρι το Πουσάν	79
Εικόνα 16Χάρτης Απεικόνισης της Επιθετικής επιστροφής δυνάμεων ΟΗΕ.....	80
Εικόνα 17Χάρτης Απεικόνισης εισβολής δυνάμεων Κίνας και συμπτώξεως δυνάμεων του ΟΗΕ .	81
Εικόνα 18Χάρτης απεικόνισης επιθετικής επιστροφής δυνάμεων του ΟΗΕ	82
Εικόνα 19Χάρτης απεικόνισης νέας αντεπιθέσεως των δυνάμεων της Κίνας	83
Εικόνα 20Συμφωνία Φιλίας και Συνεργασίας μεταξύ Σοβιετικής Ένωσης και DPRK.....	84
Εικόνα 21 Ο 5MWE Ηλεκτρικός Αντιδραστήρας της Β. Κορέας	87
Εικόνα 22 Ορυχεία και Εργοστάσια Εξόρυξης και Συγκέντρωσης Ουρανίου.....	87
Εικόνα 23Εγκαταστάσεις Εξόρυξης και συγκέντρωσης ουρανίου στην περιοχή Pyongsan.....	88
Εικόνα 24Εγκαταστάσεις εξόρυξης και συγκέντρωσης ουρανίου στην περιοχή Pyongsan το 15	88
Εικόνα 25Σύγκριση Πυρηνικών Δοκιμών Β. Κορέας.....	89
Εικόνα 26Εκτη Πυρηνική Δοκιμή της Β. Κορέας	89
Εικόνα 27Απεικόνιση της έντασης της 6ης Πυρηνικής Δοκιμής από τον Γεωλογικό Σταθμό NORSARτης Νορβηγίας.....	90
Εικόνα 28Απεικόνιση του Βαλλιστικού Οπλοστασίου της Β.Κορέας.....	91
Εικόνα 29Απεικόνιση του Βαλλιστικού οπλοστασίου της Β. Κορέας με Βεληνεκές	94

Εικόνα 30 Πίνακας με απεικόνιση του Βαλλιστικού Οπλοστασίου της Β. Κορέας και το στάδιο ανάπτυξης τους.....	95
Εικόνα 31 Απεικόνιση αριθμού εκτοξεύσεων βαλλιστικών πυραύλων από την Β. Κορέα κατά τύπο και έτος.....	96
Εικόνα 32 Απεικόνιση ύψους εκτόξευσης των δύο προηγμένων βαλλιστικών πυραύλων της Β. Κορέας.....	96
Εικόνα 33 Απεικόνιση του βεληνεκές των βαλλιστικών πυραύλων της Β. Κορέας κατά ημερομηνία εκτόξευσης .	97
Εικόνα 34 Japan -DPRK Declaration.....	98
Εικόνα 35 Απεικόνιση της ανάπτυξης των πυραυλικών συστημάτων προστασίας.	100
Εικόνα 36 Απεικόνιση διαδικασίας αναχαίτησης βαλλιστικού πυραύλου από το σύστημα GMD	100
Εικόνα 37 Εκτόξευση πυραύλου από το σύστημα THAAD	101
Εικόνα 38 Απεικόνιση του συστήματος BDM επί αμερικάνικου πλοίου	101
Εικόνα 39 Απεικόνιση ποσοστού επι των αμερικανικών κομμάτων σε δημοσκόπηση με το ερώτημα αν θα πρέπει να αυξηθεί η στρατιωτική παρουσία των ΗΠΑ στον κόσμο.....	103
Εικόνα 40 Απεικόνιση δημοσκόπησης για την χρήση στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ σε διάφορες περιοχές του πλανήτη	103
Εικόνα 41 Απεικόνιση της Οικονομικής έκθεσης της Τράπεζας της Κορέας για την Β. Κορέα ..	104

Περίληψη

Αν και ο ψυχρός πόλεμος για την παγκόσμια κοινότητα έχει τελειώσει εδώ και δεκαετίες η ανάδειξη της Β. Κορέας στο τέλος του 2017 ως πυρηνική δύναμη σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της, έφερε σίγουρα στην σκέψη και στην θύμηση των περισσοτέρων τα αντίστοιχα διλήματα. Ο συνδυασμός δύο ηγετών που η κοινή γνώμη τείνει να θεωρεί ως απροβλέπτους επιτείνει την ανησυχία. Πίσω όμως από τις αντικρουόμενες ρητορικές και την αντιπαλότητα στα social media κρύβεται μια σύγκρουση Υψηλής Στρατηγικής μεταξύ των δύο αντιπάλων η οποία μεταβάλλεται αναπροσαρμόζεται και επαναξιολογείται εκατέρωθεν, υπηρετώντας πάντοτε τους τιθέντες πολιτικούς Αντικειμενικούς Σκοπούς.

Η τρέχουσα διένεξη ΗΠΑ – Β. ΚΟΡΕΑ δεν είναι η πρώτη που παρουσιάζεται και σίγουρα δεν έχει προκληθεί από τους τωρινούς ηγέτες. Οι ρίζες της είναι βαθιές στην ιστορία και μόνο η πλήρη κατανόηση της εξέλιξης της μπορεί να δημιουργήσει το αναγκαίο υπόβαθρο για την αποκωδικοποίηση της. Το πυρηνικό πρόγραμμα της Β. ΚΟΡΕΑΣ «**Το Πρόβλημα**» είναι αποτέλεσμα μιας μακροχρόνιας στρατηγικής υποστηριζόμενης από μια περίπλοκη κουλτούρα του λαού και της ηγεσίας, που ως στόχο έχει την επιβίωση του ιδίου και του καθεστώτος αντίστοιχα και της διατήρησης ενός τρόπου ζωής όπως αυτός έχει κληρονομηθεί από τους προγόνους. Η κατανόηση της σύγκρουση των στρατηγικών μεταξύ των δύο αντιπάλων διαχρονικά ξεδιπλώνει και συντελεί στην ερμηνεία της παρούσας κατάστασης και επιτρέπει την εκπόνηση πιθανών σεναρίων για την μελλοντική διεύθυνση αυτής της διένεξης.

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η ανάλυση των παραγόντων που συνθέτουν το πρόβλημα της διένεξης ΗΠΑ – Β. Κορέας, με στόχο την κατανόηση του, την ανάλυση της ακολουθητέας Υψηλής Στρατηγικής από τους αντίπαλους, την αξιολόγηση της με την χρήση των κριτηρίων που έχουν διατυπωθεί από τον καθηγητή κ Χ. Παπασωτηρίου, την εξέταση της παρούσας δυναμική του, με τελική επιδίωξη την στοιχειοθέτηση και εκπόνηση σεναρίων εξέλιξης και επίλυσης της μεγαλύτερης μετά τον Ψυχρό πόλεμο πυρηνικής/διπλωματικής σύγκρουσης.

Λέξεις- Κλειδιά

Υψηλή Στρατηγική, Β. Κορέα, ΗΠΑ, Διένεξη Μελλοντικές Προοπτικές

Abstract

Although the cold war for the global community has ended for decades, the emergence of North Korea at the end of 2017 as a nuclear power, according to its claims, surely brought to mind and the memory of most of us the dilemmas. The combination of two leaders that public opinion tends to consider to be unpredictable raises the concern. But behind the contradictory rhetoric and rivalry in social media there is a high-Strategy conflict between the two opponents, which is being altered and re-evaluated on both sides, always serving their politicians goals.

The current US-KOREA conflict is not the first to be presented and certainly not triggered by the current leaders. Its roots are deep in history and only a complete understanding of its evolution can create the necessary background for its decoding. B. KOREA's nuclear program "The Problem" is the result of a long-term strategy backed by a complex culture of the people and leadership that aims to survive and their status respectively and to preserve a way of life as it has been inherited by the ancestors. Understanding the conflict of strategies between the two opponents over time evolves and contributes to the interpretation of the present situation and allows for the development of possible scenarios for the future settlement of this conflict.

The aim of the diploma thesis is to analyze the factors that make up the problem of the US-North Korean conflict with the aim of understanding it, analyzing the High Strategy to be pursued by the opponents, assessing it using the criteria formulated by the Professor Ch. Papatotiriou, examining his current dynamics, with the ultimate aim of setting up and developing scenarios of evolution and resolving the largest after the Cold War nuclear / diplomatic conflict.

Keywords

High Strategy, North Korea, USA, Conflict Future Prospects

Εισαγωγή

29 Νοεμβρίου 2017, η μέρα που ίσως, η ισορροπία ισχύος μεταξύ των κρατικών μονάδων του διεθνούς συστήματος αλλάζει, καθόσον η Β. Κορέα ισχυρίζεται ότι εισέρχεται στην ομάδα των πυρηνικών κρατών του πλανήτη. Είναι η μέρα κατά την οποία τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της Β. Κορέας ανακοινώνουν, κατόπιν διαταγής του ηγέτη τους Kim Jong - Un, την εκτόξευσή διηπειρωτικού βαλλιστικού βλήματος (Inter-Continental Ballistic Missile ICBM) του πρωτοεμφανιζόμενου Hwasong - 15, εκπληρώνοντας με αυτόν τον τρόπο τους τεθέντες στρατιωτικούς και πολιτικούς σκοπούς του πυρηνικού προγράμματος της χώρας¹.

Μια κίνηση που αποτελεί κλιμάκωση πρόσφατων ενεργειών² και αναγκάζει τις ΗΠΑ στην επαναξιολόγηση της στρατηγικής τους με βάση το γεγονός ότι η Β. Κορέα στο μέλλον θα είναι ικανή να προκαλέσει στρατηγικά πλήγματα παρόμοια των αντίπαλων της σε μια ενδεχόμενη πυρηνική σύγκρουση. Η διένεξη ΗΠΑ – Β. Κορέας την παρούσα περίοδο έχει κορυφωθεί με τους επίσημους εκπροσώπους των αντίστοιχων χωρών να ανταλλάσσουν μηνύματα σχετικά με την ετοιμότητα ενός πρώτου πυρηνικού πλήγματος. Ιδιαίτερη αίσθηση προκαλεί η αντίδραση του Donald Trump στην ετήσια διακήρυξη του Kim Jong - Un και στην δήλωση ότι διαθέτει πλέον πυρηνικές δυνατότητες, με το υποτιμητικό ίσως και σεξιστικό σχόλιο στο twitter περί «*μεγαλύτερου δυνατότερου και λειτουργικού κουμπιού*».

Εντός αυτού του τραγελαφικού πλαισίου όπου η σοβαρότητα πνίγεται μεταξύ τηλεθέασης των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των social media, ολόκληρος ο κόσμος αναρωτιέται αν η τύχη του, πλέον επαφίεται στα χέρια αυτών των δύο ηγετών, αν η πραγματικότητα είναι αυτή όπως παρουσιάζεται από τα media όπου κύριο χαρακτηριστικό και των δύο ηγετών είναι ο απρόβλεπτος χαρακτήρας τους οι σπασμωδικές αντιδράσεις και οι προκλητικές δηλώσεις ή όλο αυτό αποτελεί μια ιδιαίτερα σοβαρή σύγκρουση Υψηλής Στρατηγικής δύο χωρών με σαφείς καθορισμένους πολιτικούς Αντικειμενικούς Σκοπούς (ΑΝΣΚ) και στρατηγικής επίτευξης τους και με σαφή καθορισμένο «end state».

¹ CNN, *New missile test shows North Korea capable of hitting all of us mainland*, <http://edition.cnn.com/2017/11/28/politics/north-korea-missile-launch/index.html>

² Όπως των δυο επιτυχημένων βολών βαλλιστικού βλήματος ενδιάμεσου βεληνεκού (Intermediate Range Ballistic Missile **IRBM**) Hwasong -12, την 29 Αυγ και 15 Σεπ 2017 αντίστοιχα, καθώς και της 6^{ης} πυρηνικής δοκιμής (απόδοσης 140-250 kt. πολλαπλάσιας από την προηγούμενη) της 6 Σεπ 2017.

Στην σύγκρουση αυτή και στο επίπεδο της Υψηλής Στρατηγικής³ καταλυτικό ρόλο διαδραματίζει η «πυρηνική αποτροπή» ένα στοιχείο ιδιαίτερα σοβαρό στην σχεδίαση και εφαρμογή μιας στρατηγικής. Η **αποτροπή** γενικά δεν είναι ένα μηδενικό παιχνίδι όπου κάποιος κερδίζει ή χάνει. Αντίθετα είναι μία συνεχής και αδυσώπητη αναμέτρηση μέσων και θελήσεων στο πλαίσιο της οποίας υπήρχε και υπάρχει, δυνατότητα βελτίωσης της θέσης του ενός αντιπάλου είτε με ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των μέσων είτε συνδυάζοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους στρατιωτικούς διπλωματικούς και ψυχολογικούς μηχανισμούς που προσφέρονται.⁴ Αυτή η αδυσώπητη αναμέτρηση γίνεται ιδιαίτερα επικίνδυνη για την διεθνή κοινότητα όταν στα μέσα, όπως συμβαίνει στην εν λόγω διένεξη, συγκαταλέγονται τα πυρηνικά όπλα.

Η πυρηνική διάσταση της διένεξης αυτής καθιστά το «δίλλημα ασφάλειας» κατά τον Θουκυδίδη πλέον για τις ΗΠΑ πραγματικότητα. Η χλιαρή αρχικά αντίδραση του Προέδρου της Αμερικής Donald Trump «*We will take care of it*» ίσως δηλώνει το τέλος μιας στρατηγικής – υπομονής που ακολουθούσε ο προκάτοχος του και την αρχή μιας στρατηγικής πειθαναγκασμού ή και εκμηδένισης όπου η επιδίωξη της «αποφασιστικής μάχης» όπως την περιγράφει ο Clausewitz⁵, ίσως θεωρείται η τελική λύση στο πρόβλημα» και ίσως δικαιολογεί και την τελευταία δήλωση του, ότι η Αμερική θα προχωρήσει στην «Φάση 2» αν οι οικονομικές κυρώσεις δεν έχουν αποτέλεσμα.

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η ανάλυση των παραγόντων που συνθέτουν το πρόβλημα της διένεξης ΗΠΑ – Β. Κορέας, με στόχο την κατανόηση του, την ανάλυση και σύγκριση της ακολουθητέας στρατηγικής από τους αντίπαλους, της παρούσας δυναμική του, με τελική επιδίωξη την στοιχειοθέτηση και εκπόνηση σεναρίων εξέλιξης και επίλυσης της μεγαλύτερης μετά τον Ψυχρό πόλεμο πυρηνικής/διπλωματικής σύγκρουσης.

³ Κολιόπουλος, Κ.(2008) *Η Στρατηγική Σκέψη από την Αρχαιότητα ως σήμερα*, Αθήνα εκδόσεις Ποιότητα, σελ. 44 «Υψηλή Στρατηγική ονομάζεται η Στρατηγική που ακολουθείται όταν χρησιμοποιούμε όλα τα διαθέσιμα μέσα ενός κράτους για την επίτευξη των πολιτικών αντικειμενικών σκοπών εν όψη πραγματικής η ενδεχομένης σύγκρουσης. Η χρήση όλων των στρατιωτικών μέσων αντίστοιχα ονομάζεται στρατιωτική Στρατηγική.»

⁴ Παναγιώτης Η (1992), *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική*, Αθήνα Παπαζήση σελ. 51

⁵ Γεωργίου Κ. Γαζή (1960) *Clausewitz, η φιλοσοφία του πολέμου*, Αθήνα, Σ. Τζηρίτα,

Οι παράγοντες και οι προϋποθέσεις που διαμορφώνουν το πλαίσιο αυτής της μελέτης είναι οι παρακάτω:

- Ο δυναμικός χαρακτήρας της διένεξης ΗΠΑ - Β. Κορέας σε συνδυασμό με τα συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια που έχουν τεθεί για την παράδοση της μελέτης έκαναν επιτακτική την ανάγκη οριοθέτησης χρονικά της έρευνας μέχρι τα μέσα του δευτέρου εξάμηνου του 2018 ώστε να είναι δυνατή η συγγραφή της μελέτης. Ως εκ τούτου γεγονότα ή εξελίξεις που θα προκύψουν μετά την εν λόγω περίοδο δεν έχουν ληφθεί υπόψιν και ενδεχομένως να μην ταυτίζονται εν μέρη με τα συμπεράσματα που εκπονήθηκαν.
- Η πιθανότητα επικαιροποίησης των προτεινόμενων σεναρίων σχετίζεται με τους παράγοντες που αναλυθήκαν στην μελέτη αυτή, η τροποποίηση των οποίων οδηγεί αυτονόητα στην αλλοίωση των εκτιμήσεων.

Κεφάλαιο πρώτο

Οι συνθήκες διαμόρφωσης του προβλήματος

1.1 Γενικά

Ο όρος «Διένεξη» ετυμολογικά προέρχεται από το θέμα του αρχ. απαρεμφάτου «διενεγκείν» που αποτελεί αόριστος του ρήματος «διαφέρω»⁶. Ερμηνευτικά σημαίνει η αντίθεση που προκαλείται από διαφορετικές απόψεις ή από σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα σε δύο ή σε περισσότερες οντότητες. Θεωρείται λοιπόν θεμελιώδες, ότι για να γίνει κατανοητή και να αξιολογηθεί σωστά η παρούσα άλλα και η μελλοντική στάση της Β. Κορέας, αναγκαστεί η ανάλυση των συνθήκων και αιτιών που συνετέλεσαν στην διαμόρφωση του σημερινού κράτους της Β. Κορέας, της ανάπτυξης του υφιστάμενου μοντέλου συμπεριφοράς - κουλτούρας και του τρόπου λήψεως αποφάσεων και εκδηλώσεων ενεργειών. Η κατανόηση αυτή αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα καθόσον η εμπεδωμένη δυτική κουλτούρα αντιστέκεται και δυσκολεύει την προσπάθεια αυτή.

⁶ Μπαμπινιώτης Γ. (2008), *Λεξικό για το σχολείο και το γραφείο*, Αθήνα Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε. σελ. 268

1.2 Ιστορική προέλευση του Κορεάτικου Λαού

Ένα σημαντικό κομμάτι διαμόρφωσης της κουλτούρας του Λαού της Β. Κορέας οφείλεται στις ιστορικές του ρίζες. Η ιστορία της Κορέας χάνεται στα βάθη της μυθολογίας ξεκινώντας από μια μυθική φιγούρα του Tangun που λέγεται ότι ανακάλυψε την Κορέα το 2333 π.χ. και έχτισε το παλάτι του στην περιοχή Kojoson (Αρχαία Κορέα) της σημερινής Pyongyang εγκαθιδρύοντας την παλιά δυναστεία των Choson⁷. Η 3^η Οκτωβρίου που αποτελεί την επέτειο της ιδρύσεως του σημερινού πολιτεύματος συνδέεται με το πρόσωπο αυτό, τον τάφο του οποίου η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τον ανακάλυψε το 1993⁸. Το Koguryo ήταν το πρώτο φεουδαρχικό κράτος που δημιουργήθηκε από τον βασιλιά Tongmyong (Ko ju Mong) το 277πχ. Το Koguryo ήταν το πιο ισχυρό κράτος στην Ιστορία της Κορέας και η σημερινή Κορέα έχει πάρει το όνομα της από αυτό. Το βασίλειο του Koguryo ήταν το πιο προηγμένο σε οικονομία και κουλτούρα από τα τρία βασίλεια Koguryo - Paekje και Silla⁹. Το βασίλειο του Paekje το οποίο εγκαθιδρύθηκε στο τέλος του πρώτου αιώνα πχ, γρήγορα άρχισε να ασκεί σημαντική επιρροή στην Ιστορία της Κορέας ανέπτυξε τεχνολογία και άλλες επιστήμες όπως η αστρονομία γεωγραφία και ιατρική καθώς και λογοτεχνία και καλές τέχνες. Θεωρείται δε ότι από αυτό το βασίλειο ξεκίνησε το έθιμο της διαδοχής της βασιλείας από τον πατέρα στον γιο με τον βασιλιά Kun Chogo (346-75).¹⁰ Αναφορικά με την Ιστορία της Νότιας Κορέας ήταν το τρίτο βασίλειο που ήταν πιο σημαντικό το βασίλειο της Silla. Το βασίλειο αυτό έγινε αναπόφευκτα πηγή μιας πλούσιας και καλλιεργημένης elite με την πρωτεύουσα της κοντά στο σημερινό λιμάνι του Pusan. Όλοι οι στρατιωτικοί οι οποίοι κυβέρνησαν την Νότιο Κορέα είτε σαν δικτάτορες είτε ως εκλεγμένοι ηγέτες ξεκινώντας από το 1961 προήλθαν από αυτήν την περιοχή και οι περισσότεροι ιστορικοί θεωρούν την γενεαλογία της Silla ως κυρίαρχη. Τα

Εικόνα 1 Χάρτης των τριών Βασιλείων της Β. Κορέας

⁷ Kongdan O and Hassig R. (2000), *North Korea Through the looking glass*, Washington D.C Brookings institution press pg. 3

⁸ Worden, Robert L (2008), *North Korea a country Study* Washington D.C, Library of Congress Federal Research Division pg. 44-78

⁹ Schweitzer T. (2018) *North Korea a History from Ancient Times to the Present: The Socialist Revolutionary History of the Korean Juche State of President Kim Il Sung (Kindle Location 1175)*. Kindle pg. 10

¹⁰ Worden, Robert L (2008), *North Korea a country Study* Washington D.C, Library of Congress Federal Research Division pg. 7

τρία αυτά βασίλεια επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν την ιστορία και την πολιτική κουλτούρα της Κορέας. Οι Κορεάτες πιστεύουν ότι οι λόγοι και οι αιτίες της συμπάθειας ή μη μεταξύ τους οφείλουν την γέννηση τους σε αυτά τα τρία βασίλεια.

Η ιστορία συνεχίζεται με διαδοχικά βασίλεια όπως του Palhae (698 -926) και του Koryo (918-1392) με πρωτεύουσα το Kaesong το οποίο σήμερα βρίσκεται στην Β. Κορέα. Κάτω από αυτό το βασίλειο έχουμε την πρώτη ένωση όλων των περιοχών στην ιστορία της Κορέας με την συγχώνευση των περιοχών Silla το 935 μχ και Paekje το 936 μχ. Η δυναστεία Ri (1392-1910) ήταν το τελευταίο φεουδαρχικό κράτος της Χερσονήσου της Κορέας καθώς το 1905 οι Ιάπωνες ουσιαστικά αποίκισαν την Κορέα με την χρήση της συνθήκης «*Five Point Korea -Japan Treaty*» και στην συνέχεια με την κατασκευή της συνθήκης «*Korean - Japan Annexation Treaty*» τον Αύγουστο του 1910 μέχρι την παράδοση τους στις 15 Αυγούστου 1945. Στην ιστορία της νέας Κορέας άξια λόγου γεγονότα που έχουν συντελέσει στην διαμόρφωση της κουλτούρας μπορούν να θεωρηθούν η βύθιση του Αμερικανικού ιεραποστολικού - εμπορικού πλοίου «General Sherman» στο Taedonggang ποταμό τον Ιούλιο του 1866 που ουσιαστικά σηματοδοτεί την έναρξη της μοντέρνας ιστορίας τους την επανάσταση του «Imo Soldier's» το 1882 και την επανάσταση «March First» το 1919 η οποία όμως απέτυχε λόγω έλλειψης ενός ικανού ηγέτη. Παράγοντας όμως διαμόρφωσης της κουλτούρας ενός λαού δεν είναι μόνο η καταγωγή του αλλά και οι απειλές που δέχεται από εχθρούς που τον επιβουλεύονται. Η Γεωστρατηγική θέση της Β. Κορέας διαχρονικά πυροδότησε τέτοιες απειλές .

1.3 Η Γεωστρατηγική αξία της Κορεατικής Χερσονήσου

Η Κορεατική Χερσονήσος, με έκταση περίπου 220, 258 (99.720+120,538)¹¹ εδράζεται στο βόρειο - ανατολικό άκρο της Κίνας και εκτείνεται απέναντι από το νησιωτικό σύμπλεγμα της Ιαπωνίας. Βόρεια συνορεύει με την Ρωσία και την Κίνα βρέχεται ανατολικά από την Ιαπωνική Θάλασσα δυτικά από την Κίτρινη θάλασσα ενώ νότια από

¹¹ <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/kn.html>

τον ομόηχο πορθμό¹². Ανήκοντας γεωπολιτικά στην ζώνη Rimland¹³ κατά Spykman¹⁴ η Κορέα αποτέλεσε και για τις ΗΠΑ μια γεωγραφική περιοχή ιδιαίτερης αξίας για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, ιδιαίτερα μετά τον Β'ΠΠ ως περιοχή εφαρμογής και πολιτικής επέκτασης του δόγματος «ανάσχεσης»¹⁵ υπό τον Henry Truman, έναντι ενός παγκόσμιου κουμμουνιστικού σχεδίου μιας συντονισμένης κινεζοσοβιετικής στρατηγικής, όπου η επίθεση στην Ν. Κορέα αποτελούσε το πρώτο βήμα.

Η γεωγραφική θέση της λοιπόν ως φυσικό κράτος χερσονήσος, τοποθετημένη ανάμεσα σε τρεις υπερδυνάμεις οι οποίες προσπάθησαν διαχρονικά να την ελέγξουν στρατιωτικά οικονομικά και πολιτικά, με ταυτόχρονη πρόσβαση σε δυο θάλασσες ελέγχοντας ταυτόχρονα και τον ομόηχο πορθμό, καθιστά αυτονόητη την στρατηγική της αξία και δικαιολογεί την ιστορικά διαρκή μάχη διεκδίκησης και κατοχής της από διάφορους λαούς και κράτη,¹⁶ με τελευταία όπως αναφέρθηκε την Ιαπωνία η οποία την κατέστησε προτεκτοράτο από το 1905 έως και το 1945¹⁷. Λόγω αυτής της αξίας η μοίρα αυτού του κράτους ήταν, η τύχη του να αποφασίζεται πάντα από άλλους.

1.4 Διεθνείς Συμφωνίες για την τύχη της Κορέας μετά τον Β' ΠΠ

Η αρχική απόφαση για την μελλοντική ανεξαρτησία της Β. Κορέας, λαμβάνεται το 1943 στην σύσκεψη του Καίρου¹⁸ μεταξύ του Προέδρου των ΗΠΑ Franklin Roosevelt του Πρωθυπουργού της Αγγλίας Winston Churchill και του Προέδρου της Δημοκρατίας της Κίνας Chiang Kai 'Shek¹⁹. Η απόφαση αυτή επικαιροποιείται με την διακήρυξη του

¹² Χάρτης Χερσονήσου της Κορέας Παράρτημα «Α»

¹³ Θεωρεία Rimland κατά Spykman Παράρτημα «Β»

¹⁴ Nikolas J. Spykman, (1893-1943) Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων ένας από τους ιδρυτές της ρεαλιστικής κλασικής σχολής, το 1942 γράφει το « America's Strategy in World Politics» όπου τονίζει ότι η Αμερική πρέπει να αναπτύξει την Στρατηγική της για τον πόλεμο και την ειρήνη βασισμένη στην Γεωγραφία.

¹⁵ Kissinger H. (1995) *Henry Kissinger Διπλωματία* (επιμ. μτφρ Α Αλαβάνου). Αθήνα -Λιβάνη(το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε το 1994) σελ. 534

¹⁶κατά την διάρκεια του 16^{ου} αιώνα από την Μαντζουρία και Κίνα . Κατόπιν η Κορέα ακολουθήσε πολιτική απομονωτισμού για 250 χρόνια μέχρι τις αρχές του 20 αιώνα.

¹⁷ΓΕΣ/ΔΙΣ (1977) *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)* Αθήνα ΓΕΣ/ΔΙΣ σελ. 5

¹⁸ Η Διακήρυξη του Καίρου περιείχε ιδέες για την μεταπολεμική διαχείριση των κρατών που βρίσκονταν υπό την κατοχή του Άξονα

¹⁹ Cairo Declaration, «The aforesaid three great powers, mindful of the enslavement of the people of Korea, are determined that in due course Korea shall become free and independent»

Πότσδαμ το 1945²⁰. Την διακήρυξη προσυπογράφει και η Ρωσία όταν κηρύττει και αυτή τον πόλεμο στην Ιαπωνία. Ταυτόχρονα αποφασίζεται η απελευθέρωση του βορείου τμήματος από την Ρωσία και ο αφοπλισμός των Ιαπώνων στο Νότιο τομέα από τις ΗΠΑ. Έτσι ο 38 παράλληλος τυπικά καθορίζεται ως διαχωριστικό όριο. Από το 1945 μέχρι το 1949 η τύχη της ανεξαρτησίας της Κορέας ταλαντεύεται μεταξύ της εγκατάστασης προσωρινής κυβέρνησης,²¹ μη καθολικά αποδεκτής και εκλογών που αναγνωρίζονται από τον ΟΗΕ²² αλλά όχι και από την Βόρεια Κορέα. Οι σχέσεις μεταξύ Βόρειας και Νότιας Κορέας επιδεινώνονται αναγκάζοντας την επιτροπή του ΟΗΕ το 1949 να διαπιστώσει ότι η λύση στο Κορεατικό πρόβλημα θα είναι αιματηρή²³.

1.5 Διεθνής επιρροή και συμφέροντα - ο δρόμος προς την σύγκρουση

Μέσα στο πλαίσιο αντιπαλότητας μεταξύ των δύο τμημάτων της Χώρας, ήταν θέμα χρόνου η εκδήλωση επιθετικών στρατιωτικών ενεργειών κάτι που έλαβε χώρα την 25 Ιουν 1950 με την αιφνιδιαστική, ακόμα και για τους Αμερικάνους πόσον δε για τους Νότιο - Κορεάτες, επίθεση των στρατευμάτων της Βόρειας Κορέας. Μόνο η Ρωσία δε αιφνιδιάστηκε καθόσον η επίθεση έγινε με την σύμφωνη γνώμη του Stalin ο οποίος τελικά απάντησε θετικά στις επανειλημμένες αιτήσεις του Kim-il Sung²⁴. Είναι όμως άξιο προσοχής ότι ουσιαστικά το πράσινο φως για την άδεια του Στάλιν την έδωσε η Αμερική με την απόσυρση των στρατευμάτων της από την Κορέα τον Ιουλ 1949. Η είδηση προκάλεσε την άμεση αντίδραση του ΟΗΕ με το Συμβούλιο Ασφάλειας να συγκαλείτε και να αποφαινεται²⁵ «.....*this action constitutes a breach of peace...*» και να καλεί για άμεση κατάπαυση των εχθροπραξιών και την απόσυρσή των στρατευμάτων της Βόρειας Κορέας από τον 38ο παράλληλο.

²⁰ Η Διακήρυξη του Πότσδαμ Παράρτημα «Γ»

²¹ Τον Δεκ του 1945 στο συνέδριο των υπουργών εξωτερικών στην Μόσχα αποφασίζεται η εγκατάσταση μίας προσωρινής κυβέρνησης για όλη την Κορέα για μία πενταετία.

²² Ο ΟΗΕ όρισε εννεαμελή προσωρινή επιτροπή για την διεξαγωγή εκλογών οι οποίες διεξάγονται την 10 Μαΐου 1948 εκλέγοντας πρόεδρο τον Σήγκμαν - Ρη ο οποίος αναγνωρίζεται από τον ΟΗΕ αλλά δεν λαμβάνει την ίδια αποδοχή από την Βόρεια Κορέα στην οποία είχε συγκροτηθεί είδη η Λαϊκή Δημοκρατία της Βορείας Κορέας υπό την επιρροή και τον εξοπλισμό των Ρώσων.

²³ ΓΕΣ/ΔΙΣ (1977) *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)* Αθήνα ΓΕΣ/ΔΙΣ σελ. 8

²⁴ Mercer J (2013) *Emotion and Strategy in the Korean War*, Cambridge University Press, International Organization Foundation Vol 67, No 2 pg. 230

²⁵ Ψηφίσματα ΟΗΕ Παράρτημα «Δ»

Η μη ανταπόκριση της Βορείας Κορέας, οδηγεί το Συμβούλιο Ασφάλειας εντός δύο εβδομάδων σε δυο συνεχόμενα ψηφίσματα με τα οποία αιτείται από τα μέλη του να παράσχουν στρατιωτική βοήθεια η οποία θα τεθεί υπό ενιαία Δκση των ΗΠΑ. Σε όλες τις παραπάνω συνεδριάσεις η Ρωσία απουσίαζε ενώ τα ανωτέρω δύο ψηφίσματα δεν υπογράφηκαν και από την Γιουγκοσλαβία Αίγυπτο και Ινδία. Η Διεθνής νομιμοποίηση για στρατιωτική επέμβαση στην Κορέα είχε επιτευχθεί. Η απόφαση για συγκρότηση μιας κοινής στρατιωτικής δύναμης αποκτά τεράστια συμβολική αξία λόγω του εκπεμπόμενου μηνύματος στον υπόλοιπο κόσμο. Είναι ενδεικτικό το μήνυμα του Προέδρου της Αμερικής Harry S. Truman « *Η επιχείρησης αυτή ανελήφθη ως υπόθεση θεμελιωδών ηθικών αρχώνη επέμβαση των Ηνωμένων Εθνών στην Κορέα αποκτά μέγιστη σημασία για όλον τον κόσμο...*»²⁶.

1.6 Πόλεμος Β. Κορέας - Ν. Κορέας²⁷

Η κήρυξη του πολέμου από την Β. Κορέα την 25 Ιουν 1950 προκαλεί την άμεση εμπλοκή των ΗΠΑ με ναυτική και αεροπορική υποστήριξη των νοτιοκορεατικών δυνάμεων και μετακίνηση δυνάμεων από την Ιαπωνία. Η Β. Κορέα όμως τέσσερις μέρες αργότερα κατορθώνει και καταλαμβάνει την Σεούλ. Παρά την είσοδο στον αγώνα Αμερικάνικων και Βρετανικών δυνάμεων οι Βορειοκορεάτες αναδιοργανώνονται και συνεχίζουν νότια και μέχρι τέλος Ιουλίου καταλαμβάνουν σχεδόν ολόκληρη την Ν. Κορέα πλην της περιοχής «*Περίμετρος του Πουσάν*»²⁸. Με εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ την 7 Ιουλ 1950 διορίζεται ο Στρατηγός Ντάγκλας Μακ Άρθουρ (Douglas Mac Arthur) των ΗΠΑ ως Αρχιστράτηγος των Ενόπλων δυνάμεων των Ηνωμένων Εθνών²⁹. Οι στρατιωτικές δυνάμεις των ΗΕ εξαπολύουν στις 16 Σεπ 1950 επιτυχημένη αντεπίθεση με ταυτόχρονη αποβατική ενέργεια στην περιοχή της Ίντσον αναγκάζοντας τις δυνάμεις του αντιπάλου να οπισθοχωρήσουν πίσω από τον 37^ο παράλληλο. Κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ 7 Οκτωβρίου 1950 ο Στρατηγός Μακ Άρθουρ προωθεί

²⁶ ΓΕΣ/ΔΙΣ (1977) *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)* Αθήνα ΓΕΣ/ΔΙΣ σελ. 10

²⁷ ΓΕΣ/ΔΙΣ (1977) *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)* Αθήνα ΓΕΣ/ΔΙΣ σελ. 10-27

²⁸ Σχεδιαγράμματα Πολέμου Β. Κορέας Παράρτημα «Ε»

²⁹ Σύμφωνα με την πρόσκληση του Συμβουλίου ασφαλείας της 29 Ιουν 1950 για παροχή στρατιωτικής βοήθειας 21 κράτη έστειλαν μάχιμες και υγειονομικές μονάδες (Αιθιοπία-Αυστραλία-Βέλγιο-Γαλλία-Ελλάδα- ΗΠΑ-Καναδάς -Κολομβία- Λουξεμβούργο -Νέα Ζηλανδία-Ν. Αφρική Ταϊλάνδη -Τουρκία – Φιλιππίνες και υγειονομικές μονάδες η Δανία -Ινδία- Νορβηγία -Σουηδία.

τις δυνάμεις του και καταλαμβάνει σχεδόν το σύνολο του εδάφους της Β. Κορέας³⁰. Είναι η στιγμή που η Κίνα αναλαμβάνει να εμπλακεί και να ανατρέψει την διαμορφωθείσα κατάσταση. Με σαρωτική επίθεση στις 25 Νοεμβρίου 1950 και παρά τις προσπάθειες της 8^{ης} Αμερικάνικης Στρατιάς να αντισταθεί στον ποταμό «Γσόγκ -Τσον»³¹ οι κινεζικές δυνάμεις καταλαμβάνουν την πόλη Πιογκ -Γιαγκ και συνεχίζουν προς τον Νότο καταλαμβάνοντας την 4 Ιαν 1951 την Σεούλ.

Οι αντεπιθέσεις εκατέρωθεν συνεχίστηκαν με τελευταία αυτήν της 8^{ης} Αμερ. Στρατιάς την 15 Ιουν 1951 όπου κατέλαβε θέσεις 25-55 χιλ. βορείως του 38^{ου} παράλληλου³². Οι δυνάμεις στην συνέχεια μεταπίπτουν σε αμυντικό αγώνα εδραιώνοντας βαθμιαία μια αμυντική διάταξη³³ δίνοντας πλέον την σκυτάλη στην διπλωματία με τον Σοβιετικό αντιπρόσωπο στον ΟΗΕ Ζκομπ Μάλικ την 23 Ιουν 1951 να μιλάει για έναρξη συνομιλιών μεταξύ εμπολέμων. Μετά από μια περίοδο αργών διαπραγματεύσεων υπογράφεται συμφωνία ανακωχής την 27 Ιουλ 1953. Με την ανακωχή προβλεπόταν παύση πυρός και χάραξη νέας γραμμής ανακωχής. Η υπογραφείσα όμως ανακωχή (κατόπιν προτάσεως της Σοβιετικής Ένωσης) τον Ιουλ 1953 δεν κατέστη δυνατό να μετατραπεί σε ειρήνη στην Διάσκεψη της Γενεύης. Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ κατόπιν κατάρρευσης των συνομιλιών αποφάσισε όπως οι συμμαχικές δυνάμεις που βρίσκονται στην Νότια Κορέα να παρατείνουν την παραμονή τους υπό την σημαία του ΟΗΕ. Η χερσόνησος είχε πλέον μεταβληθεί σε έναν μικρόκοσμο του Ψυχρού Πολέμου³⁴

1.7 Μεταπολεμική Περίοδος-Ψυχρός Πόλεμος

Η Β. Κορέα την εν λόγω περίοδο θα βρεθεί κάτω από την επιρροή αλλά και την βοήθεια των δυο μεγάλων δυνάμεων την Σοβιετική Ένωση και κυρίως την Κίνα. Στον πόλεμο της Κορέας χιλιάδες Κινέζοι χάσανε την ζωή τους συμπεριλαμβανομένου και του γιου του Mao Zedong Mao Anying. Οι σχέσεις της Β. Κορέας με την Κίνα επηρεάζονται από τον υφιστάμενο ψυχροπολεμικό ανταγωνισμό³⁵. Η Κίνα τον Νοέμβριο του 1953 ανακοινώνει

³⁰ Σχεδιάγραμμα IV Παράρτημα «Ε»

³¹ Σχεδιάγραμμα V Παράρτημα «Ε»

³² Σχεδιάγραμμα VI Παράρτημα «Ε»

³³ Σχεδιάγραμμα VII Παράρτημα «Ε»

³⁴ Malkasian C. (2014) *Guide to the Korean War*, Washington D.C Osprey Publication, Kindle Edition pg. 118

³⁵ Βάλβης Α. (2013) *Η Εξωτερική πολιτική της Κίνας προς την Βόρεια Κορέα, Η Κίνα και οι Άλλοι*, Αθήνα Παπαζήση σελ. 112

ότι όλα τα υλικά και έξοδα που παρείχε κατά την διάρκεια του πολέμου δόθηκαν χωρίς αντάλλαγμα. Στην συνέχεια υπογράφεται συμφωνία για οικονομική και πολιτική Συνεργασία της τάξεως των 8 τρισεκατομμυρίων γουάν μέσα σε τέσσερα χρόνια. Ενώ η Συμφωνία Φιλίας και Συνεργασίας και Αμοιβαίας Βοηθείας που υπογράφεται το 1961 αποκτά χαρακτήρα συμμαχίας καθόσον καθορίζει στο άρθρο II ότι αν η Β. Κορέα αντιμετωπίσει επίθεση ή εισβολή από άλλη χώρα η Κίνα είναι υποχρεωμένη να παρέχει άμεσα βοήθεια με κάθε δυνατό τρόπο. Κινήσεις που ξεκάθαρα υπηρετούσαν το όραμα του Μάο και το δόγμα (The relationship of the lips to the teeth)³⁶ σύμφωνα με το οποίο η Β. Κορέα θα αποτελούσε την πρώτη γραμμή άμυνας (Lips) όταν η Κίνα θα αποτελούσε την δεύτερη γραμμή (teeth) σε έναν κοινό αγώνα εναντίον του δυτικού καπιταλισμού. Η πολιτισμική επανάσταση της Κίνας όμως οδηγεί τις σχέσεις των δύο κρατών την τριετία 1966-69 στο ναδίρ με αμοιβαίες κατηγορίες διακοπή της οικονομικής κι πολιτιστικής συνεργασίας καθώς και επισκέψεων υψηλού επιπέδου.

Το κενό αυτό έρχεται να καταληφθεί από την Σοβιετική Ένωση με την οποία είδη από το 1961 ο ηγέτης της Β. Κορέας μετά από διαβουλεύσεις από το 1957 κατέληξε το 1961 σε αντίστοιχη Συμφωνία Φιλίας και Συνεργασίας και Αμοιβαίας Βοήθειας³⁷ με ίδιες δεσμεύσεις και υποχρεώσεις με την Κίνα, μια κίνηση που θορύβησε το Πεκίνο το οποίο επαναξιολόγησε και τροποποίησε την στάση του. Στην κατεύθυνση αυτή βελτιώνονται οι σχέσεις και τελικά επισφραγίζονται τον Απρίλιο του 1975 με την επίσκεψη του Κιμ Ιλ Σουνγκ στο Πεκίνο και την υπογραφή μεταξύ άλλων της συμφωνίας για τον πετρελαϊκό Αγωγό Φιλίας ο οποίος σχεδιάστηκε να μεταφέρει αργό πετρέλαιο στην Β. Κορέα σε ειδική τιμή από το Daqing καθιστώντας την Κίνα το μεγαλύτερο και σταθερότερο προμηθευτή πετρελαίου της Β. Κορέας. Μια συνεργασία που στο μέλλον θα αποδειχθεί ένας τεράστιος μοχλός πίεσης της Κίνας προς την Β. Κορέα σχετικά με την πυρηνική της στρατηγική.

Μέσα από αυτό το μείγμα των ιστορικών καταβολών των αγώνων κατά των διαχρονικών απειλών αναπτυχθήκαν από τους ηγέτες της Β. Κορέας πολιτικές ιδεολογίες οι οποίες εξυπηρετώντας διάφορους σκοπούς επηρεάζουν καθοριστικά την κουλτούρα του λαού αυτού.

³⁶B. Α σελ. 234

³⁷ Παράρτημα «ΣΤ»

1.8 Οι πολιτικές ιδεολογίες (Juche -Songun-Songbun)

Ο Kim Hyong Jik ο πατέρας του Kim Il Sung ιδρύει το κόμμα Korean National Association (KNA) η δύναμη και η ισχύς του οποίου τον οδήγησε στην σύλληψη του από τους Ιάπωνες το 1917. Μετά την απελευθέρωση του και επηρεασμένος από την Επανάσταση στην Ρωσία αλλάζει την μορφή του κινήματος σε Σοσιαλιστική Προλεταριακή Επανάσταση η οποία όμως με τον θάνατο του το 1926 εξασθενεί. Την σκυτάλη αναλαμβάνει ο Kim Il Sung ο ιδρυτής της Juche era (Πατριωτισμός και αγάπη για το έθνος και τους ανθρώπους).

Juche Ιδεολογία: Η ύπαρξη του κόκκινου ηλεκτρονικού πυρσού στον 150 μέτρων πύργο της Juche ιδεολογίας στην καρδιά της πρωτεύουσας Pyongyang αποτελεί την καλύτερη μαρτυρία της σπουδαιότητας της ιδεολογίας αυτής για την Χώρα ³⁸. Η Juche ιδέα είναι βασισμένη στην φιλοσοφική αρχή ότι «ο άνθρωπος είναι ο κυρίαρχος της μοίρας του και αποφασίζει για όλα». Είναι μια ανθρωποκεντρική θεώρηση και ταυτόχρονα πολιτική, που δίνει έμφαση στην ανεξαρτησία του ατόμου και στην προσωπική αντοχή η οποία οδηγεί στην ανάπτυξη μια σοσιαλιστικής ανθρωποκεντρικής κοινωνίας. Ο Kim Il Sung συνήθιζε να λέει «Οι άνθρωποι είναι ο θεός μου». Η εγκαθίδρυση αυτής της Ιδεολογίας σημαίνει ότι υιοθετείται μια κύρια συμπεριφορά έναντι της επαναστάσεως και της αναδόμησης της χώρας. Υπονοεί ότι τα προβλήματα πρέπει να επιλύονται από τον καθένα με τις δικές του δυνάμεις. Με βάση αυτή την ιδεολογία η ανεξαρτησία στην πολιτική η αυτό - ικανοποίηση στην οικονομία και η αντοχή στην εθνική ασφάλεια αποτελούν τις αρχές που ακολουθούνται από την κυβέρνηση³⁹. Το Juche ημερολόγιο⁴⁰ έχει ξεκινήσει από τον πρόεδρο Kim Il Sung's την ημέρα γενεθλίων το 1912.

Εικόνα 2.Juche tower in N. Korea

Ο Γάλλος φιλόσοφος Alain είχε πει ότι «**Τίποτα δεν είναι περισσότερο επικίνδυνο από μια ιδέα όταν έχεις μόνο μια ιδέα**». Για τους Βορειοκορεάτες αυτή η ιδέα είναι το Juche. Το άρθρο 3 από το σοσιαλιστικό σύνταγμα λέει χαρακτηριστικά «Το

³⁸ Kongdan Oh and Ralph C. Hassing, (2000) *The North Korea through the looking glass* Washington D.C Brookings Institution Press pg. 12-39

³⁹ Schweitzer T. (2018) *North Korea a History from Ancient Times to the Present: The Socialist Revolutionary History of the Korean Juche State of President Kim Il Sung (Kindle Location 718)*. Kindle Edition

⁴⁰ Για τον υπολογισμό της χρονιάς βάση του ημερολογίου Juche απλά αφαιρούμε από το υφιστάμενο έτος τον αριθμό 1911 δηλ. (2018-1911=Juche 107)

DPRK οδηγείτε στις δραστηριότητές του από την Juche ιδέα μια παγκόσμια ανθρωποκεντρική θεώρηση και επαναστατική ιδεολογία για την επίτευξη της ανεξαρτησίας των μαζών των ανθρώπων». Καθώς η ιδέα αναπτυσσόταν αποτέλεσε την λύση σε πολλά σοβαρά θέματα, όπως την διατήρηση της ανεξαρτησίας της Β. Κορέας στην διεθνή κοινότητα, τον μετασχηματισμό των πολιτών σε αιώνιους πιστούς του ηγέτη τους αλλά ταυτόχρονα παρέχοντας τους την αίσθηση του «κυρίαρχου της κοινωνίας», την αλληλεγγύη των πολιτών ως σύγχρονη Κομφουκιανή οικογένεια γύρω από το κόμμα και τον ηγέτη, την δημιουργία ενός ξεχωριστού σοσιαλιστικού πρότυπου την στιγμή που το κομμουνιστικό σύστημα κατέρρεε, και τέλος την προσφορά στον κόσμο μιας αιτίας για να ζήσουν ή να πεθάνουν για το κόμμα μετά τον θάνατο του Kim Il Sung's.

Songun or «Military First»: Μια σημαντική αλλαγή στην πολιτική έλαβε χώρα με τον θάνατο του Kim Il Sung το 1994 και την ανάληψη της εξουσίας από τον γιο του. Ήταν το λεγόμενο *Songun* or «*Military First*» Το σημαντικό σε αυτήν την αλλαγή ήταν η προαγωγή του Στρατού ως κεντρικός στόχος της κυβέρνησης. Η πολιτική «*Military First*» παρουσιάστηκε σαν επαναστατική ιδέα το 1995 δίνοντας έμφαση στην ενότητα Κόμματος, Στρατού και Λαού με τον Στρατό σε ρόλο εμπροσθοφυλακής. Η βασική ιδέα αυτού του δόγματος είναι η στήριξη του Στρατού για την επανάσταση την οικονομική ανασυγκρότηση και την διατήρηση του Β, Κορεατικού μοντέλου σοσιαλισμού. Προτεραιότητα σε αυτό το δόγμα ήταν η πρωταρχική κάλυψη των αναγκών του στρατού ως θεμελιώδης παράγοντας υλοποίησης των εθνικών στόχων⁴¹.

Songbun «Marked for Life»: Το Songbun αποτελεί ένα κοινωνικοπολιτικό σύστημα κατηγοριοποίησης των πολιτών κάτω από το οποίο κάθε πολίτης της Β. Κορέας ζει την ζωή του⁴². Το εισάγαγε ο Kim Il Sung την δεκαετία του 50 και θεσμοθετήθηκε πλήρως το 1967. Το σύστημα αυτό χωρίζει τους πολίτες σε κατηγορίες ανάλογα με τις πράξεις των προγόνων τους την εποχή της ιαπωνικής κατοχής και του πολέμου της Κορέας⁴³. Το Songbun του κάθε πολίτη υπολογίζεται με βάση δύο παραμέτρους το «chulsin Songbun» δηλαδή την οικονομική και κοινωνική θέση των προγόνων (το οποίο

⁴¹ Worden, Robert L, Federal Research Division (2008) *North Korea a country Study* Washington D.C Library of Congress pg. 187-189

⁴² Robert C (2012) *Marked for Life: Songbun North Korea's Classification System*, Washington D.C The Committee for Human Rights in N. Korea pg1-5

⁴³ Μεγαλούδη Φ (2016) *Στην Χώρα των Kim ,δύο χρόνια στη Βόρεια Κορέα* Αθήνα Έντυποις σελ. 220-226

έφτανε και έξι γενεές πίσω) και το «sahoe Songbun» που αντιστοιχούσε στην παρούσα κοινωνικοπολιτική θέση.

Με βάση τα δύο αυτά στοιχεία οι πολίτες ανήκουν σε τρεις βασικές κατηγορίες την Core (haeksim) τάξη στην οποία ανήκουν αυτοί που έχει εκτιμηθεί ότι είναι πιστοί στο κόμμα και στο καθεστώς των Kim και για αυτό απολαμβάνουν σημαντικά προνομία σε όλα τα επίπεδα της ζωής. Μέλη αυτής της τάξης υπηρετούν σε θέσεις που διατηρούν και προστατεύουν το πολίτευμα των Kim. Η Wavering (Dongyo) τάξη αποτελείται από αυτούς που η πίστη στο καθεστώς θεωρείται αμφίβολη αλλά η υπηρετήση του είναι ικανοποιητική μέσω των οικονομικών πολιτικών επιδόσεων και εκδηλώσεων πίστεως στο καθεστώς, και θεωρείται ότι τα μέλη της με κατάλληλη εκπαίδευση μπορεί να υπάρξει βελτίωση. Το χαμηλότερο επίπεδο είναι η hostile (choktae) class στην οποία ανήκουν οι χαρακτηρισμένοι ως μη πιστοί στο καθεστώς στην επανάσταση και στους ηγέτες της. Θεωρούνται ως εχθροί από το καθεστώς και υφίστανται τις μεγαλύτερες διακρίσεις. Το συγκεκριμένο σύστημα συνεχίζει να υφίσταται και σήμερα ποιο εξασθενημένο καθόσον το χρήμα έχει μεγαλύτερη αξία από την καταγωγή αλλά τα στοιχεία παραμένουν σε κάθε δήμο και νομαρχία. Σήμερα αναφέρετε ενδεικτικά ότι μετά από τρία χρόνια εργασίας το κοινωνικό Songbun μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά⁴⁴.

Ιστορική λοιπόν παρακαταθήκη και προέλευση, γεωστρατηγικές απειλές και πόλεμοι, πολιτικές ιδεολογίες και θεσμοί που δεν σχετίζονται με τα δυτικά πρότυπα παρείχαν την εσωτερική νομιμοποίηση για την ανάπτυξη ενός μακροχρονίου και πολλά υποσχόμενου πυρηνικού προγράμματος.

Κεφάλαιο δεύτερο

Ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος – το πρόβλημα – η απειλή

2.1 Η Πορεία προς τα πυρηνικά όπλα

Η εξέλιξη του πυρηνικού προγράμματος της Β. Κορέας βρίσκεται στο επίκεντρο της επικαιρότητας καθόσον η δυναμική του ανησυχεί όχι μόνο τις ΗΠΑ αλλά όλη την Διεθνή κοινότητα. Το πυρηνικό της πρόγραμμα όπως αυτό εξελίχθηκε από την δεκαετία του 1950 δεν είναι ένα μονοδιάστατο πρόβλημα. Εκτός από την απειλή της χρήσεως πυρηνικών εμπεριέχει και άλλες διαστάσεις όπως την διασπορά πυρηνικής τεχνολογίας την πυρηνική

⁴⁴ Φ.Μ σελ. 226

κατασκοπεία και την διεθνή ισορροπία δυνάμεων⁴⁵. Αυτός ο συνδυασμός καθιστά την πυρηνική προσπάθεια της Β. Κορέας ως το **κύριο πρόβλημα και την απειλή στην διαμόγνη με τις ΗΠΑ**, γεγονός που επιβεβαιώνεται απόλυτα από την πρόσφατη εκδοθείσα έκθεση (Φεβ 2018), «Nuclear Posture Review» των ΗΠΑ όπου οι πυρηνικές δυνατότητες της Β. Κορέας αναφέρονται ως «...επείγον και απρόβλεπτη απειλή για Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, συμμάχους και συνεταίρους.»⁴⁶ Στην ίδια γραμμή κινείται και η εκτίμηση του Διευθυντή της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών Daniel R. Coats ο οποίος τονίζει ότι «...η εξαγωγή βαλλιστικών πυραύλων και σχετικών υλικών σε διάφορες χώρες συμπεριλαμβανομένων το Ιράν και την Συρία καθώς και η παροχή βοήθειας στην κατασκευή πυρηνικού αντιδραστήρα στην Συρία ο οποίος καταστράφηκε το 2007 καταδεικνύει την επιθυμία της Β. Κορέας για διασπορά πυρηνικής τεχνολογίας». Η εξέταση του πυρηνικού προγράμματος και η κατανόηση της απειλής δεν μπορεί να γίνει μέσω μιας σπασμοδικής εξέτασης των υφιστάμενων γεγονότων απαιτεί βαθύτερη ανάλυση από τα αρχικά στάδια της εκδήλωσης της προθέσεως ανάπτυξης πυρηνικών δυνατοτήτων από την Β. Κορέα διότι δεν μπορεί ένα πρόβλημα να επιλυθεί και μια απειλή να εξαλειφθεί ή έστω να προταθούν σενάρια επίλυσης, αν πρώτα δεν κατανοηθούν τα αίτια και οι καταστάσεις που το δημιουργήσαν.

Το ξεκίνημα της προσπάθειας το 1950 ήταν ένα συνδυαστικό αποτέλεσμα της επιθυμίας του Kim Il-sung για πυρηνικά όπλα, της ύπαρξης εκπαιδευμένων ανθρώπων στην Ιαπωνία όπως ο *To Sang-rok, Lee Sung - Ki και Han In-sok* οι οποίοι αποτέλεσαν και την πρώτη γενιά πυρηνικών επιστημόνων,⁴⁷ αλλά και του ανταγωνισμού με την Ν. Κορέα που σχεδόν ταυτόχρονα ξεκινούσε και το δικό της πρόγραμμα⁴⁸. Τον Δεκ του 1952 η Β. Κορέα ιδρύει το Ερευνητικό Ίδρυμα Ατομικής Ενέργειας και την Ακαδημία Επιστημών⁴⁹ με κύριους στόχους την εκμετάλλευση ουρανίου, βασικές έρευνες στην πυρηνική φυσική και στην εκπαίδευση πυρηνικών επιστημόνων.

⁴⁵Βαλινάκης Γ.-. Μπότσιου Κ. (2000), *Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στην Πυρηνική Εποχή*, Αθήνα Παρατηρητής σελ. 360

⁴⁶ Office of the Secretary of Defense USA (2018), *Nuclear Posture Review February 2018*, Washington D.C

⁴⁷ Pollack J (2011), *No Exit North Korea Nuclear Weapons and International Security*, London IISS pg. 47

⁴⁸ Szalontai B and Radchenko S (2006), *North Korea's Efforts to Acquire Nuclear Technology and Nuclear Weapons: Evidence from Russian and Hungarian Archives* Washington D.C Cold War International History Project working papers #53 pg. 2

⁴⁹ Ελληνική Άμυνα και Τεχνολογία τεύχος 93 Οκτ 2017 σελ 52

Μία χρονιά αργότερα ο πρόεδρος των ΗΠΑ Dwight D. Eisenhower ξεκινάει την εκστρατεία «Atoms for Peace» με την οποία παρέχει επιστημονική και τεχνολογική βοήθεια σε σημαντικές μη ευρωπαϊκές χώρες όπως το Ιράν το Ιράκ το Ισραήλ την Ταϊβάν και την Νότια Κορέα. Η Σοβιετική Ένωση αντιδρώντας στην Συμφωνία της Αμερικής με την Ν. Κορέα τον Φεβρουάριο του 1956 για την ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας, ιδρύει την ίδια χρονιά το Πολυεθνικό Ίδρυμα Πυρηνικών ερευνών στην Dubna με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας στην πυρηνική έρευνα και αμέσως υπογράφει συμφωνία με την Β. Κορέα για κοινή πυρηνική έρευνα, και εκπαίδευση των επιστημόνων της και τεχνικών της. Η συνεργασία με την Σοβιετική Ένωση κορυφώνεται το 1959 με την υπογραφή της συμφωνίας βάση της οποίας θα παρέχονταν βοήθεια από την Σοβιετική Ένωση για την εγκατάσταση πυρηνικού ερευνητικού κέντρου στην περιοχή Yongbyon. Η ηγεσία της Β. Κορέας θεωρούσε την ολοκλήρωση του πυρηνικού προγράμματος επείγουσα, καθώς φοβόταν ότι θα μείνει πίσω σε σχέση με άλλες χώρες και ιδιαίτερα από την Ν. Κορέα. Οι φόβοι αυτοί επαληθευτήκαν καθώς, ενώ η εγκατάσταση του ερευνητικού πυρηνικού αντιδραστήρα IRT - 2000 2MW (στην συνέχεια αυξήθηκε σε 8 MW) που μεταφέρθηκε από την Σοβιετική Ένωση ξεκινάει το 1962 -1963 και ουσιαστικά ολοκληρώνεται το 1965 οι αντίστοιχοι αντιδραστήρες της Ν. Κορέας και Βιετνάμ είχαν ολοκληρωθεί το 1960 και 1963 αντίστοιχα διαδραματίζοντας ένα σημαντικό ρόλο στην στρατηγική « Far East Strategy» της Ουάσιγκτον⁵⁰.

Αν και η ειρηνική χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας και η έρευνα στα ραδιενεργά ισότοπα είχαν καθοριστεί ως προτεραιότητες στο επταετές σχέδιο το οποίο ανακοινώθηκε στο 4^ο Συνέδριο του κόμματος το 1961, η σαφής πρόθεση της Pyongyang για την ανάπτυξη πυρηνικών οπλών εκδηλώθηκε στην συνέχεια με πολλούς τρόπους. Αρχικά με διάφορα ανεπίσημα αιτήματα προς Κίνα και Ρωσία για παροχή τεχνολογίας πυρηνικών όπλων ⁵¹ στην συνέχεια με αναφορές των Β. Κορεατών τεχνικών το Σεπτέμβριο του 1963 προς τους Σοβιετικούς ειδικούς σχετικά με την πρόθεση τους να προβούν σε εκμετάλλευση ουρανίου⁵², επίσης με την άρνηση του Kim Il-sung να υπογράψει την συνθήκη μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων (Non – proliferation Treaty

⁵⁰Szalontai B and Radchenko S (2006), *North Korea's Efforts to Acquire Nuclear Technology and Nuclear Weapons: Evidence from Russian and Hungarian Archives* Washington D.C Cold War International History Project working papers pg. 3 Διαθέσιμο στο: <https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/>

⁵¹ Ελληνική Άμυνα και Τεχνολογία τεύχος 93 Οκτ 2017 σελ. 53

⁵² Pollack J (2011), *No Exit North Korea Nuclear Weapons and International Security*, London IISS pg. 53

NPT) αρχές του 1970 παρά τις προσπάθειες του Κρεμλίνου να τον πείσει για την χρησιμότητα της συμφωνίας⁵³ και τέλος με τις μυστικές συνομιλίες με την Ν. Κορέα το 1972 όπου ο Kim Il-sung έθεσε το θέμα συνεργασίας των δύο κρατών για την ανάπτυξη πυρηνικών όπλων.

Από το 1960 μέχρι το 1970 το πυρηνικό πρόγραμμα της Β. Κορέας αναπτύσσεται με ελάχιστη εξωτερική βοήθεια⁵⁴ με τους τεχνικούς της να χρησιμοποιούν εγχωρία τεχνολογία για την επέκταση του ερευνητικού αντιδραστήρα, αποκτώντας τεχνολογία επανεπεξεργασίας πλουτωνίου. Τον Ιούλιο του 1977 η Β. Κορέα υπογράφει μια τριμερή συνεργασία με την διεθνή υπηρεσία Ατομικής ενέργειας (ΙΑΕΑ) των Ηνωμένων Εθνών θέτοντας τον αντιδραστήρα και ένα κρίσιμο συγκρότημα υπό την επίβλεψη των επιθεωρητών της ΙΑΕΑ, ενώ αρχές του 1980 προχωράει στην κατασκευή εγκαταστάσεων επεξεργασίας ουρανίου, συγκροτήματος κατασκευής ράβδων καυσίμου αντιδραστήρων και ενός πυρηνικού αντιδραστήρα των 5 MW με ικανότητα παραγωγής 6 κιλών πλουτωνίου κάθε χρόνο από την ολοκλήρωση του.⁵⁵ Είναι ακριβώς το σημείο στο οποίο οι συνεχώς αναπτυσσόμενες πυρηνικές ικανότητες της Β. Κορέας τραβάνε πλέον την προσοχή των ΗΠΑ η οποία ξεκινάει μια προσπάθεια περιορισμού του προγράμματος με όλο και πιο άμεσες παρεμβάσεις που οδηγούν σε διαδοχικές ρήξεις στις σχέσεις ΗΠΑ – Β. Κορέα.

2.2 Εμπλοκή των ΗΠΑ, Διαδοχικές Κρίσεις

Αρχικά οι ΗΠΑ πιέζουν την Σοβιετική Ένωση να αναγκάσει την Β. Κορέα να υπογράψει την συνθήκη μη διάδοσης πυρηνικών όπλων (NPT) κάτι το οποίο λαμβάνει χώρα το 1985 όπου η Β. Κορέα συμφωνεί και υπογράφει στοχεύοντας όμως στην βοήθεια της Σοβιετικής Ένωσης για την κατασκευή 4 αντιδραστήρων ελαφρού ύδατος (LRW) όπως προβλεπόταν από την συμφωνία που υπογράψαν. Μια συμφωνία την οποία η Σοβιετική ένωση δεν τήρησε με αποτέλεσμα η Β. Κορέα να δεχτεί επιθεώρηση από την (ΙΑΕΑ) σύμφωνα με τις προδιαγραφές της NPT. Το τέλος του ψυχρού πολέμου και η έναρξη της πτώσεως της

⁵³ SB and RS pg 6

⁵⁴ Το 1964 ο Kim Il-sung ζήτησε από το Πεκίνο τεχνολογία Πυρηνικών όπλων μετά την πρώτη πυρηνική δοκιμή της Κίνας αλλά ο Μάο Τσε -Τουνγκ αρνήθηκε.

⁵⁵ Thornton J (2017), *The Korean Nuclear Issue Past, Present, and Future – a Chinese Perspective*, Washington D Brookings Institution Strategy paper 3 Διαθέσιμο στο: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/04/north-korean-nuclear-issue-fu-ying.pdf> pg. 4

Σοβιετικής Ένωσης δημιουργεί ρήγμα στην ισορροπία στην Κορεατική χερσόνησο με την Β. Κορέα να αισθάνεται σημαντικά ανασφαλής καθόσον είχε χάσει τον κύριο υποστηρικτή της. Κάτι που επιβεβαιώθηκε με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο όταν το 1991 η Ρωσία ο διάδοχος της Σοβιετικής Ένωσης δεν ανανεώνει την συμφωνία *Φιλίας και Συνεργασίας και Αμοιβαίας Βοήθειας*, την οποία και καταργεί τρία χρόνια αργότερα.

Την ίδια χρονιά τα Ηνωμένα Έθνη αποδέχονται ομόφωνα την Β και Ν Κορέα ως μέλη τους ενώ τον Σεπτέμβριο οι ΗΠΑ ανακοινώνουν ότι αποσύρουν τα πυρηνικά όπλα από την Ν. Κορέα με τον πρόεδρό της χώρας Ρο-Τα-γου να ανακοινώνει ότι η Ν. Κορέα είναι ελεύθερη από πυρηνικά. Στην συνέχεια υπεγράφη κοινή δήλωση με την Β. Κορέα για αποπυρηνικοποίηση⁵⁶ της Κορεάτικης Χερσονήσου με βάση της οποίας δημιουργήθηκε και η κοινή επιτροπή ελέγχου πυρηνικών (joint Nuclear Control Commission JNCC) ως μηχανισμός εφαρμογής η οποία όμως δεν κατάφερε να επιτύχει συμφωνία για τις αμοιβαίες επιθεωρήσεις και το 1993 σταμάτησε την δράση της ήταν ίσως και η τελευταία προσπάθεια για την αποπυρηνικοποίηση της χερσονήσου.

Η **πρώτη κρίση** εμφανίζεται όταν το 1992 η Β. Κορέα κατόπιν εγκρίσεως της, δέχεται έξι γύρους επιθεωρήσεων από την ΙΑΕΑ στις εγκαταστάσεις της οι οποίες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι είχε γίνει επεξεργασία πλουτωνίου τα έτη 89,90,91. Με βάση αυτό το αποτέλεσμα η ΙΑΕΑ ζητάει από το Συμβούλιο Ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών εξουσιοδότηση για ειδικές επιθεωρήσεις. Η Β. Κορέα αντιδρά και απειλεί ότι θα αποχωρήσει από την NPT. Είναι η περίοδος κατά την οποία αρχίζει μία σειρά διαπραγματεύσεων με τις ΗΠΑ οι οποίες οδηγούν σε κρίση καθόσον η Β. Κορέα δεν σταματούσε τις δραστηριότητες τους και οι ΗΠΑ ζήτησαν κυρώσεις από το Συμβούλιο ασφαλείας γεγονός που ερμηνευόταν από την Β. Κορέας ως πράξη πολέμου. Η κρίση τερματίζεται τον Οκτώβριο του 1994 με την επέμβαση του πρώην προέδρου των ΗΠΑ Τζίμι Κάρτερ όπου συμφωνούν σε ένα πλαίσιο συμφωνίας⁵⁷ (*US - DPRK Agreed Framework*) σύμφωνα με το οποίο η Β. Κορέα συμφώνησε να παγώσει τις δραστηριότητες τις και να επιτρέψει την ΙΑΕΑ να την επιτηρεί και να παραμείνει μέρος της NPT. Σε αντάλλαγμα οι ΗΠΑ υποσχέθηκαν να ηγηθούν μιας διεθνούς κοινοπραξίας κατασκευής δύο αντιδραστήρων LRW και να παρέχουν 500.000 τόνους πετρέλαιο ετησίως μέχρι να

⁵⁶ Στην κοινή δήλωση δεσμεύονταν ότι στην μη απόκτηση εγκαταστάσεων εμπλουτισμού Ουρανίου χρησιμοποίησης ράβδων καυσίμου για εξαγωγή πλουτωνίου.

⁵⁷ US -DPRK Agreed Framework Διαθέσιμο στο: <https://2001-2009.state.gov/t/isn/rls/fs/2001/5284.htm>

τεθεί σε λειτουργία ο πρώτος με ημερομηνία το 2003 ενώ η Ουάσιγκτον θα παρείχε διαβεβαιώσεις μη χρήσης πυρηνικών εναντίον της Β. Κορέας. Μετά την υπογραφή του πλαισίου αυτού η κατάσταση μεσοπρόθεσμα σταθεροποιήθηκε για μια δεκαετία χωρίς όμως οι δυο πλευρές να είναι ικανοποιημένες απόλυτα καθόσον οι ΗΠΑ ήταν δυσαρεστημένες για την αναβολή των επιθεωρήσεων ενώ η Β. Κορέα για την καθυστερημένη κατασκευή των αντιδραστήρων LWR.

Η **δεύτερη κρίση** ξεσπάει όταν η άλλη διάσταση του προβλήματος που αφορά την διασπορά πυρηνικής τεχνολογίας κάνει την εμφάνιση της καθόσον η Β. Κορέα ανταλλάσσει με το Πακιστάν τεχνολογία βαλλιστικών πυραύλων ως αντάλλαγμα πυρηνικών υλικών. Κατά την επανάληψη των διμερών συνομιλιών τον Δεκ 2002 οι ΗΠΑ ενημερώνουν την Β. Κορέα ότι γνωρίζουν το μυστικό πρόγραμμα μεταφοράς υλικών και τεχνολογίας από το Πακιστάν. Οι αξιωματούχοι της Β. Κορέας παραδέχτηκαν την ύπαρξη απλώς ενός σχεδίου «παραγωγής πυρηνικών όπλων» στο πλαίσιο δικαιώματος αυτοάμυνας γεγονός που οδηγεί τις ΗΠΑ να διακόψουν την αποστολή πετρελαίου και την Β. Κορέα να αντιδράει με την απέλαση των επιθεωρητών της ΙΑΕΑ και την αποχώρηση της από την ΝΠΤ τον Ιαν 2003.

Με πρωτοβουλία της Κίνας το χρονικό διάστημα από το 2003 μέχρι το 2005 γίνεται προσπάθεια έναρξης διαλόγου μεταξύ των δύο μερών και έτσι πραγματοποιούνται τριμερείς συνομιλίες Κίνας, Β. Κορέας και ΗΠΑ στο Πεκίνο και εξαμερείς με την προσθήκη της Ν. Κορέας Ιαπωνίας και Ρωσίας. Στις συνομιλίες αυτές η στρατηγική των δυο εμπλεκομένων ήταν προφανής σε όλους, οι ΗΠΑ θα συζητούσαν αλλά αν δεν υπήρχε πρόοδος θα προχωρούσαν σε στρατιωτική δράση και η Β. Κορέα θα συζητήσουμε ώστε να υπάρχουν αποτελέσματα, διαφορετικά θα ανέπτυξέ το πυρηνικό της οπλοστάσιο για την αυτοπροστασία της σε περίπτωση επιθέσεως⁵⁸. Το Φεβ του 2004 κατά την διάρκεια των συνομιλιών οι ΗΠΑ προτείνουν ότι η Pyongyang θα έπρεπε για την αποπυρηνικοποίηση της, να ακολουθήσει το παράδειγμα της Λιβύης και να εγκαταλείψει το πρόγραμμα της πρώτα και μετά να δεχτεί επιθεωρήσεις από την ΙΑΕΑ ενώ η Κίνα και η Ρωσία ήταν υπέρμαχοι του μοντέλου της Ουκρανίας⁵⁹. Αυτές οι συνομιλίες καταλήγουν στην κοινή δήλωση του τέταρτου γύρου συνομιλιών μεταξύ των έξι μελών γνωστή ως «Sep

⁵⁸. T J pg. 10

⁵⁹T J pg. 11

19 Joint Statement of the Fourth Round of Six - Party Talks »⁶⁰. Σε αυτό το έγγραφο για πρώτη φορά η Β. Κορέα υπόσχεται να σταματήσει το πυρηνικό της πρόγραμμα. η Ν. Κορέα ανέφερε ότι δεν θα αναπτύξει πυρηνικά όπλα και οι ΗΠΑ συμφωνήσαν να «συζητήσουν» την παροχή αντιδραστήρων LWR.

Η τρίτη κρίση ξεσπάει κατά την διάρκεια των εξαμερών συνομιλιών στις 23 Σεπ 2005 όταν το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ κατηγόρησε την τράπεζα Banco Delta Asia (BDA) για ξέπλυμα χρήματος και παράνομες συναλλαγές. Τα χρήματα σύμφωνα με τις κατηγορίες προορίζονταν για την υποστήριξη τρομοκρατών. Στην συνέχεια επιβλήθηκαν και άλλες οικονομικές κυρώσεις με αποτέλεσμα η Β. Κορέα να δηλώσει ότι δεν θα εφάρμοζε την συμφωνία αν δεν αίρονταν οι κυρώσεις. Οι κυρώσεις αυτές οδήγησαν σε έναν ατέρμονο κύκλο περισσότερων κυρώσεων πυρηνικών δοκιμών με την Β. Κορέα να πυροδοτεί 7 πυραύλους το Ιούλιο του 2006 και να δηλώνει επιτυχημένη υπόγεια πυρηνική έκρηξη τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Αποτέλεσμα ήταν το ψήφισμα 1718 του Συμβουλίου ασφαλείας το οποίο απαιτούσε από όλα τα μέλη των ΗΕ εμπάργκο ειδών σχετικά με πυρηνική τεχνολογία όπλων ενώ ζητούσε από την Β. Κορέα να σταματήσει τις πυρηνικές δοκιμές της και να αναβάλει την ανάπτυξη βαλλιστικών πυραύλων.

Με την αλλαγή στην πολιτική σκηνή των ΗΠΑ και την νίκη των Δημοκρατικών στο κογκρέσο τόσο στην βουλή των αντιπροσώπων όσο και στην γερουσία έχουμε τον πέμπτο γύρο εξαμερών συνομιλιών όπου έχουμε την υπογραφή κοινού εγγράφου με τίτλο «Initial Actions for the implementation of the joint Statement». Το σχέδιο εφαρμογής προέβλεπε να κλείσουν όλες οι πυρηνικές εγκαταστάσεις στην περιοχή Yongbyon της Β. Κορέας και την εγκατάλειψη των πυρηνικών προγραμμάτων ενώ η ΗΠΑ συμφώνησαν να βγάλουν την Β. Κορέα από την λίστα υποστηρικτών της τρομοκρατίας. Μετά την επίλυση και του θέματος της αποδέσμευσης των χρήματων από την BDA και την μεταφορά τους στην Κίνα στις 14 Ιουλ έχουμε το κλείσιμο των πυρηνικών εγκαταστάσεων και την επιστροφή των επιθεωρητών καθώς και την προμήθεια πετρελαίου από την Νότια Κορέα.

Η τέταρτη κρίση έρχεται το 2008 όπου νέα σύννεφα εμφανίζονται οδηγώντας την κατάσταση στα άκρα καθόσον η Β. Κορέα επιβραδύνει τις ενέργειες της ισχυριζόμενη ότι δεν βλέπει ανταπόκριση και τις ΗΠΑ να αναρωτιούνται πόσο πλουτώνιο έχει η Β.

⁶⁰Joint Statement of the Fourth Round of Six - Party Talks Διαθέσιμο στο: <https://www.state.gov/p/eap/regional/c15455.htm>

Κορέα αν έχει Ουράνιο και αν έχει πυρηνική συνεργασία με την Συρία. Οι καθυστερήσεις των ΗΠΑ να αφαιρέσουν την Β. Κορέα από τον κατάλογο των τρομοκρατών συνέβαλαν στο να καθυστερήσει και η τελευταία να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της με αποτέλεσμα να αποκαταστήσει τις ζημίες στις πυρηνικές εγκαταστάσεις στο Yongbyon και να διώξει εκ νέου τους επιθεωρητές. Τελικά στις 11 Οκτ 2008 οι ΗΠΑ αφαιρούν την Β. Κορέα από τον Κατάλογο των τρομοκρατών. Οι εξαμερείς συνομιλίες συνεχίστηκαν τον Δεκέμβριο με σκοπό την εξεύρεση μεθόδων αχρήστευσης του πυρηνικού προγράμματος χωρίς όμως τελική συμφωνία. Πλέον δεν υπήρχε τρόπος για ακύρωση του πυρηνικού προγράμματος ούτε και τρόπος περιορισμού της θέλησης για ανάπτυξη πυρηνικών όπλων. Η επόμενη δεκαετία ουσιαστικά είναι η δεκαετία όπου ο στρατηγικός στόχος της Β. Κορέας παίρνει σιγά σιγά σάρκα και οστά με αποκορύφωμα το 2017 όπου φτάνει στο απόγειο με την επίτευξη όλων των τιθέντων στόχων της.

2.3 Πυρηνικό πρόγραμμα δυνατότητες

Υπάρχουν σοβαρά ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντηθούν για την κατανόηση του πυρηνικού προγράμματος της Β. Κορέας ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση των τωρινών και μελλοντικών δυνατοτήτων της να είναι δυνατή δηλαδή η κατανόηση του **Προβλήματος**. Αυτά είναι τα παρακάτω:

- Το μέγεθος των αποθεμάτων σχάσιμου υλικού και εμπλουτισμένου ουρανίου.
- Το εύρος και οι δυνατότητες των εγκαταστάσεων για τον εμπλουτισμό ουρανίου και παραγωγή πλουτωνίου.
- Η ικανότητα παραγωγής πυρηνικής κεφαλής η οποία μπορεί να ενσωματωθεί σε βαλλιστικό πύραυλο.
- Η ικανότητα της Β. Κορέας να κατασκευάσει αξιόπιστο βαλλιστικό πύραυλο μακράς εμβέλειας με αποτελεσματικό μηχανισμό επανα-εισόδου.
- Το εύρος της προόδου της Β. Κορέας στην ανάπτυξη θερμοπυρηνικού όπλου (Hydrogen bombs).

2.4 Το πρόγραμμα καθαρισμού πλουτωνίου- εξόρυξης εμπλουτισμού του ουρανίου (Enriched Uranium)

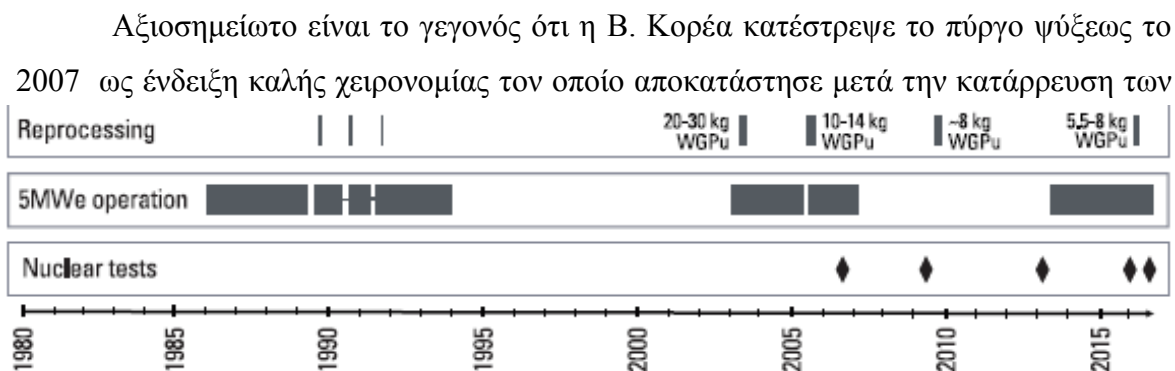
Η ακριβής εκτίμηση του μεγέθους του αποθέματος σχάσιμων υλικών στην Β. Κορέα είναι σημαντική για την κατανόηση του επιπέδου του πυρηνικού προγράμματος της και της απειλής. Το πλουτόνιο παράγεται στους πυρηνικούς αντιδραστήρες. Η ποιότητα και η

ποσότητα παραγωγής εξαρτάτε από την κατασκευή του και λειτουργία του αντιδραστήρα. Το φυσικό ουράνιο περιέχει μόνο 0.72% του ισότοπου U -235 το υπόλοιπό είναι U-238. Ως εκ τούτου, το φυσικό ουράνιο πρέπει να εμπλουτιστεί ή να συγκεντρωθεί σε U-235. Από τις πολυάριθμες διαθέσιμες τεχνολογίες, η Βόρεια Κορέα επέλεξε τον εμπλουτισμό που είναι και η καθιερωμένη μέθοδος για την ανάπτυξη πυρηνικών όπλων και πυρηνικής ενέργειας.

Η Βόρεια Κορέα έχει λειτουργήσει τον αντιδραστήρα ισχύος 5 μεγαβάτ (5 MWe) στο πυρηνικό κέντρο Yongbyon από το 1986. Αυτός ο αντιδραστήρας πιστεύεται ότι παρήγαγε ολόκληρη την ποσότητα του απογραφέντος πλουτωνίου της. Ο αντιδραστήρας προοριζόταν αρχικά ως πιλοτικός αντιδραστήρας για την προετοιμασία των μεγαλύτερων αντιδραστήρων των 50 MWe και 200 MWe που κατασκευάστηκαν μερικώς τη στιγμή που υπογράφηκε το (US - DPRK Agreed Framework) και υλοποιήθηκε το 1994⁶¹. Όπως διαπιστώνεται και από το χρονοδιάγραμμα η λειτουργία του αντιδραστήρα από το ξεκίνημα του διακόπηκε δύο φορές μόνο το 1994 λόγω της συμφωνίας «US -DPRK Agreed Framework» και το 2007 ως αποτέλεσμα των εξαμερών συνομιλιών «six party Talks».

Εικόνα 3. The 5 MWe experimental reactor in Yongbyon

Εικόνα 4 .Χρονοδιάγραμμα λειτουργίας του αντιδραστήρα 5MWe

συνομιλιών ενώ ξεκίνησε την παραγωγή πλουτωνίου το Απρίλιο του 2013 και ανακοίνωσε την πλήρη επιχειρησιακή του λειτουργία τον Αύγουστο 2015. Εκτιμάτε ότι βάση της 30 ετών ηλικίας του την εμπειρία που έχει αποκτηθεί και την ανθεκτικότητα που έχει επιδειχθεί από τους τεχνικούς της Β. Κορέας ο αντιδραστήρας θα μπορέσει να διατηρηθεί

⁶¹ Siegfried S. Hecker, Braun C, Lawrence C (2016), *North Korea's Stockpiles of Fissile Material* Korea Observer Vol 47 Seoul Institute of Korean Studies pg. 723

λειτουργικός τουλάχιστον για μια δεκαετία ακόμα⁶². Ο αντιδραστήρας είναι ικανός να παράγει 6 κιλά πλουτώνιο κάθε χρόνο ενώ οι δορυφορικές φωτογραφίες⁶³ από τον Απρίλιο 2016 και Ιανουάριο 2017 επιβεβαιώνουν αυξημένη δραστηριότητα⁶⁴. Λαμβάνοντας υπόψη την δήλωση της Β. Κορέας μετά την κατάρρευση των εξαμερών συνομιλιών ότι κατέχει 30 κιλά διαχωρισμένου πλουτωνίου, αν προστεθούν 8 κιλά που διαχωρίστηκαν το 2009 και προστεθούν αλλά 2-6 κιλά που χρησιμοποιήθηκαν στη δεύτερη πυρηνική δοκιμή αυτό σημαίνει ότι η Pyongyang διαθέτει απόθεμα 32-36 κιλά.⁶⁵ Μέχρι τον Ιανουάριο του 2018 εκτιμάται από τον Hans M. Kristensen⁶⁶ ότι η Β. Κορέα έχει παράγει σχάσιμο υλικό για να κατασκευάσει 30 με 60 πυρηνικά όπλα και ότι μπορεί να έχει προχωρήσει στην συναρμολόγηση 10 με 20 πυρηνικών κεφαλών⁶⁷.

Το 1992 η Β. Κορέα ανακοίνωσε στα πλαίσια της συμφωνίας με την (ΙΑΕΑ) ότι διαθέτει δυο ορυχεία ουράνιου (Wolbisan and Pyongsan) και δύο περιοχές συγκεντρώσεως (Packhon and Pyongsan)⁶⁸ Αν και η Β. Κορέα λάμβανε υλικά για φυγοκέντριση από την δεκαετία του 1990 από το Πακιστάν και το δίκτυο του πακιστανού πυρηνικού επιστήμονα A.Q.Khan, αν και κατηγορήθηκε από τις ΗΠΑ για ύπαρξη προγράμματος εμπλουτισμού ουρανίου το 2002, διέψευδε σε κάθε τόνο ότι κάτι τέτοιο είναι αληθές. Η πραγματικότητα όμως ήταν διαφορετική όταν το 2009 πλέον και μετά το ψήφισμα 1874 ο Υπουργός εξωτερικών της Β. Κορέας αφού το καταδικάζει ανακοινώνει ότι θα υιοθετηθούν τα παρακάτω αντίμετρα⁶⁹ :

⁶² H.S, B. C, L. C, pg. 726

⁶³ Παράρτημα «Ε»

⁶⁴ Arms Control and Proliferation Profile North Korea Ανάκτηση από: <https://www.armscontrol.org/factsheets/northkoreaprofile>

⁶⁵ Wert D and McGrath M, (2016) *North Korea's Nuclear Weapons Program* National Committee on North Korea Issue Brief pg. 1-3

⁶⁶ Ο Hans M. Kristensen είναι διευθυντής του Προγράμματος Πυρηνικής Πληροφόρησης στην Ομοσπονδία Αμερικανών Επιστημόνων της Ουάσιγκτον, DC. Το έργο του επικεντρώνεται στην έρευνα και συγγραφή της κατάστασης των πυρηνικών όπλων και τις πολιτικές που τα κατευθύνουν. Ο Kristensen είναι συν-συγγραφέας της παγκόσμιας επισκόπησης των πυρηνικών δυνάμεων στο ετήσιο δελτίο SIPRI (Πανεπιστημιακός Τύπος της Οξφόρδης).

⁶⁷ Kristensen H & Norris R (2018) *North Korean nuclear capabilities, 2018*, Bulletin of the Atomic Scientists, 74:1, 41-51, Ανάκτηση από: <https://doi.org/10.1080/00963402.2017.1413062>

⁶⁸ Παράρτημα «Ε»

⁶⁹ DPRK Foreign Ministry Declares Strong Counter- Measures against UNSC's

"Resolution 1874" Ανάκτηση από: <http://www.kcna.co.jp/item/2009/200906/news13/20090613-10ee.html>

« Πρώτον: Όλη η ποσότητα του πρόσφατα αποσπώμενου πλουτωνίου θα χρησιμοποιηθεί για πυρηνικά όπλα (Περισσότερο από το ένα τρίτο των ράβδων καυσίμου έχει επανεπεξεργασθεί μέχρι σήμερα).

Δεύτερον: Θα ξεκινήσει η διαδικασία εμπλουτισμού ουρανίου. (Σύμφωνα με την απόφαση για την οικοδόμηση του δικού μας αντιδραστήρα ελαφρού ύδατος, έχει επιτευχθεί αρκετή επιτυχία στην ανάπτυξη τεχνολογίας εμπλουτισμού ουρανίου για την παροχή πυρηνικού καυσίμου για να επιτρέψει την πειραματική διαδικασία.)

Τρίτον: Μια απόπειρα αποκλεισμού οποιουδήποτε είδους από τις Η.Π.Α. και τους οπαδούς της θα θεωρηθεί ως μια πράξη πολέμου και θα απαντηθεί με αποφασιστική στρατιωτική αντίδραση.

Είναι ο τρόπος αντιπαράθεσης που βασίζεται στην ιδέα του Songun για τη ΛΔΚ να αντισταθμιστεί αποφασιστικά "κυρώσεις" με αντίποινα και "αντιπαράθεση" με την ολική αντιπαράθεση» .

Έτσι κάθε αμφιβολία για τις προθέσεις καθώς και για τον στρατηγικό στόχο της Β. Κορέας πλέον διαγράφονται. Βάση πληροφοριών και αναλύσεων από αμερικανική επιτροπή που επισκέφτηκε τις εγκαταστάσεις εμπλουτισμού ουρανίου στην Yongbyon το 2010, οι αναλυτές κατέληξαν πρώτον ότι η σχεδίαση του φυγοκεντροτή είναι βασισμένη στο μοντέλο δεύτερης γενιάς του Πακιστανικού P2 και επίσης ότι το εργοστάσιο αυτό είναι ικανό να παράγει δύο μετρικούς τόνους χαμηλού εμπλουτισμένου ουρανίου LEU ετησίως, αρκετό για να τροφοδοτήσει τον αντιδραστήρα LWR, ή για την παραγωγή 40 κιλά ουρανίου υψηλής εμπλουτισμού (HEU), αρκετά για ένα έως δύο πυρηνικά όπλα⁷⁰. Τέλος εκτιμάται από τους αναλυτές χωρίς να υπάρχει δυνατότητα φυσικά επιβεβαίωσης ότι μέχρι το τέλος τον Ιανουάριου του 2018 η Β. Κορέα κατέχει 250-500 κιλά ουρανίου.

2.5 Πυρηνικές Βαλλιστικές δοκιμές

Από την πρώτη πυρηνική δοκιμή το 2006 απόδοσης γύρω στον 1 TNT η Β. Κορέα συστηματικά προχώρησε στην κατασκευή βόμβας υδρογόνου το 2017. Το γεγονός επιβεβαιώθηκε τόσο από την εκτίμηση της απόδοσης (yield) της εκρήξεως στις 6 Σεπ, η οποία ανήλθε σε μέγεθος σεισμικής δόνησης 6,1 και σύμφωνα με τις υπηρεσίες πληροφοριών της Αμερικής σε απόδοση ισοδύναμη με έκρηξη 120 KT, επίσης από το νορβηγικό σεισμολογικό παρατηρητήριο NORSTAR όπου σύμφωνα με τις αναθεωρημένες

⁷⁰Arms Control and Proliferation Profile North Korea Ανάκτηση από: <https://www.armscontrol.org/factsheets/northkoreaprofile> pg. 5

του εκτιμήσεις το μέγεθος της σεισμικής δόνησης ήταν 6.3 ενώ η απόδοση της έκρηξης ήταν 250 KT⁷¹, αλλά και από τις δηλώσεις αξιωματούχων όπως ο Υπουργός Άμυνας της Ιαπωνίας Ιτσουνόρι Ονοτντέρα ο οποίος την ίδια μέρα δήλωσε « *Αυτή είναι αχανώς μεγαλύτερη από τις προηγούμενες πυρηνικές δοκιμές της Β. Κορέας . Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα να ήταν αυτή μια δοκιμή βόμβας υδρογόνου* » .

Στην διαδρομή αυτή⁷² οι ενδιάμεσες στάσεις έγιναν το 2009 με έκρηξη απόδοσης 2-6 KT, το 2013 αντίστοιχη έκρηξη απόδοσης 12-15 KT, τον Ιανουάριο του 2016 με έκρηξη απόδοσης 15-20 KT, όπου η Β. Κορέα ισχυρίστηκε ότι αποτέλεσε δοκιμή βόμβας υδρογόνου, τον Σεπ του ιδίου έτους με έκρηξη απόδοσης 20-25 KT και τέλος ένα χρόνο μετά το Σεπ του 2017 όπου πραγματοποίησε την έκτη πυρηνική δοκιμή αυτήν της βόμβας υδρογόνου. Ιδιαίτερη αξία αποτελεί το σημείο της ανακοίνωσης που εξέδωσε το Κορεατικό Κεντρικό Πρακτορείο ειδήσεων (KNCA) σύμφωνα με την οποία η «...η βόμβα ... είναι ένα θερμοπυρηνικό όπλο πολλαπλής λειτουργίας με μεγάλη καταστροφική ισχύ το οποίο μπορεί να πυροδοτηθεί ακόμα και σε μεγαλύτερα υψόμετρα για υπερ. - ισχυρή επίθεση EMP (Ηλεκτρομαγνητικού Παλμού) σύμφωνα με τους στρατηγικούς σκοπούς»⁷³ δημιουργώντας αντίστοιχο προβληματισμό και ανησυχία στους αποδέκτες του μηνύματος και ως προς αυτήν την κατεύθυνση αντίδρασης.

Πέραν όμως από την ικανότητα κατασκευής μιας πυρηνικής κεφαλής είναι σημαντικό το φυσικό μέγεθος και το βάρος αυτής καθόσον επηρεάζουν άμεσα την καταλληλότητα για την τοποθέτηση τους σε βαλλιστικά βλήματα και το μέγιστο βεληνεκές αυτών. Εδώ οι εκτιμήσεις και οι προβλέψεις δίστανται. Υπάρχουν δηλώσεις και εκτιμήσεις όπως αυτή του Ναυάρχου Bill Gortney πρώην επικεφαλή του North American Aerospace Defense Command NORAD μέχρι το 2016 ο οποίος δημόσια εκτίμησε ότι η Β. Κορέα έχει την ικανότητα σμίκρυνσης πυρηνικής κεφαλής και τοποθέτησης σε βαλλιστικό πύραυλο αλλά και αυτές από τον εκπρόσωπο του Συμβουλίου ασφαλείας των ΗΠΑ που δεν το επιβεβαιώνει⁷⁴. Ακόμα όμως και αν οι πιθανότητες για προσαρμογή των πυρηνικών κεφαλών σε βαλλιστικούς πυραύλους μικρής και μεσαίας εμβέλειας είναι

⁷¹ Παράρτημα «Η» & Norsar(2016) *New clear test by North Korea* Ανάκτηση από: <https://www.norsar.no/in-focus/new-nuclear-test-by-north-korea-article186-863.html>

⁷² Παράρτημα «Η»

⁷³ Ελληνική Άμυνα και Τεχνολογία (2017) ,Οκτώβριος τεύχος 93,σελ. 47

⁷⁴ Wertz D and McGrath M, (2016) *North Korea's Nuclear Weapons Program* National Committee on North Korea Issue Brief pg. 5

αυξημένες σύμφωνα με τις εκτιμήσεις πάντα των αναλυτών αυτές είναι ελάχιστες για βαλλιστικούς πυραύλους μεγάλου βεληνεκού χωρίς όμως να αποκλείουν ότι αν συνεχίσει η ανάπτυξη των δυνατοτήτων της Β. Κορέας αυτό θα καταστεί δυνατό όπως αναφέρει ο Jeffrey Lewis ο διευθυντής του East Asia Non-proliferation Program ⁷⁵.

Ποια όμως είναι αυτή η πρόοδος που έχει επιτύχει η Β. Κορέα στον τομέα των βασιλικών πυραύλων. Κατά κοινή αποδοχή όλων των ειδικών το πρόγραμμα των βαλλιστικών πυραύλων της Β. Κορέας είναι ένα από τα πιο ραγδαία αναπτυσσόμενα ιδιαίτερα την περίοδο από το 2012 - 2017 όπου πραγματοποιήθηκαν περίπου 100 εκτοξεύσεις διάφορων ειδών πυραύλων⁷⁶ με αποκορύφωμα του δυο τελευταίους διηπειρωτικούς πυραύλους Hwasong – 14 και Hwasong - 15 οι οποίοι μπορούν να φτάσουν την ήπειρο των ΗΠΑ ⁷⁷. Από αυτούς οι ανήκοντες στην κατηγορία των πυραύλων μικρής και δυο από τους τρεις μέσης εμβέλειας είναι επιχειρησιακά λειτουργικοί. Πρέπει να τονιστεί εδώ ότι κάποιος από τους βαλλιστικούς πυραύλους που έχουν δοκιμαστεί μπορεί να αποτελούν αναπτυξιακά πρωτότυπα και όχι απαραίτητα πύραυλοι για επιχειρησιακή χρήση. Από το σύνολο τους μόνο ένας θεωρείται ότι έχει την επιχειρησιακή ικανότητα και πυρηνική δυνατότητα και αυτός είναι ο μέσου βεληνεκού Nodong.

Εικόνα 5. Hwasong -14

Ο Hwasong – 15 (KN -22) ο οποίος εκτοξεύθηκε στις 29 Νοε 2017 από μια εννιαξονική πλατφόρμα με μέγιστο ύψος 4500 Km και βεληνεκές των 13.000km διαθέτει βελτιωμένο σύστημα διεύθυνσης, μεταφέρει ωφέλιμο φορτίο 1.000Kg και μπορεί να εξοπλιστεί με βοηθήματα διείσδυσης και ομοιώματα ώστε να παραπλανάει την αμερικανική αεράμυνα. Ο πύραυλος αυτός είχε ένα ικανοποιητικό κομμάτι επανα-εισόδου το οποίο θα μπορούσε να φέρει πυρηνική κεφαλή⁷⁸. Κάτι φυσικά που οι ΗΠΑ δεν επιβεβαιώνουν καθόσον

Εικόνα 6. Hwasong -15

⁷⁵ Lewis J (2015) *North Korea's Nuclear Weapons: The Great Miniaturization Debate* Washington D.C 38 North Stimson Center Ανάκτηση από <https://www.38north.org/2015/02/jlewis020515/>

⁷⁶ Παράρτημα «I»

⁷⁷ Missile Defense Project, "Missiles of North Korea," *Missile Threat*, Center for Strategic and International Studies, published June 14, 2018, last modified June 15, 2018, <https://missilethreat.csis.org/country/dprk>

⁷⁸ K.H & N.S, pg. 44

ισχυρίζονται ότι κατά την είσοδο του στην ατμόσφαιρα διαλύθηκε. Είναι αλήθεια ότι η πλήρης επιχειρησιακή εκμετάλλευση του σύμφωνα με τους ειδικούς⁷⁹ θα απαιτήσει περίπου άλλους έξι μήνες με την εκτέλεση δοκίμων για να εκτιμηθεί η αξιοπιστία του πυραύλου στην ακρίβεια και στην διαδικασία επανόδου αλλά είναι επίσης αλήθεια ότι η Β. Κορέα εργάζεται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Σημαντικά στοιχεία όσον αφορά το βαλλιστικό πρόγραμμα αποτελούν επίσης η ανάπτυξη ενός βαλλιστικού πυραύλου εκτοξευόμενου από την θάλασσά τον λεγόμενο «Bukkeukseong-1» σχεδιασμένο να φέρεται από το υποβρύχιο τύπου Snipero το οποίο διαθέτει μόνο μια θυρίδα πυραύλων. Ο πύραυλος δοκιμάστηκε τον Αύγουστο του 2016 με την εμβέλεια του να φτάνει 1200Km. Τέλος η Β. Κορέα ανακοίνωσε το 2012 ότι εκτόξευσε έναν δορυφόρο επιτυχώς χρησιμοποιώντας τον πύραυλο της Unha -3⁸⁰ και τον Φεβ του 16 έθεσε σε τροχιά τον δεύτερο δορυφόρο της.

Τα μέσα και η θέληση του καθεστώτος υπάρχουν ποια όμως είναι η στάση των υπολοίπων συντελεστών του υποσυστήματος?

Κεφάλαιο τρίτο

Διεθνές περιβάλλον – παρούσα επίδραση επί του προβλήματος

3.1 Διάγνωση Διεθνούς Περιβάλλοντος

Στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον η πυρηνική ενέργεια θεωρείται από πολλές περιφερικές δυνάμεις η θεραπεία για την δική τους κατωτερότητα σε συμβατικό οπλοστάσιο που ούτως η άλλως απαιτεί μακροπρόθεσμες και δαπανηρές προσπάθειες για να αποκτηθεί και είναι αμφίβολο αν μπορεί να απειλήσει τα συμβατικά στρατεύματα του αντίπαλου. Αυτός ήταν ο λόγος της ανάπτυξης της πυρηνικής ισχύς από τις ΗΠΑ σε σχέση με την ΕΣΣΔ στην διάρκεια του ψυχρού πολέμου⁸¹ και αυτός είναι ο λόγος για την προσπάθεια απόκτησης πυρηνικής ισχύος και για την Β. Κορέα.

⁷⁹ Elleman M. (2017) *The new Hwasong -15 ICBM : A Significant Improvement that may be ready as early as 2018*, Washington D.C 38 North Stimson Ανάκτηση από: <https://www.38north.org/2017/11/melleman113017/>

⁸⁰ Onha -3 βασίζεται στον πύραυλο Taepodong -2.

⁸¹ Β.Γ.&. Μ. Κ, σελ. 351

Συνέπεια της έλλειψης ρυθμιστικής εξουσίας στο διεθνές σύστημα και συνακόλουθης επικράτησης μια διεθνούς αναρχίας είναι η δημιουργία αισθήματος ανασφάλειας και φόβου ανάμεσα στις μονάδες του συστήματος. Ο φόβος η τιμή και το συμφέρον, γίνονται τα κυρίαρχα κίνητρα στρατηγικής συμπεριφοράς⁸² σε διαφορετικό βαθμό για κάθε συντελεστή του διεθνούς συστήματος. Πέρα από την Αμερική που στην συγκεκριμένη διένεξη είναι ο αντίπαλος η Κίνα και η Ρωσία η Ιαπωνία και η Ν. Κορέα αποτελούν τους βασικούς συντελεστές του υποσυστήματος που η στάση και θέση τους επηρεάζει την στρατηγική της Β. Κορέας.

3.2 Κίνα

Το επίσημο εθνικό ενδιαφέρον της Κίνας όπως αυτό διατυπώθηκε από την πρώην Υπουργό εξωτερικών της FU YING,⁸³ είναι η διατήρηση της ειρήνης της σταθερότητας της ασφάλειας και η αποπυρηνικοποίηση της Κορεατικής Χερσονήσου. Προς την κατεύθυνση της διατήρησης αυτής ισορροπίας κινήθηκε η Κίνα όλα τα προηγούμενα χρόνια παίζοντας καθοριστικό διπλωματικό ρόλο στις τριμερείς και εξαμερείς συνομιλίες το διάστημα 2003-2009, έχοντας υπόψιν της ότι συνδέεται με τη Β. Κορέα από το 1961 μέσω της συνθήκης Αμοιβαίας Βοήθειας και Συνεργασίας (MACFT), η οποία ισχύει μέχρι το 2021 και επίσης γνωρίζοντας ότι αντιπροσωπεύει το 80% του εμπορίου της Β. Κορέας.⁸⁴

Όμως ο φόβος του χάους που θα επικρατήσει στα βορειανατολικά σύνορα της από μία ενδεχομένη κατάρρευση του καθεστώτος του Kim Jong-un συμπεριλαμβανομένου, της ανθρωπιστικής κρίσης της ροής των προσφύγων, της πιθανότητας ενός εμφυλίου η και ενός γενικευμένου πολέμου σε όλη την χερσόνησο με την χρήση πυρηνικών όπλων, αλλά και της αντίδρασης των υπολοίπων χωρών και κυρίως της Αμερικής στο κενό που θα δημιουργηθεί αποτελεί ένα από τα ουσιαστικά κίνητρα της Κινέζικης Στρατηγικής. Ο φόβος όμως δεν περιορίζεται μόνο ως προς τον πυρηνικό κίνδυνο της Β. Κορέα αλλά και ως προς τις ΗΠΑ καθόσον η ανάπτυξη του συστήματος

⁸² Αθανάσιος Πλατιάς. Α.(2010) *Διεθνείς σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκυδίδη* Αθήνα, Εστία σσ. 29

⁸³ T.J pg. 23

⁸⁴ CNBC Banking News (2017) *Γιατί η Βόρεια Κορέα «φλερτάρει» με την Ρωσία – Ποιος ο ρόλος του Πεκίνου* Αθήνα Ανάκτηση από : <http://bankingnews.gr/index.php?id=338143>

Terminal High Altitude Area Defense (THAAD)⁸⁵ θα πλήττει τα στρατιωτικά της συμφέροντα. Έτσι η Κίνα στις κοινές συνομιλίες με τις ΗΠΑ τον Απρίλιο του 2017 επιβεβαιώνει την δέσμευση της στην αποπυρηνικοποίηση της Χερσονήσου, στη διεξαγωγή διαλόγου και την υποστήριξη της στα ψηφίσματα των ΗΕ και προτείνει στις ΗΠΑ την προσέγγιση «του παράλληλου δρόμου» που σημαίνει ταυτόχρονες παράλληλες ενέργειες αποκλιμάκωσης. Ιδιαίτερη αίσθηση προκαλεί η υποστήριξη της στις τελευταίες πρωτοφανείς κυρώσεις του ΟΗΕ (ψηφισμα 2375) που σηματοδοτεί ουσιαστικά την αλλαγή της στάσης της. Διαφαίνεται λοιπόν ότι ένας ισχυρός σύμμαχος της Β. Κορέας αλλάζει στάση.

3.3 Ρωσία

Η ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος της Β. Κορέας βασίστηκε ουσιαστικά στην βοήθεια που της παρείχε αρχικά η Σοβιετική Ένωση με την αποστολή επιστημόνων το 1956⁸⁶ και την εγκατάσταση του πρώτου ερευνητικού αντιδραστήρα IRT-2000.⁸⁷ Στην διάρκεια της ανάπτυξης του πυρηνικού προγράμματος η Ρωσία συμμετείχε στις εξαμερείς συνομιλίες αλλά και στα διάφορα ψηφίσματα των ΗΕ που αφορούσαν κυρώσεις κατά της Β. Κορέας υποστηρίζοντας πάντοτε την οδό της διπλωματίας για την επίλυση των διαχρονικών και επαναλαμβανομένων κρίσεων μεταξύ Β. Κορέας και ΗΠΑ, αλλά και διατηρώντας την συνεργασία της στον εμπορικό τομέα με την Πιονγκγιάνγκ καθόσον αποτελεί προμηθευτή πετρελαίου και τροφίμων μέσω του λιμανιού του Βλαδιβοστοκ, ενώ χρησιμοποιεί και εργατικά χέρια στην Ρωσική Από Ανατολή. Πρόσφατα η Ρωσικών συμφερόντων εταιρία τηλεπικοινωνιών Transtelecom ανέλαβε την παροχή Ιντερνέτ στην Β. Κορέα.

Οι πολιτικοί στόχοι της Ρωσίας όπως εκφράζονται μέσω του Υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας Sergey Lavoiron εστιάζονται σε τρία σημεία, στο πάγωμα του

⁸⁵ Ένα μεγάλο πρόβλημα για την Κίνα είναι ότι στις 8 Ιουλ 2016 οι ΗΠΑ και η Ν. Κορέα ανακοίνωσαν την εγκατάσταση του THAAD αντιαεροπορικού συστήματος. Το ραντάρ που χρησιμοποιείται στο σύστημα (AN/TPY-2X) είναι το μεγαλύτερο και ποιο προηγμένο χερσαίο μεταφερόμενο ραντάρ με εμβέλεια 1200-2000 χιλιόμετρα η ικανότητα εντοπισμού πυραύλου είναι στα 2000 και μπορεί να υπολογίσει με ακρίβεια το αναμενόμενο σημείο πρόσκρουσης από απόσταση 580χιλιομετρων.

⁸⁶ Η Β Κορέα τον Δεκέμβριο του 1952 ιδρύει το Ερευνητικό Ίδρυμα Ατομικής ενέργειας και την Ακαδημία Επιστημών. Το 1956 υπογραφεί την Ιδρυτική Πράξη του Πολυεθνικού Ιδρύματος Πυρηνικών Ερευνών της Σοβιετικής Ένωσης και αρχίζει να στέλνει επιστήμονες και τεχνικούς για εκπαίδευση

⁸⁷ Ε Α & Τ σσ 52

πυρηνικού προγράμματος της Β. Κορέας στην επανέναρξη του διαλόγου αλλά και στην μείωση της στρατιωτικής παρουσίας της Αμερικής στην χερσόνησο μέσω των στρατιωτικών ασκήσεων αλλά και μέσω της ανάπτυξης του εγκαταστημένου στην Ν. Κορέα συστήματος, Terminal High Altitude Area Defense (THAAD)⁸⁸. Σε αυτήν την κατεύθυνση κινήθηκε και η συνδυασμένη πρωτοβουλία των υπουργών εξωτερικών Ρωσίας και Κίνας τον Ιουλ 17 με την πρόταση «Double Freezing»⁸⁹.

3.4 Ιαπωνία

Το υπουργείο εξωτερικών της Ιαπωνίας στην επίσημη ετήσια αναφορά του 2017 «Diplomatic Bluebook 2017»⁹⁰ χαρακτηρίζει την Β. Κορέα ως απειλή νέου επιπέδου που απειλεί την ασφάλεια και την ειρήνη σε όλη την Βορειοανατολική Ασία, ενώ στην ίδια αναφορά περιγράφοντας τις τρεις κατευθύνσεις - στόχους της εξωτερικής πολιτικής της Ιαπωνίας αναφέρει ότι ένας από αυτούς είναι η ενδυνάμωση της Συμμαχίας Ιαπωνίας – ΗΠΑ, δίνοντας έμφαση στην στρατιωτική παρουσία τους ως παράγοντα σταθερότητας και ευημερίας. Θεωρώντας τις πρόσφατες εκτοξεύσεις και πυρηνικές δοκιμές ως απαράδεκτες και ανεπίτρεπτες, η Ιαπωνία δίνει έμφαση στην πολιτική «Διάλογος και Πίεση» και «Δράση για την Δράση» επιδιώκοντας μέσα στο πλαίσιο συμφωνίας που είχε υπογράψει το 2002 με την Βόρεια Κορέα «Japan- DPRK Pyongyang Declaration»⁹¹ να διευθετήσει τα αναδυόμενα προβλήματα όπως τις προκλήσεις ασφάλειας αλλά και διμερή θέματα όπως αυτό της απαγωγής Ιαπώνων πολιτών την δεκαετία του 1970-80 παρότι η Β. Κορέα θεωρεί ότι με τις ενέργειες τις (επιστροφή 5 ατόμων και των οικογενειών τους από τις 13) το θέμα έχει λυθεί. Η Ιαπωνία όμως δεν συμμερίζεται αυτήν την άποψη και θεωρεί την επίλυση του αναγκαία και ικανή συνθήκη για την εξομάλυνση των διμερών σχέσεων τους.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η Ιαπωνία θα συνεχίσει να κινείται στο πλαίσιο που καθορίζεται από την συμμαχία της και την εξάρτηση της από την Αμερική διατηρώντας

⁸⁸ Russian News Agency (2017) *US, Allies take disproportionate actions on Korean Peninsula – Lavrov* Μόσχα, TASS, Ανακτήσιμο από: <http://tass.com/politics/977297>

⁸⁹ Η συνεδρίαση του Συμβουλίου ασφάλειας στις 30 Νοε 2017 όταν η εκπρόσωπος της ΗΠΑ Nikki Haley ζήτησε από όλες τις χώρες να παγώσουν τις σχέσεις τους με την Β. Κορέα και τις εισαγωγές και εξαγωγές και να απελάσουν όλους τους Βορειοκορεάτες εργατές κάτι που διαθέτουν έχει αντίκτυπο στα συμφέροντα της Ρωσίας και η στάση της θα είναι καταλυτική στο μέλλον.

⁹⁰ Ministry of Foreign Affairs (2017), *Diplomatic Bluebook 2017 Japanese Diplomacy and International Situation in 2016*, Japan pg. 5 ανάκτηση από: https://www.mofa.go.jp/fp/pp/page22e_000817.html

⁹¹ Παράρτημα « I»

διάλους επικοινωνίας με την Β. Κορέα πιέζοντας πρωταρχικά την επίλυση των διμερών θεμάτων που έχουν τεράστια αξία για την εσωτερική κοινή γνώμη. Παράλληλα όμως με τις προσπάθειες διαλόγου η Ιαπωνία αποφάσισε την προμήθεια για το 2018 δυο αντιβαλλιστικών συστημάτων «Aegis» από τις ΗΠΑ τα οποία θα αναπτυχθούν σε βάσεις στην νότια και δυτική Ιαπωνία και αναμένεται να είναι επιχειρησιακά έτοιμα το 2023. Επίσης ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι δηλώσεις του υπουργού Άμυνας της Ιαπωνίας Itsunori Onodera για αγορά μεσαίου βεληνεκού πυραύλων Κρουζ οι οποίοι θα βάλονται από αεροσκάφη με σκοπό την προσβολή στόχων στην Β. Κορέα γεγονός που αποτελεί στροφή στην καθαρά αμυντική μεταπολεμική στάση της Ιαπωνίας η οποία στηρίχτηκε αποκλειστικά στις ΗΠΑ στο κομμάτι των προληπτικών χτυπημάτων⁹². Οι εν λόγω προθέσεις αποφάσεις και δηλώσεις έχουν θορυβήσει την Ρωσία η οποία κατέθεσε ισχυρό διάβημα τον Δεκ 17 απειλώντας ότι οι εν λόγω κινήσεις θα έχουν συνέπειες καθόσον το σύστημα διαθέτει και επιθετικές δυνατότητες και με την κίνηση αυτή η Αμερική παραβιάζει την συνθήκη ελέγχου όπλων και της συνθήκης «Intermediate -Range Nuclear Forces Treaty (INF). Ισχυρισμούς τους οποίους φυσικά η Αμερική δεν αποδέχτηκε.

3.5 Ν. Κορέα

Ο Πρόεδρος της Νότιας Κορέας Moon Jae - in κινούμενος και αυτός στην γραμμή που προφανώς έχει χαρακτηί από τις ΗΠΑ, στην συνέντευξη τύπου που παραχώρησε μετά το πρωτοχρονιάτικο μήνυμα για το έτος 2018 τόνισε ότι σκοπός των «...κυρώσεων και της πίεσης...» είναι να οδηγήσουν την Β. Κορέα σε διάλογο ο οποίος όμως δεν είναι και η μόνη λύση τονίζοντας ότι η αποπυρηνικοποίηση της Κορεατικής χερσονήσου είναι μια διαδικασία για την ειρήνη και στόχος ταυτόχρονα «...*Denuclearization of the Korean Peninsula is a process toward peace and a goal at the same time*»⁹³. Παρότι οι πολιτικές εξαγγελίες του το 2016 αλλά και οι αρχικές του θέσεις ήταν αντίθετες με την εγκατάσταση του συστήματος THAAD και γενικότερα η πολιτική του δεχόταν κριτική ότι παρομοιάζει

⁹² Curry .J (2017) *Japan buys US missile defense system to counter North Korean Threat* Tokyo, The Guardian Ανάκτηση από : <https://www.theguardian.com/world/2017/dec/19/japan-buys-us-missile-defence-system-to-counter-north-korean-threat>

⁹³ He -Suk C. (2018) *Dialogue and pressure in dealing with NK: Moon, Korea* The Korea Herald Ανάκτηση από : <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180110000723>

την πολιτική «Sunshine policy»⁹⁴ του Kim Dae Jung (1998-2003) η εκτόξευση στις 4 Ιουλίου 16 του βαλλιστικού πυραύλου από την Β. Κορέα τον ωθεί στην πραγματοποίηση κοινών ασκήσεων με τις ΗΠΑ στην ανάπτυξη του συστήματος THAAD και στην δήλωση ότι «...είμαι πιστός στον διάλογο αλλά επίσης γνωρίζω ότι ο διάλογος είναι εφικτός όταν έχουμε ισχυρή εθνική άμυνα»⁹⁵.

Οι σχέσεις Β. Κορέας και Ν. Κορέας διαχρονικά διέπονταν από διακυμάνσεις με πάντοτε την ιδέα της επανενώσεως να προσπαθεί να οδηγήσει τις διμερείς επαφές και πάντα η πραγματικότητα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο να δυναμιτίζει τις προσπάθειες αυτές. Πολιτικές όπως οι «Sunshine policy» ή «Policy for Peace and Prosperity» είχαν αποτελέσματα όπως η δημιουργία του συγκροτήματος KIC και η οικονομική ενίσχυση της Β. Κορέας αλλά από την άλλη γεγονότα όπως η βύθιση της κορβέτας *Chonan* το 2009 με τους 46 νεκρούς και ο βομβαρδισμός του νησιού *Yeonpyeong* το 2010 με δύο νεκρούς και δυο τραυματίες ουσιαστικά δηλητηρίαζαν αυτές τις προσπάθειες.

Το κέντρο KIC πάντως από το 2000 και μετά αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο πίεσεως διαλόγου και διαπραγματεύσεων με αποκορύφωση το 2016 όταν ο Πρόεδρος Park της Ν. Κορέας προχώρησε στο κλείσιμο του κέντρου σε απάντηση της τέταρτης πυρηνικής δοκιμής από πλευράς της Β. Κορέας κάτι που την οδήγησε με την σειρά της στην στρατικοποίηση του κέντρου και στην διακοπή των στρατιωτικών συνομιλιών. Οι πρόσφατες εξελίξεις με την συμμετοχή αντιπροσωπίας της Β. Κορέας στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς και την επαναλειτουργία των δίαυλων επικοινωνίας στην αποστρατικοποιημένη ζώνη κινούνται ξανά προς την κατεύθυνση της βασικής επιδίωξης όμως με αβέβαιο αποτέλεσμα. Στις πρόσφατες επαφές που είχε ο Πρόεδρος Moon με την Vice Premier Liu Yandong τον Φεβ του 2018 τονίστηκε η πρόθεση της Ν. Κορέας εκμεταλλευόμενη και το καλό πνεύμα που κυριάρχησε κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες να προωθήσει πρωτοβουλίες για έναρξη συνομιλιών μεταξύ Β. Κορέας και Αμερικής κάτι που έγινε δεκτό από την Κινέζα εκπρόσωπο.⁹⁶

⁹⁴ Η πολιτική αυτή είχε στόχο την συμφιλίωση με την Β. Κορέα με την πραγματοποίηση για πρώτη φορά το 2000 προεδρικής συνάντησης μεταξύ του Kim Dae Jung & Kim Jong Il in Pyongyang και την εγκατάσταση του συγκροτήματος KIC Inter- Korean Keasong Industrial Complex στην αποστρατικοποιημένη ζώνη.

⁹⁵ Ray M (2018) *Moon Jae -In* Encyclopaedia Britannica inc Ανάκτηση από: <https://www.britannica.com/biography/Moon-Jae-In>

⁹⁶ In – Hwah & Yeon – Cheol S(2018) *New Analysis South Korean government Looking to arrange Dialogue between the USA and North Korea*, Washington Hankyoreh Ανάκτηση από: http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/833905.html

Η στάση και οι σκοποί των ανωτέρω χωρών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην σχεδιαζόμενη και υλοποιούμενη Υψηλή Στρατηγική των δύο ηγετών, η ανάλυση της οποίας αποκαλύπτει τους πραγματικούς σκοπούς και μεθόδους που χρησιμοποιούνται εκατέρωθεν.

Κεφάλαιο τέταρτο

Η παρούσα στρατηγική των δυο αντιπάλων - κατανόηση του προβλήματος της διένεξης

4.1 Η Απειλή⁹⁷

Η ετήσια έκθεση στις 17 Φεβ 2018 της υπηρεσίας πληροφοριών της Αμερικής, Department of Intelligence Agency (DIA), που αποτελεί ουσιαστικά μια εκτίμηση για τις παγκόσμιες απειλές ασφάλειας της Αμερικής, αναφέρει ότι η πιο άμεση απειλή για μια περιφερική διακρατική σύγκρουση τον επόμενο χρόνο, προέρχεται από την Β. Κορέα και το Ιράν « *The most immediate threats of regional interstate conflict in the next year come from North Korea and from Saudi- Iranian use of proxies in their rivalry*⁹⁸». Στην συνέχεια περιγράφει την Β. Κορέα ως μία ασταθής και αντιφατική απειλή όπλων μαζικής καταστροφής. Βασικά σημεία της έκθεσης αποτελούν πρώτον η προθυμία διασποράς και εξαγωγής πυρηνικής τεχνολογίας που επιδεικνύει η Β. Κορέα, προς το Ιράν και την Συρία εστιάζοντας στην παροχή βοήθεια κατά την κατασκευή του πυρηνικού αντιδραστήρα στην Συρία το 2007.

Δεύτερο σημείο εστίασης είναι η δέσμευση της Πιονγιάνγκ ως προς την ανάπτυξη ενός πυρηνικού οπλοστασίου μεγάλης εμβέλειας με ικανότητα πλήγματος των Ηνωμένων Πολιτειών. Τρίτον αναφέρεται ότι λόγω των οικονομικών κυρώσεων που υφίσταται η Β. Κορέα θα χρησιμοποιήσει τον κυβερνοχώρο για να συγκεντρώσει κεφάλαια αλλά και πληροφορίες για ενδεχόμενη επίθεση στην Ν. Κορέα και στις ΗΠΑ. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τις ικανότητες της στον κυβερνο-πόλεμο όπου εκτιμάται ότι διαθέτει εκείνο τον αριθμό των τεχνικών εργαλείων ώστε να μπορεί χωρίς προειδοποίηση να εξαπολύσει επίθεση για άρνηση παροχής υπηρεσιών ή και διαγραφής δεδομένων. Συγκεκριμένη μνεία γίνεται στην ανάπτυξη και διασπορά του ιού ransomware της Wanna Cry τον Μάιο του 2017 καθώς και

⁹⁷ Coats D. R (2018) *Statement for the record Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence community* Washington USA Office of Director of National Intelligence Διαθέσιμο στο: <https://www.dni.gov/files/documents/Newsroom/Testimonies/2018-ATA---Unclassified-SSCI.pdf>

⁹⁸ C.D pg. 7

στην ηλεκτρονική κλοπή κυβερνοχώρο ύψους \$ 81 εκατομμυρίων ευρώ από την τράπεζα του Μπαγκλαντές το 2016.

4.2 Υψηλή Στρατηγική της Δκσης Trump

Πολιτικοί Αντικειμενικοί Σκοποί : Λαμβάνοντας υπόψιν την απειλή όπως περιεγράφηκε παραπάνω, στην πρόσφατα εκδωθήσα, Εθνική Στρατηγική Ασφαλείας των Ηνωμένων Πολιτειών⁹⁹ περιγράφονται με σαφήνεια οι πολιτικοί στόχοι της Αμερικής σε σχέση με την Κορεατική Χερσόνησο και ειδικότερα με την Β. Κορέα. Κάτω από τον γενικό τίτλο «*Διατήρηση της Ειρήνης μέσω Δύναμης*» που έχει την σημασία του, σκιαγραφείται το πρόβλημα της Β. Κορέας και του ηγέτη της αποκαλώντας τον δικτάτορα τονίζοντας ότι η αδιαφορία απέναντι σε χώρες που διασπείρουν και αναπτύσσουν πυρηνικά όπλα μειώνει τις επιλογές αντιμετώπισης του προβλήματος θέτοντας έτσι ως πρώτο πολιτικό ΑΝΚΣ την επίλυση - αντιμετώπιση και όχι τον περιορισμό του προβλήματος.

Είναι ξεκάθαρη η αλλαγή της στρατηγικής αυτής από αυτήν της στρατηγικής του κατευνασμού « Strategic Patience» της διοίκησης του Barack Obama. Η ισχυροποίηση της συμμαχίας με την Νότια Κορέα και την Ιαπωνία αποτελεί τον δεύτερο πολιτικό στόχο ξεκαθαρίζοντας έτσι ότι η αντιμετώπιση του προβλήματος δεν θα είναι μονομερής. Επίσης μέσω της συνεχιζόμενης Αμερικανικής παρουσίας στην Ν. Κορέα η δυνατότητα ενοποίησης της Χερσονήσου μέσω διήμερων πρωτοβουλιών των αντίστοιχων ηγετών τους απομακρύνεται και έτσι ο τρίτος πολιτικός στόχος της Αμερικής που αφορά την δυνατότητα ελέγχου και άσκησης πίεσης στην Κίνα επιτυγχάνεται. Για την Κίνα αναγνωρίζεται στην στρατηγική αυτή, ότι φιλοδοξεί να προβάλει την ισχύ της, παγκόσμια μέσω όμως της αλληλεπίδρασης με του γείτονες της και φυσικά υπονοείται η Β. Κορέα. Συμπερασματικά λοιπόν **η αποπυρηνικοποίηση της Β. Κορέας η απαγόρευση ενοποίησης της Κορεατικής Χερσονήσου και ο έλεγχος της Κίνας μέσω στρατιωτικής παρουσίας** στο υπογάστριο της, αποτελούν του Πολιτικούς ΑΝΣΚ των Ηνωμένων Πολιτειών σχετικά με την Β. Κορέα.

⁹⁹ White House National (2017) *National Security Strategy of United States of America* Washington D.C Διαθέσιμο στο <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>

4.3 Υψηλή Στρατηγική

Ο Trump με την ανάληψη της εξουσίας είχε να αντιμετωπίσει μια Β. Κορέα η απάντηση της οποίας στην πολιτική του Barrack Obama του «απλωμένου χεριού» το 2009 ήταν η εκτόξευση βαλλιστικού πυραύλου μακράς εμβέλειας και η δεύτερη πυρηνική δοκιμή. Διήμερης τριμερείς τετραμερείς και εξαμερείς συνομιλίες όλες απέτυχαν να εκπληρώσουν τους Πολίτικους ΑΝΣΚ στο παρελθόν. Ψηφίσματα του ΟΗΕ διπλωματικές κυρώσεις δεν είχαν λειτουργήσει. Ανταλλαγή κουλτούρας και παροχή ασφάλειας για τους ανθρώπους της Β. Κορέας δεν συγκίνησαν τον πληθυσμό. Υποσχέσεις και προσφορές για την εισαγωγή της Β. Κορέας σε διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς πέσαν στο κενό. Οπότε ποια έπρεπε να ήταν η Υψηλή στρατηγική που θα έπρεπε να ακολουθήσει η νέα Δκση;

Πληθώρα προτάσεων σεναρίων εξετάστηκαν, πολύ πίστευαν ότι έπρεπε να ακολουθηθεί η στρατηγική του «Freeze» δηλαδή της αποδοχής της Β. Κορέας ως πυρηνικής δύναμης της εστίασης στον περιορισμό της επέκτασης του προγράμματος με την πεποίθηση ότι κάποια στιγμή στο μέλλον θα επιτευχθεί η αποπυρηνικοποίηση της, άλλοι προτείναν την επιλογή της στρατιωτικής δράσης με στόχο την καταστροφή των πυρηνικών όπλων και εγκαταστάσεων και την απομάκρυνση του καθεστώτος με την βία, κάποιες φωνές μίλησαν για σύναψη «**συμφωνία ειρήνης**» η οποία να αντικαταστήσει την συμφωνία ανακωχής πιστεύοντας ότι θα περιορίσει την ένταση και θα δημιουργήσει το πλαίσιο για ειρήνη. Κατά την διάρκεια της εκστρατεία του Trump κάποιοι σύμβουλοι ισχυρίστηκαν επίσης ότι οι σύμμαχοι όπως η Ιαπωνία και η Ν. Κορέα έπρεπε να αποκτήσουν πυρηνικά όπλα στοχεύοντας στην αποτροπή, ενώ τέλος κάποιοι ισχυρίστηκαν ότι θα πρέπει να στηριχτεί η Αμερική στην Κίνα για την επίλυση του προβλήματος χωρίς να καταλαβαίνουν ότι η Κίνα είναι μέρος του προβλήματος.¹⁰⁰

Όμως η Υψηλή Στρατηγική που αποφασίστηκε και εφαρμόζει η Δκση του Trump είναι αυτή του **Πειθαναγκασμού** με στόχο την αλλαγή του Status quo που δημιούργησε όλα αυτά τα χρόνια η Β. Κορέα και οδήγησαν την Αμερική να αντιμετωπίζει τον κίνδυνο μιας πυρηνικής προσβολής. Η εφαρμογή αυτής της στρατηγικής που ονομάστηκε «**Maximum Pressure and Engagement**» εμπεριέχει το δόγμα του «**Ασφυκτικού Σοκ**» που περιλαμβάνει την ραγδαία αύξηση και ένταση των κυρώσεων σε

¹⁰⁰ Revere E (2017) *Year of Decision on the Korean Peninsula* Noresident Senior Fellow Center for East Asia Policy Studies Brookings Institution Διαθέσιμο στο: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/fp_20170208_evans_revere_krins.pdf pg. 13

όλους τους τομείς οικονομικούς εμπορικούς πολιτικούς διπλωματικούς με στόχο την επιβάρυνση του καθεστώτος με ένα κόστος που δεν θα μπορεί να διαχειριστεί.

Οι κυρώσεις γίνονται πλέον ποιο εξειδικευμένες και παρόμοιες με αυτές που επιβλήθηκαν στο Ιράν όπως για παράδειγμα το τελευταίο ψήφισμα **2397** όπου 16 φυσικά πρόσωπα εντάχθηκαν στην λίστα των κυρώσεων των ΗΕ. Ο στόχος της στρατηγικής αυτής είναι να πείσει τον Kim Jong-un ότι η συνέχιση της προσπάθειας απόκτησης πυρηνικών όπλων και βαλλιστικών συστημάτων ουσιαστικά θα πλήξει την σταθερότητα και την επιβίωση του καθεστώτος. Όμως ταυτόχρονα το μήνυμα που εκπέμπετε ακολουθώντας την φιλοσοφία του Sun Tsu « *ότι πάντα στον εχθρό θα πρέπει να αφήνεις μια διέξοδο διαφυγής ώστε να μην τον ωθήσεις στην απελπισία*» είναι επίσης ότι ο διάλογος σε επίπεδο ηγετών είναι εφικτός για την αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων του Kim Jong-un συμπεριλαμβανομένου και μιας συνθήκης ειρήνης έναν και εφόσον είναι προετοιμασμένος για την επανέναρξη σοβαρών συνομιλιών αποπυρηνικοποίησης.

4.4 Στρατιωτική Στρατηγική

Για την αντιμετώπιση της πυρηνικής απειλής πέρα από την δυνατότητα πυρηνικού πλήγματος που διαθέτει η Αμερική η Στρατιωτική της Στρατηγική εστιάζεται περισσότερο σε δύο τομείς. Ο ένας είναι αυτός της πίεσης μέσω στρατιωτικής παρουσίας στην Ν. Κορέα και ο άλλος στην δυνατότητα αναχαίτησης μέσω ικανών αντιβαλλιστικών συστημάτων¹⁰¹. Όπως ξεκάθαρα αναφέρεται στην Εθνική Στρατηγική Ασφάλειας «... *Θα διατηρήσουμε προχωρημένη παρουσία ικανή για αποτροπή και νίκη κάθε αντιπάλου...*» και « *θα συντονίσουμε την αντιπυραυλική μας άμυνα με την Ιαπωνία και την Νότια Κορέα για την ανάπτυξη μιας προχωρημένης δυνατότητας...*».¹⁰² Κάτι που κατά την διάρκεια του 2016-2017 επιβεβαιώθηκε καθόσον από τον Μάρτιο μέχρι τον Απρίλιο οι ΗΠΑ και η Ν. Κορέα πραγματοποίησαν μεγάλης κλίμακας ασκήσεις με την ονομασία « Key Resolve» και «Foal Eagle» με την συμμετοχή πάνω από 300.000 Νοτιοκορεατών και 170.000 Αμερικάνων στρατιωτών¹⁰³ και επιπλέον στις 2 Μαΐου 17 το High Altitude Area Defence (THAAD) σύστημα στην νότια Κορέα καθίσταται επιχειρησιακό και αποφασίζεται επίσης από την Ιαπωνία η αγορά και εγκατάσταση μέχρι το 2023 των συστημάτων «Aegis» ενώ σε

¹⁰¹ Παράρτημα «IB»

¹⁰² NSS of USA pg. 47

¹⁰³ T.J pg. 19

επιχειρησιακό επίπεδο πετάνε για πρώτη φορά τον 21 αιώνα τα βομβαρδιστικά BI-B κοντά στα παράλια της Β. Κορέας.

Πέρα όμως από όλα αυτά η πρόθεση του Trump να ακολουθήσει την στρατιωτική στρατηγική που αναφέρθηκε και στο μέλλον, προκύπτει και από το γεγονός της δημοσίευσης από το Υπουργείο Άμυνας (DOD), στις 12 Φεβρουαρίου 2018 αιτήματος του προϋπολογισμού για το έτος 2019, το οποίο περιλάμβανε συνολικά **12,9 δισεκατομμύρια** δολάρια για δραστηριότητες σχετικές με την πυραυλική άμυνα. Η προτεινόμενη δαπάνη για την υπηρεσία πυραυλικής άμυνας ανέρχεται στα 9,9 δισ. δολάρια, από τα οποία 2,4 δισεκατομμύρια δολάρια για προμήθειες, 6,8 δισεκατομμύρια δολάρια για έρευνα, ανάπτυξη, δοκιμή και αξιολόγηση, 500 εκατομμύρια δολάρια για επιχειρήσεις και συντήρηση και 206 εκατομμύρια για στρατιωτικές κατασκευές¹⁰⁴.

Σύμπραξη μέσων και σκοπών. Η Στρατηγική του Trump για την επίτευξη των πολιτικών σκοπών της ακολουθεί μια πολύ-επίπεδη δράση χρησιμοποιώντας όλους τους παράγοντες ισχύος (διπλωματικούς οικονομικούς στρατιωτικούς) με κύριο εκφραστή της τον ίδιο τον Πρόεδρο ο οποίος χρησιμοποιώντας απλές εκφράσεις τύπου «Fire and Furry» σε πολύ απλά αγγλικά που γίνονται κατανοητά από όλους επικοινωνεί το μήνυμα ότι το status quo που προσπαθεί να επιβάλει η Β. Κορέα δεν είναι αποδεκτό και πρέπει να αλλάξει και θα αλλάξει είτε οικειοθελώς είτε με την βία. Στην κατεύθυνση αυτή γίνεται ένας αριστοτεχνικός συνδυασμός στρατιωτικής διπλωματίας με την παρουσία στρατιωτικών δυνάμεων και με την εκτέλεση ασκήσεων στην περιοχή, καθαρής διπλωματίας με την πίεση της Κίνας και της Ρωσίας να υιοθετούν τα ψηφίσματα του Συμβουλίου ασφάλειας που αφορούν τις κυρώσεις της Β. Κορέας και οικονομικής διπλωματίας με την απαγόρευση ουσιαστικά της εξωτερικής βοήθειας άλλων κρατών στην Β. Κορέα. Το «*Ασφυκτικό Σοκ*» που προσπαθεί να επιβάλει ο Trump απαιτεί λίγο χρόνο όμως για να αρχίσουν τα πρώτα αποτελέσματα να κάνουν την εμφάνιση τους.

Εσωτερική Νομιμοποίηση. Στο προοίμιο της Εθνικής Στρατηγικής Ασφαλείας και στο μήνυμα που απευθύνει ο Πρόεδρος Trump προς τους Αμερικάνους αναφέρει ότι η εντολή που πήρε από τον λαό είναι να κάνει την Αμερική σπουδαία ξανά. «...to make

¹⁰⁴ Karako T. & Rumbaugh W (2018) Trump's 2019 Missile Defence Budget: Choosing Capacity over Capability CSIS Briefs Διαθέσιμο στο <http://missilethreat.csis.org/wp-content/uploads/2018/02/Trump-2019-Missile-Defense-Budget.pdf>

Amerika great again..». Σε έρευνα¹⁰⁵ που έγινε το 2017 από το Συμβούλιο του Σικάγο¹⁰⁶ μεταξύ 27 Ιουν και 19 Ιουλ 2017 με εθνικό στατιστικό δείγμα 2020 ενηλίκων, σχετικά με την αποδοχή της πολιτικής του Trump η πλειοψηφία των Αμερικάνων για πρώτη φορά δηλώνουν πρόθυμοι στην χρήση στρατιωτικών δυνάμεων στην υπεράσπιση της Ν. Κορέας στην περίπτωση που η Β. Κορέα επιχειρήσει εισβολή σε ποσοστό 62% από 47 % που δήλωναν το 2015. Στην ίδια έκθεση σε ποσοστό 78% υποστηρίζουν την διατήρηση αλλά και την αύξηση της αμερικανικής στρατιωτικής παρουσίας στην Ασία και τον Ειρηνικό¹⁰⁷. Στην ίδια έρευνα στην ερώτηση με ποιο τρόπο πιστεύεται ότι πρέπει να επιτευχθεί η εξωτερική πολιτική το 49% δηλώνει μέσω της διατήρησης των υφιστάμενων συμμαχιών το 47% μέσω της διατήρησης της στρατιωτικής υπεροχής και ένα 20% μέσω κυρώσεων. Βλέπουμε λοιπόν ότι το μείγμα της πολιτικής Υψηλής Στρατηγικής που εφαρμόζει ο Trump διαθέτει την αναγκαία εσωτερική νομιμοποίηση τουλάχιστον μέχρι τώρα.

Διεθνής Νομιμοποίηση. Η Διεθνής νομιμοποίηση όχι μόνο στην τωρινή κυβέρνηση των ΗΠΑ αλλά διαχρονικά από τότε που η Β. Κορέα ξεκίνησε την ανάπτυξη του πυρηνικού της προγράμματος και τις δοκιμές βαλλιστικών πυραύλων ,παρεχόταν και συνεχίζεται να παρέχεται μέσω των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου ασφάλειας το οποίο έχει εκδώσει 9 ψηφίσματα έως τώρα με τα οποία επιβάλλονται σκληρές κυρώσεις¹⁰⁸. Η χλιαρή αντίδραση της Ρωσίας και η συγκατάβαση της Κίνας σε αυτές τις κυρώσεις παρέχουν επίσης μια επιπλέον επιβεβαίωση ότι δεν υπάρχει ουσιαστικά κάποια άλλη δύναμη στο διεθνές σύστημα που να αντιτίθεται στην Στρατηγική των ΗΠΑ.

4.5 Αξιολόγηση Υψηλής και Στρατιωτικής Στρατηγικής της Δκσης Trump

Χρησιμοποιώντας τα κριτήρια του κ. Χ. Παπασωτηρίου¹⁰⁹ για την αξιολόγηση της Υψηλής Στρατηγικής του Trump η οποία επιγραμματικά αποτελεί όπως αναφέρθηκε μια στρατηγική «Πειθαναγκασμού» διαπιστώνονται τα παρακάτω:

¹⁰⁵ Smeltz D. & Daalder I. Friedhoff k. Kafura C. (2017) *What Americans Think about America First* Chicago The Chicago Council on Global Affairs, Appendix 3-4 Διαθέσιμο στο: https://www.thechicagocouncil.org/sites/default/files/ccgasurvey2017_what_americans_think_about_america_first.pdf pg.6

¹⁰⁶ Το Συμβούλιο του Σικάγου Παγκόσμιων Υποθέσεων είναι μια ανεξάρτητη, μη κερδοσκοπική οργάνωση.

¹⁰⁷ Παράρτημα «ΙΓ»

¹⁰⁸ Τα ψηφίσματα είναι τα 1718,1874,2087,2094,2270,2321,2371,2375, 2397

¹⁰⁹ Παπασωτηρίου Χ (2000) *Βυζαντινή Υψηλή Στρατηγική 6^{ος}-11^{ος} αιώνας*, Αθήνα Ποιότητα, σελ. 33

Καταλληλότητα. Η Στρατηγική εκτιμάται ότι είναι προσαρμοσμένη στις εξελίξεις τόσο του διεθνούς περιβάλλοντος και στο εσωτερικό περιβάλλον καθώς και εντός της διεθνούς νομιμότητας με την υποστήριξη έστω και αν αυτή είναι περιορισμένη των δυο κυρίων συντελεστών του υποσυστήματος όπως είναι η Κίνα και η Ρωσία, με την σαφή υποστήριξη των συμμάχων Ιαπωνίας και Ν. Κορέας και με την στήριξη της εσωτερικής κοινής γνώμης στα θεμελιώδη στοιχεία αυτής. Κινείται επίσης προσεκτικά και προσαρμόζεται στις εσωτερικές πολιτικές συνθήκες προσπαθώντας να τις καθοδηγήσει σε κατευθύνσεις που να ευνοούν την υλοποίηση των εξωτερικών ΑΝΣΚ μέσω των εριστικών δηλώσεων και tweet του Προέδρου Donald Trump.

Εσωτερική συνοχή. Η στρατηγική παρουσιάζει εσωτερική συνοχή καθώς οι επιμέρους πτυχές της όπως η στρατιωτική διπλωματία - η διπλωματία και η οικονομία αλληλοϋποστηρίζονται όπως έχει είδη αναφερθεί. Ο συνδυασμός των συνεχόμενων κυρώσεων της συνεχόμενης και αυξανόμενης στρατιωτικής δραστηριότητας της αύξησης των οικονομικών πόρων για την ενίσχυση της αντιπυραυλικής προστασίας αποτελούν ισχυρές ενδείξεις και ενίοτε αποδείξεις της συνοχής αυτής.

Αποδοτικότητα. Ως προς την αποδοτικότητα της στρατηγικής, υπό το πρίσμα της χρήσης περιορισμένων πόρων για την επίτευξη των πολιτικών σκοπών μπορούμε να πούμε ότι δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εξισορροπητική καθώς έχει αναφερθεί ο προϋπολογισμός του υπουργείου άμυνας της Αμερικής για το 2019 επιβαρύνεται με ένα κόστος ύψους 12,9 δισεκατομμυρίων. Αποτελεί λοιπόν μια συνδυαστική στρατηγική στρατιωτικής ανάσχεσης - επέκτασης η οποία μειώνει την αβεβαιότητα όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο καθηγητής κ Παπασωτηρίου διότι στηρίζεται υπό τον άμεσο έλεγχο του δρώντος, των ΗΠΑ. Κύριο χαρακτηριστικό για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας της στρατηγικής αυτής είναι ο χρόνος καθώς τα αποτελέσματα του «Ασφυκτικού Σοκ» απαιτούν χρόνο για να αρχίσουν να επηρεάζουν τις αποφάσεις του αντίπαλου.

Συσχετισμός ικανοτήτων και στόχων. Η επίτευξη της πλειονότητας των Πολιτικών ΑΝΣΚ όπως έχουν αναλυθεί συμβαδίζουν με τις ικανότητες της Αμερικής έτσι όπως είναι διαμορφωμένος ο υφιστάμενος συσχετισμός δυνάμεων. Όμως μια ενδεχόμενη πολιτική συμφωνία επανένωσης της χερσονήσου μεταξύ των ηγετών των δυο κρατιδίων με ταυτόχρονη αποπυρηνικοποίηση και αποχώρηση των αμερικάνικων δυνάμεων ακυρώνει αυτόματα τον στόχο της παρεμπόδισης της ενοποίησης και θέτει σε άμεσο κίνδυνο τον στόχο ελέγχου της Κίνας με στρατιωτική παρουσία.

Αντοχή σε σφάλματα . Η στρατηγική δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως προς την αντοχή της σε σφάλματα καθόσον δεν υπάρχουν μέχρι στιγμής γεγονότα που να χαρακτηριστούν ως σφάλματα.

4.6 Υψηλή Στρατηγική του Kim Jong Un

Πολιτικοί Αντικειμενικοί Σκοποί. Οι Πολιτικοί Αντικειμενικοί Σκοποί και η Υψηλή Στρατηγική της Β. Κορέας απορρέουν από την πολιτική απομόνωση του καθεστώτος, την οικονομική στέρηση και την επιδείνωση του επιπέδου του συμβατικού στρατού, καθώς και την αυξανόμενη πολιτική, οικονομική και στρατιωτική ισχύ των κοντινών κρατών και των ΗΠΑ. Η Διασφάλιση του καθεστώτος της οικογένειας Κιμ και της κυριαρχίας τους στην αιωνιότητα, η διεθνής αναγνώριση της ως πυρηνική δύναμη, η επίβιωσιμότητα του κράτους και τέλος η ένωση της με την Ν. Κορέα υπό το καθεστώς Κιμ αποτελούν τους ΑΝΣΚ που διαχρονικά από την περίοδο της Ανακωχής το 1953 έως σήμερα καθοδηγούν τις αποφάσεις και κινήσεις της Χώρας.

Λαμβάνοντας υπόψη τον Waltz όπου αναφέρει ότι «πρώτα από όλα έρχεται το συμφέρον της επιβίωσης, και το άναρχο διεθνές σύστημα τιμωρεί όσα κράτη δεν μεριμνούν για την αυτοπροστασία τους¹¹⁰ σε συνδυασμό με πραγματικά γεγονότα στην διεθνή σκηνή όπως το Ιράκ και την αραβική άνοιξη (που ξεσπάει δύο μήνες μετά τον θάνατο του πατέρα του Κιμ στις 17 Δεκ 11), όπου οι τύχες των ηγετών τους που υποκύψαν στις πιέσεις της διεθνούς κοινότητας και αποποιήθηκαν το πυρηνικό τους πρόγραμμα ήταν τραγική επιβεβαιώνοντας τον Waltz, έπεισαν τον νεαρό Κιμ Γιονγκ ον ότι η μόνη στρατηγική για την επίτευξη των προαναφερθέντων ΑΝΣΚ είναι η πυρηνική αποτροπή.

4.7 Υψηλή Στρατηγική

Για την υπηρέτηση των παραπάνω ΑΝΣΚ η Υψηλή στρατηγική που ακολουθείται από την Β. Κορέα, από την ανακωχή μέχρι και σήμερα από τον Κιμ Γιονγκ -ουν, απέναντι στον μόνιμο και μοναδικό της εχθρό της τις ΗΠΑ, ήταν η Στρατηγική της «**Αποτροπής**» της διατήρησης δηλαδή του status quo. Η Αποτροπή αυτή στην διάρκεια των τελευταίων 64 χρόνων δεν είχε μία σταθερή μορφή και πολλές φορές όταν κινδύνευε να αποτύχει επιστρατευόταν η **Στρατηγική του κατευνασμού** μέσω της διπλωματίας ώστε να παρέχει

¹¹⁰ Waltz K. (2011) *Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής* (επιμ. μετφ Κολιόπουλος Κ.) Αθήνα Ποιότητα σελ 114 .

τον απαιτούμενο χρόνο και μέσα στο καθεστώς να διατηρήσει την κατεύθυνση του προς τους τιθέντες ΑΝΣΚ.

Έτσι συνοπτικά βλέπουμε ότι από το 1953 το καθεστώς αρχικά να επιτυγχάνει Διεθνή Αποτροπή με την Σοβιετική Ένωση και την Κίνα ως εγγυητές της τα χρόνια του ψυχρού πολέμου, στην συνέχεια η διπλωματία να διαδραματίζει ένα καθοριστικό ρόλο από το 2003 μέχρι το 2009 με τις τριμερείς και εξαμερείς συνομιλίες οι οποίες καθυστερήσαν μεν το πυρηνικό πρόγραμμα από την μία αλλά από την άλλη έδωσαν τις αναγκαίες «ανάσες» στο καθεστώς με τις προμήθειες τροφίμων και πετρελαίου μέχρι την ανάληψη της εξουσίας από τον Κιμ Γιονγκ -ουν, όπου πλέον η αποτροπή μεταβάλλεται σε «αποτροπή μέσω αντιποίνων» και η Β. Κορέα μετατρέπεται σε πυρηνικό έθνος όπως καθορίζεται στο τροποποιημένο σύνταγμα της του 2012 όπου αναφέρεται « *Ο Σύντροφος Kim -Jong -il έχει καθιερώσει την πατρίδα μας ως μία αήττητη πολιτικά και ιδεολογικά δύναμη ως ένα πυρηνικό έθνος και μια απaráμιλλη στρατιωτική δύναμη*»¹¹¹

Φυσικά αυτή η διακύμανση της Στρατηγικής της Β. Κορέας οφείλεται από την μία, στην διαρκής μεταβολή της στάσης της Αμερικής και των ΗΕ που μέσω των πολλαπλών κυρώσεων και ψηφισμάτων¹¹² και από την άλλη στην αυξομείωση της στρατιωτικής παρουσίας στην Ν. Κορέα η οποία μεταβάλλει την ένταση της απειλής οδηγώντας την, στην μέγιστη κλιμάκωση μετά την πραγματοποίηση των ασκήσεων «Key Resolve» και «Foal Eagle» τον Μάρτιο - Απρίλιο του 2016 όπου η κλίμακα τους ήταν μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά¹¹³.

4.8 Στρατιωτική Στρατηγική

Η Β. Κορέα για την υλοποίηση των πολιτικών ΑΝΚΣ έχει εστιάσει την στρατιωτική στρατηγική της, στην ανάπτυξη πυρηνικών στρατιωτικών δυνατοτήτων. Για την διατήρηση όμως ενός πυρηνικού οπλοστασίου απαιτούνται τρεις προϋποθέσεις α) απόκτηση β) επίβιωσιμότητα γ) διεισδυτικότητα¹¹⁴.

¹¹¹ Τ. J pg. 19

¹¹² Συνολικά μέχρι σήμερα τα ψηφίσματα του ΟΗΕ για την Β. Κορέα που αφορούν κυρώσεις είναι έξι και σίγουρα μετά την έκτακτη σύγκληση του Συμβουλίου ασφάλειας στις 30 Νοε 17 θα οδηγηθούμε σε ένα έβδομο.

¹¹³ Από τον Μάρτιο μέχρι τον Απρίλιο 2016 οι ΗΠΑ και η Ν Κορέα εκτελούν κοινές ασκήσεις « Key Resolve» και «Foal Eagle» στις οποίες συμμετέχουν περισσότερο από 300,000 Ν. Κορεάτες και 17.000 Αμερικανοί στρατιώτες με συμμετοχή στρατηγικών βομβαρδιστικών

¹¹⁴ Κ.Κ, σελ. 254

Απόκτηση/Διεσδυτικότητα. Οι μέχρι τώρα εξελίξεις επιβεβαιώνουν ότι η Β. Κορέα έχει μπορέσει να εκπληρώσει αυτές τις δύο προϋποθέσεις. Οι έξη πυρηνικές δοκιμές και οι εκτοξεύσεις βαλλιστικών πυραύλων με τελευταίο τον διηπειρωτικό Βαλλιστικό Βλήμα (Inter-Continental Ballistic Missile ICBM) του πρωτοεμφανιζόμενου Hwasong - 15, ο οποίος έφτασε στο μέγιστο ύψος των 4,475 χιλ, διανύοντας την μέγιστη απόσταση των 950 χιλ και παραμένοντας σε πτήση 53 λεπτά αποδεικνύουν ότι και διαθέτει την τεχνολογία αλλά και την ικανότητα προσβολής στόχων στους δυνητικούς αντιπάλους της όπως ΗΠΑ Ιαπωνία νήσο Guam και ενδεχομένως στο μέλλον και Ευρώπη. Επίσης εξετάζοντας τον χρόνο ανάπτυξης και βελτίωσης αυτών των δυνατοτήτων (εκτόξευση βαλλιστικών πυραύλων και πραγματοποίηση πυρηνικών δοκιμών) , εκτιμάται ότι η Β. Κορέα διαθέτει την απαιτούμενη πυρηνική επιλογή.

Επιβιωσιμότητας. Στοιχεία της επιβιωσιμότητας αποτελούν ο αριθμός των πυρηνικών όπλων η αύξηση του τύπου τους η διασπορά και φυσικά η δυνατότητα εκτοξεύσεως πριν την προσβολή τους από τον εχθρό. Η εκτόξευση πυραύλων τόσο από στεριά όσο και από θάλασσα αλλά και οι εικόνες με τεράστιους μεταφορείς πυραύλων που αναπτύσσονται μπροστά στην κάμερα κινούνται προς την κατεύθυνση της μετάδοσης του μηνύματος ότι ο Κιμ Γιονγκ- ουν έχει την δυνατότητα της διασποράς των όπλων του.

Σχετικά με τον αριθμό των πυρηνικών κεφάλων που μπορεί να κατασκευάσει ή αν τελικά κατάφερε να πετύχει την σμίκρυνση αυτών ώστε να μπορούν να τοποθετηθούν εντός των βαλλιστικών πυραύλων αυτό θα μπορέσει να επιβεβαιωθεί μόνο στην περίπτωση της χρήσεως τους ή της πραγματοποίησης πυρηνικής δοκιμής επιφανείας με εκτόξευση πυραύλου ή αν ο Κιμ Γιονγκ ουν επιτρέψει την επάνοδο των επιθεωρητών της Διεθνούς Υπηρεσίας Ατομικής Ενέργειας για επιθεώρηση του πυρηνικού της προγράμματος στο μέλλον.

Σύμπραξη μέσων και Σκοπών. Ο Κιμ-γιονγκ-ουν ως κύριο μέσο για την επίτευξη των πολιτικών ΑΝΣΚ χρησιμοποιεί την ανάπτυξη του πυρηνικού του προγράμματος και την διπλωματία ως εργαλείο κέρδους πολύτιμου χρόνου και εφοδίων όπως έκανε ο πατέρας του. Έτσι τον Φεβρουάριο του 2012 μετά από διμερή συνομιλίες με τις ΗΠΑ στο Πεκίνο εφαρμόζοντας Στρατηγική κατευνασμού, συμφωνεί με τις ΗΠΑ σε δυο σημεία, στην υλοποίηση της κοινής ανακοίνωσης «Sep 19 Joint Statement of the Fourth Round of Six - Party Talks »¹¹⁵ (Σε αυτό το έγγραφο για πρώτη φορά η Β. Κορέα υπόσχεται να

¹¹⁵ US Department of State (2005), *Joint Statement of the Fourth Round of Six -Party Talks*. Ανάκτηση από: <https://www.state.gov/p/eap/regional/c15455.htm>

σταματήσει το πυρηνικό της πρόγραμμα, η Ν. Κορέα ανέφερε ότι δεν θα αναπτύξει πυρηνικά όπλα και οι ΗΠΑ συμφωνήσαν να συζητήσουν την παροχή αντιδραστήρων (LWR) και επίσης στο σημείο ότι, η συμφωνία εκεχειρίας αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για ειρήνη και σταθερότητα στην χερσόνησο.

Αυτός ο πολύτιμος χρόνος που κέρδισε μέσω της διπλωματίας του παρείχε την δυνατότητα να ολοκληρώσει στις 30 Νοε 17 το πυρηνικό του πρόγραμμα όπως ισχυρίστηκε, και ουσιαστικά να θεωρείται από την Διεθνή κοινότητα ως πυρηνική δύναμη με δυνατότητα πρώτου πλήγματος Counter-Value. Λαμβάνοντας υπόψη ότι «το κύριο νόμισμα της διεθνούς πολιτικής σε συνθήκες ανταγωνισμού είναι η ισορροπία ισχύος» από αυτό το σημείο και μετά η θέση της Β. Κορέας σε οποιοδήποτε μελλοντικό τραπέζι διαπραγματεύσεων έχει ισχυροποιηθεί.

Εσωτερική νομιμοποίηση. Σε ένα αυταρχικό καθεστώς όπου ο πρόεδρος εκτελεί τον ίδιο του τον θείο του, η στράτευση είναι δέκα χρόνια και οι τάξεις της κοινωνίας διαχωρίζονται ανάλογα με την πίστη τους στο καθεστώς, η προσπάθεια να αναλυθεί η εσωτερική νομιμοποίηση είναι δύσκολη. Ο στόχος των κυρώσεων φυσικά είναι η δημιουργία δυσαρέσκειας και δυσανασχέτησης του λαού ώστε να οδηγηθεί στην ανατροπή του καθεστώτος. Όμως ο λιμός της δεκαετίας του 1990¹¹⁶ όπου 3 εκατομμύρια άνθρωποι χάθηκαν μέσα σε μια περίοδο 4 ετών δεν οδήγησε σε κάτι τέτοιο. Η απομόνωση του κράτους η συνεχής προπαγάνδα κατά της Αμερικής και δόγματα όπως *Juche*, *Songun*, *Songbun* δεν αφήνουν πολλά περιθώρια για επαναστάσεις και ανάπτυξη αντίθετων ιδεών. Από την άλλη η υλοποίηση του πυρηνικού προγράμματος δίδει ένα αίσθημα ασφάλειας και υπερηφάνειας στον λαό και αποδεικνύει ότι οι θυσίες του δεν έγιναν χωρίς σκοπό.

Διεθνής νομιμοποίηση. Η Στρατηγική του Κιμ-γιονκ-ουν δεν έχει καμία διεθνής νομιμοποίηση. Τα συνεχόμενα ψηφίσματα του Συμβουλίου ασφάλειας που επιβάλουν κλιμακούμενες κυρώσεις που ξεκινούν με το **ψήφισμα 2094**¹¹⁷ ως αντίδραση στις

¹¹⁶ Ο Λιμός της Βόρειας Κορέας (1994-1998): Η τρομακτική πείνα που χτύπησε τη χώρα από το 1994-1998 ήταν ζοφερός συνδυασμός ανθρώπινης ανικανότητας και εκτεταμένων πλημμυρών. Κατακλυσμιαίες βροχές πλημμύρισαν τις αγροτικές εκτάσεις της Βόρειας Κορέας, καταστρέφοντας 1,5 εκατομμύριο τόνους αποθεμάτων σιτηρών. Ο ηγέτης Kim Jung Il αποφάσισε εκείνη την περίοδο να εφαρμόσει το δόγμα του «Πρώτα ο Στρατός», την πολιτική ντιρεκτίβα δηλαδή που τοποθετούσε τις στρατιωτικές ανάγκες πάνω από τη ζωή του πολίτη, περιλαμβάνοντας ακόμα και όριο για τις μερίδες φαγητού.

¹¹⁷ UN (2013) *Security Council Strengthens Sanctions on Democratic People's Republic of Korea, in Response to 12 February Nuclear test* Meetings Coverage and Press Releases Ανάκτηση από: <https://www.un.org/press/en/2013/sc10934.doc.htm>

πυρηνικές δοκιμές της 12 Φεβ 13 με εστίαση στις παράνομες δραστηριότητες του διπλωματικού προσωπικού το ξέπλυμα χρήματος και στην απαγόρευση εξόδου του Δντη και Υποδιευθυντή της μεταλλευτικής εταιρίας της Β. Κορέας, κλιμακώνονται στις 7 Φεβ του 2016 με το ψήφισμα 2270 ως αντίδραση στην εκτόξευση βαλλιστικού πυραύλου επιβάλλοντας ελέγχους από όλα τα Κράτη σε εμπορεύματα που εισέρχονται η εξέρχονται από την Χώρα και απαγορεύοντας την πώληση η αγορά από την Β. Κορέα άνθρακα σίδηρο χρυσό και αλλά μεταλλεύματα και τέλος με το ψήφισμα 2321 ως αντίδραση στην πέμπτη πυρηνική δοκιμή το οποίο καθορίζει ανώτατο όριο εξαγωγών κάρβουνου το οποίο ήταν το κύριο εξαγωγικό προϊόν της Κορέας το αποδεικνύουν. Η στόχευση της διεθνούς κοινότητας είναι να προκαλέσουν «ασφυξία» στον Κιμ-γιονκ-ουν στο καθεστώς του και στους πολίτες της χώρας του. Η πράξη όμως δείχνει ότι οι κυρώσεις πλήττουν κυρίως τον πληθυσμό και όχι το καθεστώς.

4.9 Αξιολόγηση Υψηλής και Στρατιωτικής Στρατηγικής του Kim Jong Un

Χρησιμοποιώντας τα κριτήρια του κ. Χ. Παπασωτηρίου για την αξιολόγηση της Υψηλής Στρατηγικής της Β. Κορέας η οποία αποτελεί συνδυασμό κατευνασμού και αποτροπής μέσω αντίποινων διαπιστώνετε ότι:

Καταλληλότητα. Η στρατηγική της Β. Κορέας είναι προσαρμοσμένη στις εξελίξεις τόσο του διεθνούς περιβάλλοντος και στο εσωτερικό περιβάλλον καθώς εκμεταλλεύεται τις αδυναμίες των αντιπάλων που αφορούν τον φόβο ενός πυρηνικού πλήγματος και εκμεταλλεύεται το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας που είναι η πίστη η συνοχή και αφοσίωση του λαού του στην επίτευξη του στόχου.

Σχέση σκοπού μέσων. Αν εξαιρέσουμε τον στόχο της ένωσης της Κορέας υπό το καθεστώς του Κιμ τότε οι στόχοι της Υψηλής Στρατηγικής συμβαδίζουν με τις ικανότητες της χώρας όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί και αναλυθεί ανωτέρω.

Αποδοτικότητα. Η Στρατηγική δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αποδοτική με όρους χρήσης οικονομικών πόρων καθώς εκτιμάται ότι έχει απορροφήσει μεγάλο μέρος του κρατικού προϋπολογισμού που σε άλλη περίπτωση θα μπορούσε να διοχετευτεί σε άλλους τομείς. Όμως με όρους αποτελεσματικότητας η στρατηγική αποδίδει καθώς πετυχαίνει τους τιθέντες ΑΝΣΚ.

Εσωτερική συνοχή. Όπως αναφέρθηκε η εσωτερική συνοχή σε ένα αυταρχικό καθεστώς είναι δύσκολο να διαπιστωθεί αλλά και μόνο το γεγονός της μη ύπαρξης όλα

αυτά τα χρόνια αντίδρασης αποδεικνύει εκ της άτοπου απαγωγής την ύπαρξη εσωτερικής συνοχής.

Αντοχή σε σφάλματα και ατυχίες. Η Στρατηγική είχε αντοχές σε σφάλματα και ατυχίες καθόσον μπόρεσε να απορροφήσει το λάθος της καταστροφής του πύργου ψύξης του αντιδραστήρα των 5 MW στο Γινγκμπιον στις 27 Ιουν 2008 και τις συνεχόμενες κυρώσεις από το Συμβούλιο ασφαλείας.

Και οι δύο λοιπόν Στρατηγικές είναι διαρθρωμένες με πολύ προσοχή και αποτελεσματικές μέχρι σήμερα, κρίσιμο στοιχείο που θα κρίνει την επιτυχία κάθε μιας αποτελεί ο χρόνος και η προσήλωση στην υλοποίηση τους. Για τον Donald Trump θα αποτελέσει πρόκληση, η απόφαση της συνέχισης των κυρώσεων όταν αυτές θα φτάσουν τον λαό της Β. Κορέας στα όρια της ανθρωπιστικής κρίσης, ενώ για τον Kim Jong Un αντίστοιχα θα αποτελέσει πρόκληση το κατά πόσο θα πρέπει να υποχωρήσει ώστε να αποφύγει μια κρίση τέτοιου μεγέθους χωρίς όμως ουσιαστικά να αλλάξει το status quo που έχει καταφέρει.

Κεφάλαιο πέμπτο

Παρούσα κατάσταση – παρούσα δυναμική του προβλήματος

5.1 Το πρωτοχρονιάτικο διάγγελμα του Kim Jong Un για το έτος 2018

Ο Kim Jong Un στο πρωτοχρονιάτικό διάγγελμα του για το έτος 2018 ουσιαστικά δηλώνει ξεκάθαρα την ολοκλήρωση των στρατηγικών στόχων του σχετικά με το πυρηνικό πρόγραμμα. Είναι χαρακτηριστική η έκφραση ότι η «... Η Δημοκρατίας μας¹¹⁸ επιτέλους διαθέτει μια ισχυρή και αξιόπιστη αποτροπή που καμία δύναμη δεν μπορεί πλέον να αλλάξει» και συνεχίζει με την περιβόητη έκφραση «...Δεν υπάρχει περίπτωση η Αμερική να ξεκινήσει έναν πόλεμο εναντίον μου και ενάντιων της χώρας καθόσον όλη η χώρα (ΗΠΑ) βρίσκεται στην εμβέλεια των πυρηνικών μας και το κουμπί των πυρηνικών είναι στο γραφείο μου συνέχεια».

Το αξιοσημείωτο γεγονός όμως ενώ θα περίμενε κανείς το μεγαλύτερο μέρος του λόγου του να αφορά τις ΗΠΑ τις απειλές ασφάλειας και το μέλλον του πυρηνικού προγράμματος αντί αυτού η βαρύτητα του διαγγέλματος δίνεται στο πενταετές πρόγραμμα

¹¹⁸ Jong K. (2018) *Kim Jong Un's 2018 New Year's Address* Washington DC. National Committee on North Korea Ανάκτηση από: <https://www.ncnk.org/node/1427>

οικονομικής ανάπτυξης ο τρίτος χρόνος του οποίου είναι το έτος 2018. Ξεκάθαρα αναφέρει ότι ο κεντρικός στόχος για το έτος αποτελεί την ανεξαρτητοποίηση και τον «*Juche*» χαρακτήρα της εθνικής οικονομίας που ουσιαστικά σημαίνει μια οικονομία που πρέπει να πηγάξει - βασίζεται μόνο στις ίδιες δυνάμεις του κράτους και των ανθρώπων του. Είναι μία ουσιαστικά προειδοποίηση για τις βαριές κυρώσεις τις οποίες έχει είδη δεχτεί η χώρα και οι οποίες έχουν αρχίσει να έχουν τα πρώτα αποτελέσματα.

Επίσης είναι περισσότερο από προφανές ότι η προσπάθεια του για την επίτευξη του τρίτου Πολιτικού ΑΝΣΚ όπως αναλύθηκε ανωτέρω που είναι η ενοποίηση της Κορεατικής Χερσονήσου θα γίνει ποιο ουσιαστική το έτος αυτό καθώς αναφέρει ότι «... η επικρατούσα κατάσταση απαιτεί τώρα η Βόρεια και Νότια Κορέα να βελτιώσουν τις σχέσεις τους και να πάρουν αποφασιστικά μέτρα για **μια ανεξάρτητη επανένωση** χωρίς να είναι παθιασμένοι από τις παλιές ημέρες». Φυσικά αυτό το άνοιγμα φίλιας γίνεται λόγω της αλλαγής του καθεστώτος στην Νότια Κορέα και της ευκαιρίας δυο σημαντικών γεγονότων όπως οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί αγώνες και η 70^η επέτειος της εγκαθίδρυσης του κράτους (Democratic People's Republic of Korea) DPRK που μπορούν να χρησιμοποιηθούν διπλωματικά για την προσέγγιση αξιωματούχων και από τις δύο πλευρές. Είναι χαρακτηριστική η δήλωση του ότι «..... ένα κλίμα για εθνική συμφιλίωση και επανένωση πρέπει να εδραιωθεί» προσθέτοντας ότι οι «... αρχές της Νότιας και Βόρειας Κορέας πρέπει να ανυψώσουν το λάβαρο της εθνικής ανεξαρτησίας ψηλότερα από κάθε φορά». Ο Kim Jong Un έχοντας μια σταθερή και ξεκάθαρη Υψηλή Στρατηγική στην οποία είναι αφοσιωμένος συνεχίζει τις προσπάθειες του για την επίτευξη των πολιτικών του στόχων με μόνο σοβαρό εμπόδιο αυτό της βαρύτητας των συνεχιζόμενων κυρώσεων που θα πλήξουν με μαθηματική ακρίβεια την αναπτυσσόμενη οικονομία σύμφωνα με τα στοιχεία του έτους 2016.

5.2 Παρούσα οικονομική κατάσταση της Β. Κορέας - επιπτώσεις κυρώσεων

Τον Ιούλιο του 2017 δημοσιεύθηκε η έκθεση της Bank of Korea¹¹⁹ όπου δίνονται πληροφορίες σχετικά με την οικονομία της Β. Κορέας το έτος 2016. Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρεται ότι το ΑΕΠ της Β. Κορέας το έτος 2016 παρουσίασε αύξηση της

North Korean GDP Growth

(percentage change over previous year)

'90	'95	'00	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	16
-4.3	-4.4	0.4	-1.0	-1.2	3.1	-0.9	-0.5	0.8	1.3	1.1	1.0	-1.1	3.9
(9.8)	(9.6)	(8.9)	(5.2)	(5.5)	(2.8)	(0.7)	(6.5)	(3.7)	(2.3)	(2.9)	(3.3)	(2.8)	(2.8)

Note: Figures in parentheses represent South Korea's GDP growth rates, based on 2010 prices.

Εικόνα 7 Bank of Korea press release 22 July 2017

τάξεως του 3,9%

Στην ίδια έκθεση αναφέρετε ότι όλοι οι δείκτες όπως αυτοί της γεωργίας, της αλιείας της μεταποίησης, της μεταλλείας καθώς και της παροχής ηλεκτρικού αερίου και νερού αυξήθηκαν. Ο μόνος αρνητικός δείκτης είναι αυτός των διμερή εμπορικών συναλλαγών με την Ν. Κορέα ο οποίος παρουσίασε μια πτώση της τάξεως του 87,7% . Αυτή η εξέλιξη αφορά το αποτέλεσμα του κλεισίματος της εμπορικής ζώνης του Kaesong τον Φεβρουάριο του 2016¹²⁰. Άρα σύμφωνα με την έκθεση η οικονομία της Β. Κορέας ήταν - είναι μια ακμάζουσα οικονομία και το πενταετές πρόγραμμα του Kim Jong Un δείχνει να αποδίδει. Φυσικά στοιχεία επίσημα για οικονομικά δεδομένα του έτους 2017 που αποτέλεσε το έτος που εφαρμοστήκαν οι πιο σκληρές κυρώσεις δεν είναι ακόμα διαθέσιμα.

Ποιες όμως και τι είδους είναι οι κυρώσεις που εφαρμοστήκαν το 2017; Είναι ικανές να πλήξουν την αναπτυσσομένη οικονομία της Β. Κορέας και να αλλάξουν την συμπεριφορά του ηγέτη της; Το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει εκδώσει εννιά ψηφίσματα κυρώσεων όπως έχει είδη αναφερθεί από το 2006 μέχρι σήμερα. Όλα τα ψηφίσματα αυτά έχουν αποφασιστεί με ομοφωνία και εμπεριέχουν αναφορές στο κεφάλαιο επτά άρθρο 41 του χάρτη των Ηνωμένων εθνών. Τα ψηφίσματα προτρέπουν την Β. Κορέα να επιστρέψει στην συνθήκη μη διασποράς πυρηνικών (NPT) από την οποία αποχώρησε το 2003. Το 2017 εκδόθηκαν τρία ψηφίσματα το υπ αριθ. **2371, 2375, 2397**. Εξετάζοντας τα κύρια

¹¹⁹ Bank of Korea (2018) *Gross Domestic Product Estimates for North Korean in 2017* Seoul Ανάκτηση από : <http://www.bok.or.kr/eng/bbs/E0000634/view.do?nttId=10046123&menuNo=400069>

¹²⁰ Παράρτημα «Π»

σημεία των κυρώσεων αυτών όπως αναφέρονται στην επίσημη σελίδα της Αμερικανικής αντιπροσωπείας στα Ηνωμένα Έθνη ¹²¹ τα αναμενόμενα αποτελέσματα τους είναι ως εξής:

Ψήφισμα 2371 (5 Αυγούστου 2017). Τα μέτρα κυρώσεων του ψηφίσματος αυτού αφορούν την ολοκληρωτική απαγόρευση εξαγωγής άνθρακα, σιδήρου, σιδηρομεταλλεύματος μόλυβδου και προϊόντων αλιείας. Το εκτιμώμενο κόστος αυτής της απαγόρευσης ανέρχεται σε 1δις δολάρια.

Ψήφισμα 2375 (11 Σεπτέμβριου 2017). Τα μέτρα κυρώσεων του ψηφίσματος αυτού αφορούν την ολοκληρωτική απαγόρευση εξαγωγής μεταξιού (σχεδόν 800 εκατομμύρια δολάρια ετησίως) την μείωση περίπου το 30% του πετρελαίου που παρέχεται στη Βόρειο Κορέα, περικόπτοντας πάνω από το 55% των προϊόντων πετρελαίου που προωθούνται σε αυτήν.

Ψήφισμα 2397 (22 Δεκεμβρίου 2017). Τα μέτρα αυτού του ψηφίσματος αποτελούν συνέχεια του προηγούμενου και αφορούν την αύξηση της περικοπής περίπου στο 70% του πετρελαίου που παρέχεται στη Βόρειο Κορέα και επιτρέπουν μόνο 500.000 βαρέλια τον χρόνο την στιγμή που το 2016 η Β. Κορέα εισήγαγε 4 εκατομμύρια βαρέλια. Μια μείωση της τάξεως του 89% από το καλοκαίρι του 2017. Ενώ δεσμεύετε το Συμβούλιο ότι σε περίπτωση νέας πυρηνικής δοκιμής ή εκτόξευσης ICBM) πυραύλου θα υπάρξει περαιτέρω μείωση. Τέλος απαιτεί από χώρες που έχουν Β.Κορεάτες εργάτες να τους απελάσουν καθόσον το καθεστώς κερδίζει από την φορολογία τους πάνω από 500 εκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο τέλος απαγορεύει και κάθε είδους εξαγωγές από την Β. Κορέα.

Εκτός από τις κυρώσεις όμως των ΗΕ τις οποίες έχει υιοθετήσει πλήρως η Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν και οι συμπληρωματικές κυρώσεις της ίδιας της ΕΕ, που ουσιαστικά ενισχύουν αυτές των ΗΕ¹²². Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις 22 Ιανουαρίου 2018 προστέθηκαν άλλα 17 άτομα στην λίστα περιορισμών ανεβάζοντας το σύνολο στα 58 άτομα. Στις 16 Οκτ 2017 αποφασίστηκε η ολική απαγόρευση ευρωπαϊκών επενδύσεων στην Β. Κορέα, ολική απαγόρευση πώλησης πετρελαίου και προϊόντων καθώς και μείωση του ποσού εμβάσματος από 15.000 ευρώ σε 5.000 ευρώ. Τέλος αποφασίστηκε η μη

¹²¹ United States Mission to the United Nations (2017) *Fact Sheet: Resolution 2371(2017) Strengthening Sanctions on North Korea* Ανάκτηση από: <https://usun.state.gov/remarks/7924>

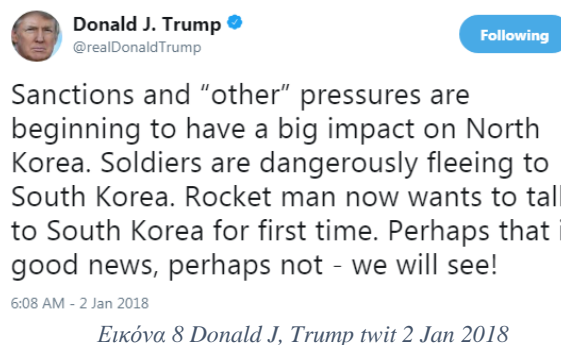
¹²² European Council, Council of the European Union (2018) EU restrictive measures against North Korea Ανάκτηση από: <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/history-north-korea/>

ανανέωση των συμβολαίων εργασίας πολιτών της Β. Κορέας που εργάζονται στην ΕΕ πλην προσφύγων και ατόμων κάτω από το καθεστώς της διεθνούς προστασίας.

Στις 2 Αυγούστου 2017 ο Πρόεδρος Trump υπογραφεί ένα νομοσχέδιο το «*Countering America's Adversaries Through Sanctions Act*»¹²³ Το νομοσχέδιο χωρίζεται σε δυο τμήματα το πρώτο αφορά κωδικοποίηση του τρόπου εφαρμογής των κυρώσεων που επιβλήθηκαν από τα ΗΕ και το δεύτερο κυρώσεις που αφορούν τα ανθρωπινά δικαιώματα στην Β. Κορέα. Επιπλέον τον Σεπτέμβριο του 2017 ο Πρόεδρος Trump εξουσιοδοτεί το Υπουργείο Οικονομικών να μπλοκάρει κάθε Αμερικανικό οικονομικό σύστημα και κάθε επιχείρηση του εξωτερικού η ατομική που υποστηρίζει το εμπόριο με την Β. Κορέα.¹²⁴ Τέλος στις 22 Φεβ 2018 οι ΗΠΑ αποφάσισαν στο πλαίσιο του νόμου περί χημικού και βιολογικού ελέγχου όπλων του 1991 (νόμος CBW) την επιβολή επιπλέον κυρώσεων διότι η κυβέρνηση της Βόρειας Κορέας χρησιμοποίησε το χημικό αέριο VX για να δολοφονήσει τον Kim Jong Nam στον αερολιμένα της Κουάλα Λουμπούρ.

Μέτρα κατά της Β. Κορέας πήραν επίσης η Ν. Κορέα η οποία τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο κατάσχασαν πλοία ύποπτα για προμήθεια πετρελαίου στην Β. Κορέα, άλλα και η Ιαπωνία η οποία τον Αύγουστο και τον Δεκέμβριο του 2017 έλαβε αντίστοιχα μέτρα τα οποία πάγωσαν Βόρειο-Κορεάτικα και Κινέζικα περιουσιακά στοιχεία και απαγορεύσαν την είσοδο εμβασμάτων πάνω από 880\$ στην Β. Κορέα.

Είναι αυτονόητο λοιπόν ότι το δόγμα του «*Ασφυκτικού Σοκ*» που στοχεύει στην οικονομική διάλυση της Β. Κορέας μέσω ουσιαστικά της εκμηδένισης κάθε εμπορικής συναλλαγής, τομέας που είναι πολύ γνώριμος στον σημερινό πρόεδρο των ΗΠΑ, ουσιαστικά αναμένεται να αποδώσει μέσα στο 2018 κάτι που επιβεβαίωσε και ο ίδιος ο πρόεδρος με την προσφιλή του μέθοδο στέλνοντας ένα μήνυμα στο tweeter τον Ιανουάριο του 2018 λέγοντας ότι «.....Οι κυρώσεις και οι άλλες πιέσεις έχουν αρχίσει να έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην Β. Κορέα.Ο πύραυλάνθρωπος θέλει να μιλήσει στην Ν. Κορέα για πρώτη

¹²³ U.S. Department of the Treasury (2017) *Countering America's Adversaries Through Sanctions Act* Ανάκτηση από: <https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/Pages/caatsa.aspx>

¹²⁴ Albert E (2018) *What to Know About the Sanctions on North Korea* Council on Foreign Relations Ανάκτηση από : <https://www.cfr.org/background/what-know-about-sanctions-north-korea>

φορά . Μπορεί να είναι καλά νέα μπορεί και όχι θα δούμε»¹²⁵. Υπάρχει όμως μια κόκκινη γραμμή στις κυρώσεις και αυτή ονομάζεται ανθρωπιστική κρίση. Δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι όταν ο πληθυσμός φτάσει στα όρια του και έχουμε θανάτους από αστία όπως το 1990 η διεθνής κοινότητα δεν θα ανταποκριθεί με αποτέλεσμα να ξεκινήσει πάλι ένας φαύλος κύκλος δυσπιστίας.

5.3 Ολυμπιακοί Αγώνες - Προσέγγιση Βορείας - Νότιας Κορέας

Μέσα σε αυτά τις ασφυκτικές οικονομικές συνθήκες όπως διαμορφώθηκαν, Ο Kim Jong Un έχοντας εξασφαλίσει την αποτροπή που επιθυμούσε ξεκινάει την εφαρμογή του επομένου σχεδίου η καλύτερα του επόμενου σταδίου της Υψηλής Στρατηγικής του που αφορά την επαναπροσέγγιση των δυο τμημάτων της χερσονήσου επιδιώκοντας βραχυπρόθεσμα ένα παράθυρο οικονομικής ανάσας από την Ν. Κορέα έστω με την επαναλειτουργία του κέντρου Kaesong ή με την λήψη οικονομικής βοήθειας κάτω από την ταμπέλα της ανθρωπιστικής βοήθειας όπως έκανε ο ηγέτης της Ν. Κορέας Moon νωρίτερα τον Σεπτέμβριο παραχωρώντας του βοήθεια ύψους 8 εκατομμυρίων δολαρίων.

Το βήμα γίνεται στο χωρίο Πανμουντζόμ το οποίο βρίσκεται μέσα στην αποστρατικοποιημένη ζώνη όπου αρχές του Ιανουαρίου 2018 ξεκινάνε συνομιλίες με στόχο την κοινή εκπροσώπηση στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του ίδιου έτους στην Σεούλ. Ύστερα από 11 ώρες συζητήσεων, οι εκπρόσωποι των δύο χωρών συμφώνησαν να «συνεργαστούν ενεργά» στους Ολυμπιακούς Αγώνες και να συζητήσουν μέτρα για την εκτόνωση των εντάσεων σε στρατιωτικό επίπεδο¹²⁶. Οι συνομιλίες, οι πρώτες από το 2016, αποτελούν την έναρξη μιας νέας φάσης προσέγγισης, στο πλαίσιο της οποίας όμως η Πιονγιάνγκ αρνείται να συζητήσει θέματα που αφορούν το πυρηνικό της πρόγραμμα.

Ο Λευκός Οίκος χαρακτήρισε τη συμμετοχή της Βόρειας Κορέας στους Ολυμπιακούς «ευκαιρία να δει το καθεστώς την αξία της άρσης της διεθνούς απομόνωσης, μέσω της αποπυρηνικοποίησης». Όμως η θέση των ΗΠΑ δεν τροποποιείται καθόσον έχουν

128 Donald J. Trump twit (2018) *Sanctions and other pressures* Ανάκτηση από: <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/948194400114487296?ref>

¹²⁶ Reuters (2018) Χέρι χέρι στους Ολυμπιακούς Βόρεια και Νότια Κορέα Αθήνα Καθημερινή Ανάκτηση από: <http://www.kathimerini.gr/942509/article/epikairothta/kosmos/xeri-xeri-stoys-olympiakoys-voreia-kai-notia-korea>

ανακοινώσει ότι θα επιμείνουν στις κυρώσεις μέχρι την «πλήρη, διαπιστωμένη, μη αναστρέψιμη αποπυρηνικοποίηση της Κορεατικής Χερσονήσου». Στο πλαίσιο αυτό της δημιουργίας ενός νέου κλίματος που ενδεχομένως να οδηγήσει σε μια νέα φάση συνομιλιών οι ΗΠΑ αποδέχθηκαν την πρόταση της Σεούλ να σταματήσουν οι κοινές ασκήσεις ΗΠΑ - Νότιας Κορέας μέχρι τη λήξη των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων. Ενώ οι συνομιλίες έγιναν δεκτές με ικανοποίηση από τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες, ο οποίος χαρακτήρισε το άνοιγμα διαύλων επικοινωνίας ως κρίσιμο βήμα για την αποφυγή παρεξηγήσεων και την ελάττωση των εντάσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Η συμμετοχή της Β. Κορέας γίνεται πράξη τελικά με επίσημη εκπροσώπηση πλέον των 22 αθλητών εκ μέρους της Β. Κορέας, της αδελφής του Kim Jong Un την Kim Yo Jong και με τα δημοσιογραφικά μέσα να επικεντρώνονται σε μια πιθανή συνάντηση της με τον αντιπρόεδρο των ΗΠΑ Mike Pence η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε με ευθύνη των αξιωματούχων της Β. Κορέας που έκαναν πίσω την τελευταία στιγμή.

Στο πλαίσιο όμως του ούριου άνεμου που έπνεε κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων ο Πρόεδρος της Ν. Κορέας εξασφαλίζει την στήριξη της Κίνας για περαιτέρω πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε διάλογο την Β. Κορέα με τις ΗΠΑ μέσω της Αντιπροέδρου Liu Yandong. Στην συνάντηση που έλαβε χώρα στις 26 Φεβ 2018 παρείχε την πολιτική κάλυψη στον Πρόεδρο Moon ώστε ο στόχος για έναρξη ενός διαλόγου να γίνει πραγματικότητα. Το πλαίσιο στο οποίο αυτός ο διάλογος μπορεί να είναι εφικτός κατά τον Πρόεδρο Moon γνωστό ως «*Fundamental resolution to the issue of the Korea Peninsula*»¹²⁷ εμπεριέχει την αποπυρηνικοποίηση την ομαλοποίηση και την υπογραφή συνθήκης ειρήνης με τις ΗΠΑ.

Είναι ξεκάθαρο ότι πλέον η πρωτοβουλία των κινήσεων βρίσκεται στην πλευρά της Β. Κορέας και συγκεκριμένα του Kim Jong Un ο οποίος προσεκτικά γλιστράει από την στρατηγική της αποτροπής μέσω αντίποινων στην στρατηγική του κατευνασμού χρησιμοποιώντας ως όχημα τις φιλοδοξίες του προέδρου Moon και τις επιθυμίες της Κίνας η οποία θέλει να ελιχθεί και να βγει από την δύσκολη θέση που έχει έλθει λόγω της πίεσης

Εικόνα 9 Συνάντηση Liu Yandong - Moon Jae In

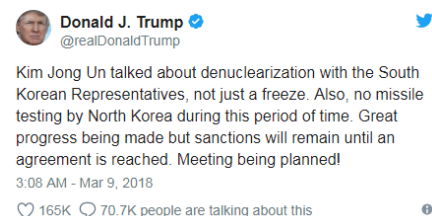
¹²⁷ In – Hwah & Yeon – Cheol S(2018) *New Analysis South Korean government Looking to arrange Dialogue between the USA and North Korea*, Washington Hankyoreh Ανάκτηση από: http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/833905.html

που της ασκείται από την Αμερική. Έτσι δέχεται μετά από επτά χρόνια για πρώτη φορά, αντιπροσωπεία από την Ν. Κορέα για διεξαγωγή διήμερων συνομιλιών. Το αποτέλεσμα των οποίων αποτέλεσε έκπληξη για τον κόσμο όλο και σηματοδοτεί μια νέα περίοδο όπως εσπευσμένα ανέφεραν έγκριτοι αναλυτές. Ο επικεφαλής της Ν. Κορεάτικης αντιπροσωπείας αναφέρει ότι η «... *Pyeonggang* δήλωσε ότι θα παγώσει τις πυρηνικές και βαλλιστικές δοκιμές όσο ο διάλογος συνεχίζεται»¹²⁸ και επίσης ότι δέχθηκε για την συμμετοχή σε μια καινούργια σύνοδο επιπέδου ηγετών (B-N. Κορέας) τον Απρίλιο. Κάτι που θα αποτελέσει την πρώτη επαφή από το 2007 και την τρίτη στην Ιστορία των δυο κοινοτήτων-κρατών. Ο Kim Jong Un προχώρησε και ένα βήμα παραπέρα δηλώνοντας στην αντιπροσωπεία ότι «.. εφόσον η ασφάλεια του πολιτεύματος της Β. Κορέας ασφαλιστεί δεν υπάρχει λόγος διατήρησης πυρηνικών όπλων». Μια δήλωση πολλά υποσχόμενη και πολύ διφορούμενη .

Λαμβάνοντάς για αυτόν τον λόγο την απάντηση από τον Λευκό οίκο δια στόματος της εκπροσώπου τύπου Sarah Huckabee ότι η αποπυρηνικοποίηση πρέπει να είναι το αποτέλεσμα οποιαδήποτε διαλόγου προκαθορίζοντας έτσι και το πλαίσιο άλλα και το αποτέλεσμα, σε αντίθεση με τον Προέδρο Moon ο οποίος στην δική του στρατηγική θεωρεί το πάγωμα των δοκιμών ως το πρώτο στάδιο του σχεδίου επίλυσης του Κορεατικού προβλήματος και την αποπυρηνικοποίηση το τελικό σημείο. Γνωρίζοντας όμως οι ΗΠΑ ότι το ταξίδι από το πάγωμα μέχρι την τελική επιθυμητή κατάσταση μπορεί να είναι ένα μακρύ ταξίδι όπως έχει ήδη και στο παρελθόν η υλοποίηση αντίστοιχων πρωτοβουλιών (τριμερείς - εξαμερείς ομιλίες) οι ΗΠΑ τοποθετούν την αρχή στο σημείο του τέλους του σχεδίου του Moon.

5.4 Σύνοδος Κορυφής Μεταξύ Β. Κορέας και ΗΠΑ

Η στρατηγική κίνηση του Kim Jong Un όλος παραδόξως βρίσκει την επιθυμητή ανταπόκριση από την Αμερική η οποία στις 8 Μαρτίου ανακοινώνει δια της ανωτέρω εκπροσώπου ότι ο Πρόεδρος Trump δέχεται να συναντήσει τον Kim Jong Un στο τέλος

Εικόνα 10 Donald J. Trump twit 9 Mar 2018

¹²⁸ Dagyum Ji & Hotham O (2018) North Korea expressed “will” to denuclearize if security guaranteed Seoul NK News Ανάκτηση από: <https://www.nknews.org/2018/03/n-korea-expressed-will-to-denuclearize-if-security-guaranteed-seoul/>

Μάιου¹²⁹ ο οποίος πείστηκε μετά την ενημέρωση που έλαβε από την αντιπροσωπεία την Ν. Κορέας. Μια συνάντηση η οποία προήλθε από την φιλοδοξία και προσπάθεια του Προέδρου Moon από την καταλυτική δραστηριότητα της αδελφής του Kim Jong Un ως άξια εκπρόσωπος του καθεστώτος και από την διακαή επιθυμία του Προέδρου Trump ο οποίος θέλει να εντάξει την επίλυση του Κορεατικού προβλήματος στο ενεργητικό του δηλώνοντας με τα προσφιλή tweet του « *ότι έχει επιτευχθεί μεγάλη πρόοδος...* ».

Στις 12 Ιουν 2018¹³⁰ πραγματοποιείται η πολυδιαφημιζόμενη συνάντηση των δύο ηγετών στην Σιγκαπούρη με τον Κιμ Γιόνγκ Ουν να έχει προχωρήσει σε μια κίνηση καλής θέλησης καταστρέφοντας το πεδίο πυρηνικών δοκιμών του τον προηγούμενο μήνα. Στην συνάντηση υπογράφεται μία κοινή δήλωση η οποία χαρακτηρίζεται από προθέσεις και όχι από πράξεις, έτσι οι δύο χώρες δεσμεύονται στην εγκαθίδρυση νέων σχέσεων στην οικοδόμηση της ειρήνης και στην προσήλωση για την αποπυρηνικοποίηση της Κορεατικής Χερσονήσου. Το μόνο ρεαλιστικό και πρακτικό αποτέλεσμα της συνάντησης αποτελεί η δέσμευση για την αποκατάσταση των λειψάνων των αιχμάλωτων πολέμου συμπεριλαμβανόμενου τον επαναπατρισμό αυτών που έχουν είδη ταυτοποιηθεί. Στο ίδιο μήκος κύματος κυμάνθηκε και η συμφωνία της Νότιας με την Βόρεια Κορέα τον Σεπ του ίδιου έτους με τον Κιμ Γιόνγκ Ουν να δίνει άλλη μια υπόσχεση για κλείσιμο οριστικό του πεδίου δοκιμών μηχανικών πυραύλων. Ποια όμως μπορεί πραγματικά να είναι από αυτό το σημείο και μετά τα σενάρια επίλυσης του Κορεατικού Προβλήματος ?

Εικόνα 11 Διακήρυξη ΗΠΑ -Β. Κορέας

¹²⁹ Salmon A (2018) *History in the making US president to meet North Korean Leader* Asia Times Ανάκτηση από :<http://www.atimes.com/article/history-making-us-president-meet-north-korean-leader/>

¹³⁰ White House (2018) *Joint Statement of President Donald j. Trump of the United States of America and Chairman Kim Jong Un of the Democratic People’s Republic of Korea at Singapore Summit* Ανάκτηση από : [https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/joint-statement-president-donald-j-trump-united-states-america-chairman-kim-jong-un-democratic-peoples-republic-korea-singapore-summit/?ct=t\(18_0612_singapore_summit\)](https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/joint-statement-president-donald-j-trump-united-states-america-chairman-kim-jong-un-democratic-peoples-republic-korea-singapore-summit/?ct=t(18_0612_singapore_summit))

Κεφάλαιο έκτο

Μελλοντικές προοπτικές- εκτιμήσεις επίλυσης του προβλήματος

6.1 Γενικά

Βρισκόμαστε λοιπόν ακριβώς σε ένα σημείο όπου οι Υψηλές Στρατηγικές των δύο χωρών συγκρούονται ίσως στην πιο ουσιαστική μάχη που θα καθορίσει και το τελικό αποτέλεσμα αυτής της διένεξης. Η στιγμή είναι μοναδική διότι όπως έχει αναφερθεί και στην παρούσα μελέτη η Β. Κορέα ποτέ στην ιστορία της δεν είχε αποκτήσει τόσο ισχυρή και αυτόνομη αποτρεπτική δύναμη ικανή να **διαμορφώνει καταστάσεις** και όχι να τις **διαχειρίζεται**. Στον αντίποδα ποτέ μέχρι τώρα οι κυρώσεις που έχει δεχτεί δεν ήταν τόσο καθολικές και τόσο σοβαρές ικανές να διαλύσουν την οικονομία της και να θέσουν σε κίνδυνό όχι μόνο του πολίτες της χώρας αλλά κυρίως την επιβίωση του ίδιου του καθεστώτος. Το μέλλον είναι λοιπόν αβέβαιο και εξαρτάται από το ποσό είναι αποφασισμένοι οι ηγέτες των δύο χωρών να μείνουν σταθεροί στις στρατηγικές τους η αντοχή των οποίων σε σφάλματα που ενδέχεται να κάνουν αποτελεί και δοκιμή της αξιοπιστίας τους. Το τι θα επακολουθήσει στο προσεχές μέλλον στα επόμενα δηλ δυο τρία χρόνια δεν μπορεί κανείς να το προβλέψει, εκτιμάται όμως ότι μπορεί να σκιαγραφηθεί με τα παρακάτω σενάρια:

6.2 Αλλαγή της κατάστασης μέσω Επαναπροσέγγισης

Το σενάριο αυτό αποτελεί μια λογική συνέχεια των εξελίξεων που λαμβάνουν χώρα το τελευταίο διάστημα. Η έναρξη των συνομιλιών σε υψηλό επίπεδο θα οδηγήσει αρχικά σε ένα πάγωμα των πυρηνικών και βαλλιστικών δοκιμών από την Β. Κορέα ενδεχόμενος και στην παροχή αδειάς σε μεικτή αντιπροσωπία επιστημόνων για την επιθεώρηση του πυρηνικού οπλοστασίου της καθώς και στην έναρξη συνομιλιών για την αποπυρηνικοποίηση της Χερσονήσου μέσα σε ένα πλαίσιο παρόμοιο με αυτό των «Six Party Talks». Ως αντάλλαγμα θα έχουμε την ανανέωση της ανθρωπιστικής βοήθειας την άρση κυρώσεων σχετικά με το πετρέλαιο και την παύση στρατιωτικών ασκήσεων στην Χερσόνησο. Αυτό θα επιτρέψει και πάλι την επαναπροσέγγιση σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών. Αν και η νοτιοκορεατική κοινή γνώμη παραμένει διχασμένη όσον αφορά τις σχέσεις με τον Βορρά, οι πρώτες επιτυχίες της αλλαγής πολιτικής θα λάβουν την υποστήριξη της πλειοψηφίας του πληθυσμού για την πορεία της κυβέρνησης του. Τέλος, θα επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και τη συγκεκριμένη εφαρμογή

μέτρων σχετικά με την αποπυρηνικοποίηση, την οικονομική συνεργασία και την εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ της Β. Κορέας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Παρόλο που σε αυτό το σενάριο η Κίνα θα ανησυχούσε για την αποκλειστική της σφαίρα επιρροής στο Βορρά, τελικά θα λάβει υπόψη την αλλαγή πολιτικής για λόγους σταθερότητας στην Κορεατική χερσόνησο και θα συμφωνήσει. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κίνα θα συμφωνήσουν τελικά για ένα κοινό σχέδιο ειρήνης για την Κορεατική χερσόνησο, και θα περιγράψουν την μελλοντική αρχιτεκτονική ασφάλειας η οποία θα διαφυλάξει τα συμφέροντα των δύο μεγάλων δυνάμεων στην περιοχή. Το σενάριο αυτό θεωρείται θετικό με πιθανότητα υλοποίησης πάνω από 50%.

6.3 Μια Σύγκρουση με την Αμερική

Το αρνητικό σενάριο είναι ότι η αντιπαράθεση μεταξύ των δύο πλευρών θα σκληρύνει και οι επιφυλακτικές προσπάθειες προσέγγισης που πραγματοποιούνται δεν θα καταλήξουν σε τίποτα. Δεδομένου ότι τα αιτήματα της Β. Κορέας δεν θα έχουν μεγάλη προοπτική επιτυχίας, η Βόρεια Κορέα θα διεξαγάγει περαιτέρω δοκιμές πυραύλων και πυρηνικών, ενώ το πρόγραμμα εμπλουτισμού ουρανίου και πλουτωνίου θα συνεχιστεί ως επίδειξη ισχύος τόσο για την εγχώρια όσο και για τη διεθνή κατανάλωση. Η αντιφατική στάση της Βόρειας Κορέας στη διπλωματική αρένα θα επιφέρει την προσωρινή διακοπή των διαπραγματεύσεων. Οι λίγοι ανεπίσημοι διάλογοι επικοινωνίας μεταξύ της Βόρειας Κορέας και των Ηνωμένων Πολιτειών θα υποχωρήσουν ξανά και θα επικρατήσει όλο και περισσότερο κλίμα αμοιβαίας δυσπιστίας και κατηγορίας. Καθώς οι προοπτικές επιτυχίας θα εξακολουθούν να μειώνονται, η Πιονγιάνγκ θα καταφύγει, στην συνέχιση της εμφάνισης της συνεργασίας με άλλα «αδίστακτα κράτη», όπως το Ιράν, στην πυρηνική έρευνα και την τεχνολογία πυραύλων, κλιμακώνοντας ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Η κατεύθυνση που θα ακολουθήσει αυτή η κατάσταση σύγκρουσης εξαρτάται, με τη σειρά της, από τις αντιδράσεις των άλλων διεθνών παραγόντων και των ΗΠΑ.

Μια ενδεχόμενη αντίδραση από τις ΗΠΑ όπως έχει είδη συζητηθεί και έχει εκφραστεί από τον ίδιο τον Προέδρο Trump με την παροιμιώδη έκφραση «Fire and Fury» μπορεί να αφορά ένα προληπτικό χτύπημα ενός δηλ «προληπτικού πολέμου» στη στρατιωτική υποδομή της Βόρειας Κορέας που θα περιόριζε ουσιαστικά την ικανότητα της να επιτεθεί στις ΗΠΑ και θα μπορούσε να προκαλέσει πραξικόπημα ή εξέγερση. Τα μειονεκτήματα αυτής της επιλογής είναι ότι το καθεστώς έχει πυραύλους κρυμμένους σε όλη τη χώρα, καθώς και 8.000 μεγάλα πυροβόλα όπλα, 40 μίλια κατά μήκος της

αποστρατιωτικοποιημένης ζώνης. Κανένα πρώτο πλήγμα δεν θα μπορέσει να αφοπλίσει τελείως τον Kim Jong-un και στον αντίποδα του θα συνεπαγόταν σίγουρα μαζικούς θανάτους πολιτών. Επιπλέον η ολοκληρωτική λύση με προσβολή με πυρηνικά διακινδυνεύοντας την αποδοχή ενός πυρηνικού πλήγματος όχι απαραίτητα στην Αμερική λόγω της ύπαρξης αναπτυγμένων συστημάτων αντιβαλλιστικής προστασίας αλλά στο έδαφος μιας συμμαχικής χώρας όπως της Ν. Κορέα και της Ιαπωνίας έχει δύο πολύ σοβαρά μειονεκτήματα πρώτον θέτει αυτόματα απέναντι στην Αμερική την Ρωσία και την Κίνα ξεκινώντας μια περίοδο ενός δευτέρου Ψυχρού Πολέμου αλλά και όλη την διεθνή κοινότητα η οποία έχει κουραστεί πλέον από τις παρεμβατικές αποτυχίες της Αμερικής στην διεθνή σκακιέρα και το Χάος που κληρονομεί μετά και δεύτερον μια τέτοια επιλογή δεν συνάγει με την Υψηλή στρατηγική του Trump όπως έχει αναλυθεί ανωτέρω. Το σενάριο αυτό εκτιμάται ως αρνητικό με πιθανότητα υλοποίησης κάτω του 20%.

6.4 Η πυρηνική Β. Κορέα καταρρέει

Ενώ τα παραπάνω σενάρια προϋποθέτουν οικονομική και πολιτική σταθερότητα στην Β. Κορέα η εσωτερική κατάρρευση του καθεστώτος λόγω διάφορων εσωτερικών η και εξωτερικών παραγόντων αποτελεί ένα τρίτο σενάριο. Περίοδοι που εμπεριείχαν ανησυχία σχετικά με την εσωτερική σταθερότητα της Χώρας υπήρξαν στο παρελθόν την δεκαετία του 90 με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Στο σενάριο αυτό η κατάρρευση του καθεστώτος προέρχεται από εσωτερικές η πολιτικές εξελίξεις που οδηγούν σε ένα εσωτερικό χάος σε ανασφαλή πυρηνικό οπλοστάσιο και σε πιθανή σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των τοπικών δυνάμεων. Η για οπουδήποτε λόγω κατάρρευση του Kim Jong un (φυσική ή τεχνητή) θα οδηγήσει στην διάλυση της κεντρικής κυβέρνησης σε φατρίες σηματοδοτώντας την έναρξη της αστάθειας και της αποσύνθεσης. Η πτώση του καθεστώτος μπορεί όμως να προκληθεί και από εξωτερικές πηγές η εσωτερικές. Είδη υπάρχουν τάσεις οικονομικής και κοινωνικής μετεξέλιξης λόγω της οικονομικής ανάπτυξης και της αλλαγής των γενεών τάσεις που μπορεί να αποδειχθεί πολύ δύσκολο να τις διαχειριστεί το καθεστώς. Η αποσταθεροποίηση μπορεί να προκληθεί επίσης και από μια μεγάλη ανθρωπιστική κρίση λόγω των συνεχιζόμενων κυρώσεων και την αδιάλλακτη στάση του καθεστώτος για διάλογο και αποπυρηνικοποίηση. Μια ανθρωπιστική κρίση εφάμιλλη του λοιμού του 1990.

Πόσο αυτή η κατάρρευση θα επηρεάσει την ασφάλεια του πυρηνικού οπλοστασίου δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί καθόσον οι πληροφορίες για τις περιοχές που

είναι αποθηκευμένο είναι ελάχιστες. Το σίγουρο είναι ότι σε περίπτωση κατάρρευσης το οπλοστάσιο αυτό καθώς και το αντίστοιχο βιολογικό και χημικό κινδυνεύει να βρεθεί στα χέρια τρομοκρατών ή εμπόρων που θα εκμεταλλευτούν την ευκαιρία. Κίνδυνος όμως υπάρχει και από την χρήση αυτών των όπλων εκατέρωθεν από τις φατρίες που θα προκύψουν από την κατάρρευση του καθεστώτος με στόχο την αμοιβαία εξόντωση ή προσβολή άλλων Χωρών. Η κατάσταση της αποσύνθεσης του Κράτους και ενδεχομένως ενός εμφύλιου μεταξύ φατριών θα οδηγήσει σε κύματα προσφυγών προς την Ν. Κορέα την Κίνα και ενδεχομένως και την Ιαπωνία δημιουργώντας τεράστια προβλήματα και σε αυτές τις Χώρες.

Η κατάρρευση του καθεστώτος θα αποτελέσει ευκαιρία και πρόκληση για την Ν. Κορέα και την Αμερική όπου η μεν πρώτη θα προσπαθήσει να επιτύχει την επανένωση της Χερσονήσου έχοντας όμως να αντιμετωπίσει μεσοπρόθεσμα την αντίσταση ενδεχομένως των στρατιωτικών δυνάμεων της Β. Κορέας οι οποίες είναι απρόβλεπτο πως θα αντιδράσουν, καθώς και την μετακίνηση και την ανάμιξη του ντόπιου πληθυσμού οι δε δεύτερη θα προωθήσει της επανένωση της Χερσονήσου με σκοπό την δημιουργία σταθερότητας στην περιοχή με μια δύναμη η οποία βρίσκεται κάτω από την ολοκληρωτική επιρροή της και στο υπογάστριο της Κίνας που θέλει να ελέγχει. Κάτι που ενδεχομένως να πυροδοτήσει την αντίδραση της Κίνας. Η προσέγγιση αμερικανικών στρατευμάτων στα σύνορα της και η τύχη του πυρηνικού οπλοστασίου θα αποτελέσουν σοβαρά θέματα ασφάλειας για την Κίνα η οποία προφανώς θα κινηθεί προς την εύρεση και απόκτηση των πυρηνικών αυτών. Τέλος η επέμβαση των ΗΕ με ειρηνευτική δύναμη θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει μια σταθερότητα για την εξεύρεση μιας μεταβατικής λύσης η οποία είναι αβέβαια λαμβάνοντας υπόψιν το συνεχιζόμενο χάος στην Λιβύη και το Ιράκ μετά από αντίστοιχες καταστάσεις. Το σενάριο αυτό εκτιμάται ως πιθανό μόνο στην περίπτωση της κατάρρευσης του Kim Jong un από φυσικά αίτια όπου η διάδοχη κατάσταση δεν έχει προετοιμαστεί.

6.5 Ομοσπονδιακή Διζωνική Κοινότητα

Τέλος υπάρχει και ένα σενάριο που έχει ως βάση την επανέναρξη διαλόγου με απώτερο σκοπό την αποπυρηνικοποίηση της χερσονήσου με αντάλλαγμα την διαπραγμάτευση ενός σχεδίου επανένωσης της Κορέας με την μορφή ομοσπονδιακής διζωνικής κοινότητας με ταυτόχρονη τρίμερης οικονομική βοήθεια από τις Μεγάλες δυνάμεις Κίνας- ΗΠΑ και Ρωσίας. Αυτή η χρονοβόρα λύση του προβλήματος με μια ακολουθούμενη στρατηγική του

«παράλληλου δρόμου» που έχει προταθεί από την Ρωσία και την Κίνα και σημαίνει ταυτόχρονες παράλληλες ενέργειες αποκλιμάκωσης είναι η πιο ελπιδοφόρα. Το σενάριο αυτό αποτελεί τον μοναδικό τρόπο σταθεροποίησης της κατάστασης παροχής προοπτικής, αποπυρηνικοποίησης και μετασχηματισμού του θέματος της Β. Κορέας από πρόβλημα σε ευκαιρία.

Συμπεράσματα

Προκύπτει λοιπόν ότι η Β. Κορέα και ο λαός της διαχρονικά σηματοδοτούσαν τις εξελίξεις στην Κορεατική Χερσόνησο. Από την αρχαιότητα η προσπάθεια τους για ανεξαρτητοποίηση και για ένωση της Κορεάτικης χερσονήσου ήταν διακαής πόθος και επιθυμία που καθοδηγούσε τις πράξεις του.

Η γεωστρατηγική αξία της χερσονήσου και ο ιδεολογικός ανταγωνισμός του Ψυχρού πολέμου και τα γεωστρατηγικά συμφέροντα των κυριών δρώντων της περιοχής, μετέτρεψαν την χώρα σε πεδίο αντιπαραθέσεων και πολέμου.

Η ύπαρξη ηγετών και δυναστειών ως φεουδαρχικών ιστορικών κατάλοιπων καθοδήγησαν διατήρησαν και διαμορφώσαν έναν λαό και ένα κράτος με την χρήση μοναδικών ιδεολογιών και κοινωνικών τεχνασμάτων ως αντίδοτο στις διαρκείς προσπάθειες επιβουλής και επιρροής.

Αν θεωρήσουμε ότι το πρόβλημα της σημερινής διένεξης των ΗΠΑ με την Β. Κορέα εστιάζεται στην ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος της από την ανωτέρω ανάλυση γίνεται κατανοητό ότι οι παράγοντες που διαμορφώσαν τις συνθήκες για την δημιουργία του προβλήματος είναι ριζωμένοι στην ιστορία στην κουλτούρα και στην αντίληψη του λαού και των ηγετών της. Η ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος αποτελεί ουσιαστικά την ολοκλήρωση αυτής της διαχρονικής προσπάθειας επιβίωσης.

Η Β. Κορέα ακολουθώντας μια σταθερή Υψηλή Στρατηγική που υπαγόρευε την απόκτηση πυρηνικών όπλων εργάστηκε σοβαρά και συστηματικά, παραβιάζοντας ίσως αρχικά και τις Juche ιδεολογίες τις πραγματοποιώντας λαθρεμπόριο για την απόκτηση των κατάλληλων υλικών, χρησιμοποιώντας την διπλωματία πάντα προς την εξυπηρέτηση του στρατηγικού στόχου της οδήγησε το πυρηνικό πρόγραμμα σε επιτυχία.

Οι εκτιμήσεις για τις ποσότητες πλουτωνίου και υψηλού εμπλουτισμένου ουρανίου καταλήγουν ότι η Β. Κορέα διαθέτει απόθεμα 20 - 40Kg πλουτωνίου και έχει ικανότητα ετήσιας παραγωγής 6 Kg και επιπλέον διαθέτει απόθεμα 200 - 450Kg υψηλού εμπλουτισμένου ουρανίου με δυνατότητα ετήσιας παραγωγής έως 150Kg. Εκτιμήσεις

βασισμένες κυρίως στην επίσκεψη που πραγματοποίησε ο Hecker το 2010 στις εγκαταστάσεις της Β. Κορέας όπως έχει αναφερθεί, στην επέκταση του πυρηνικού συγκροτήματος στο Yongbyon και στο γεγονός των δύο πυρηνικών δοκιμών του 2016. Η πραγματικότητα ενδεχομένως να είναι διαφορετική και ποιο δυσάρεστη.

Όπως τόνισε και ο Στρατηγός Paul Selva¹³¹ (vice chairman of the Joint Chiefs of Staff of USA) τον Αυγ του 2017 πριν αποφανθούμε ότι η Β. Κορέα έχει έναν πυρηνικό πύραυλο ικανό για πλήξει τις ΗΠΑ θα πρέπει πρώτα να εκπληρωθούν τα παρακάτω κριτήρια: Θα πρέπει ο Kim να έχει τον πύραυλο με το ανάλογο βεληνεκές (τον απόκτησε *Hwasong – 15*), θα πρέπει να έχει την διεύθυνση και συστήματα ελέγχου για να τον κατευθύνει χωρίς να τον διαλύσει (η εκτόξευση του *Hwasong – 15* το αποδεικνύει), το τρίτο κριτήριο είναι να διαθέτει ικανό όχημα επανα εισόδου (αυτό δεν έχει επιβεβαιωθεί μέχρι σήμερα) και το τελευταίο ένα πυρηνικό όπλο το οποίο να μπορεί να αντέξει αυτό το ταξίδι (αυτό δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί). Αυτό όμως που είναι βέβαιο είναι ότι η Β. Κορέα διαθέτει στα χέρια της ένα ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα που έχει προβληματίσει όλη την διεθνή κοινότητα.

Οι κύριοι συντελεστές του διεθνούς περιβάλλοντος λόγω φόβου που επιφέρει η εξάπλωση του πυρηνικού προγράμματος ή και λόγω συμφερόντων οικονομικών και γεωπολιτικών επιθυμούν την αποκλιμάκωση, την διατήρηση του status quo του καθεστώτος του Kim Jong-un και την επανέναρξη των συνομιλιών. Όμως οι ενέργειες της Β. Κορέας αποδεικνύουν ότι η επιρροή τους στις αποφάσεις της είναι περιορισμένη και ότι οι κινήσεις της πάντα οδηγούνται από την εκπλήρωση των εθνικών της συμφερόντων και στόχων. Οι τελευταία κινητικότητα στο διπλωματικό επίπεδο από την Ν. Κορέα και συγκεκριμένα από τον πρόεδρο της Moon δημιουργεί ενδείξεις αισιοδοξίας προς την κατεύθυνση της επαναπροσέγγισης των δύο πλευρών.

Η Υψηλή Στρατηγική του «Πειθαναγκασμού» που εφαρμόζει η Αμερική μέσω της Δκσης του Trump τον τελευταίο χρόνο μέσω του δόγματος «Ασφυκτικό Σοκ» όπως αξιολογήθηκε παραπάνω παρουσιάζει βάσιμες ενδείξεις επιτυχίας καθόσον έχει θέσει ένα βασικό δίλλημα στον ηγέτη της Β. Κορέας αυτό της επιβίωσης ή του πυρηνικού προγράμματος. Η αλλαγή του status quo που επιδιώκει είναι η αποπυρηνικοποίηση της Β. Κορέας μέσω οικειοθελούς αποδοχής της από το ίδιο το καθεστώς. Ο χρόνος είναι

¹³¹ K. H & N. S, pg. 47

καταλυτικός παράγοντας για την απόδειξη της επιτυχίας ή αποτυχίας της στρατηγικής αυτής.

Η ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος με κάθε κόστος, έχει επιτύχει την διατήρηση του καθεστώτος του Κιμ Γιονγκ ουν στην εξουσία για 7 χρόνια, συντέλεσε στην επίβιωσή του κράτους, έχει διασπείρει τον φόβο της δυνατότητας πυρηνικού πλήγματος που ανεπίσημα την καθιστά πυρηνική δύναμη και τέλος αναβάθμισε την θέση της Χώρας στην διπλωματική σκακιέρα. Όμως η στράγγιση των πόρων λόγω των συνεχιζόμενων σοβαρών κυρώσεων θέτει σε αμφισβήτηση την μακροχρόνια υποστήριξη της στρατηγικής αυτής συνδυάζοντας και την σταδιακή αλλαγή της στάσεως της Κίνας.

Οι πιθανές μελλοντικές εξελίξεις εμπεριέχουν θετικά και αρνητικά σενάρια που ξεκινάνε από μια αποπυρηνικοποίηση της Χερσονήσου την επανένωσή της κάτω από ένα καθεστώς συνομοσπονδίας μέχρι την ρήξη την σύγκρουση και την ολοκληρωτική καταστροφή τόσο για την Χερσόνησο όσο και για τον Κόσμο. Το βάρος των αποφάσεων για το μέλλον βαρύνει τους αντίστοιχους ηγέτες οι οποίοι πρέπει με σοβαρότητα και υπευθυνότητα να βρουν στο πρόβλημα την ευκαιρία.

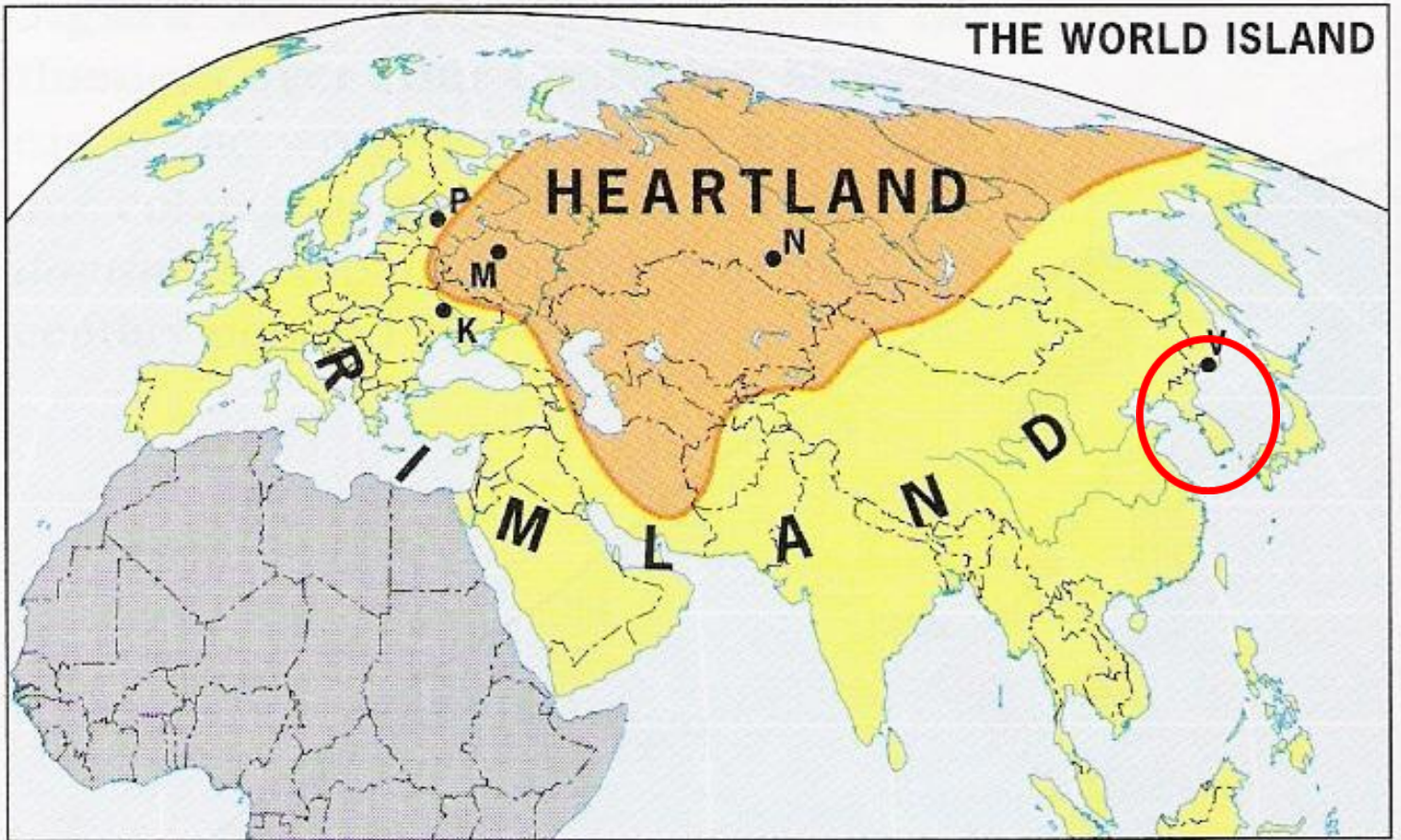
Παράρτηματα

« Α » Χάρτης Χερσονήσου Κορέας

Εικόνα 12 Γεωγραφικός Χάρτης Κορέας

« B » Θεωρία Rimland and Spykman

Εικόνα 13 Χάρτης Απεικόνισης Θεωρίας Rimland and Spykman

ΔΙΑΚΥΡΗΞΗ ΤΟΥ ΠΟΤΣΔΑΜ

Proclamation Calling for the Surrender of Japan,
Approved by the Heads of Governments of
the United States, China, and the United Kingdom
26th July 1945

1. We, the President of the United States, the President of the National Government of the Republic of China and the Prime Minister of Great Britain, representing the hundreds of millions of our country-men, have conferred and agree that Japan shall be given an opportunity to end this war.

2. The prodigious land, sea and air forces of the United States, the British Empire and of China, many times reinforced by their armies and air fleets from the west are poised to strike the final blows upon Japan. This military power is sustained and inspired by the determination of all the Allied nations to prosecute the war against Japan until she ceases to resist.

3. The result of the futile and senseless German resistance to the might of the aroused free peoples of the world stands forth in awful clarity as an example to the people of Japan. The might that now converges on Japan is immeasurably greater than that which, when applied to the resisting Nazis, necessarily laid waste to the lands, the industry and the method of life of the whole German people. The full application of our military power, backed by our resolve, will mean the inevitable and complete destruction of the Japanese armed forces and just as inevitably the utter devastation of the Japanese homeland.

4. The time has come for Japan to decide whether she will continue to be controlled by those self-willed milita[r]istic advisers whose unintelligent calculations have brought the Empire of Japan to the threshold of annihilation, or whether she will follow the path of reason.

5. Following are our terms. We will not deviate from them. There are no alternatives. We shall brook no delay

6. There must be eliminated for all time the authority and influence of those who have deceived and misled the people of Japan into embarking on world conquest, for we insist that a new order of peace, security and justice will be impossible until irresponsible militarism is driven from the world.

7. Until such a new order is established and until there is convincing proof that Japan's war-making power is destroyed, points in Japanese territory to be designated by the Allies shall be occupied to secure the achievement of the basic objectives we are here setting forth.

8. The terms of the Cairo Declaration shall be carried out and Japanese sovereignty shall be limited to the islands of Honshu, Hokkaido, Kyushu, Shikoku and such minor islands as we determine.

9. The Japanese military forces, after being completely disarmed, shall be permitted to return to their homes with the opportunity to lead peaceful and productive lives.

10. We do not intend that the Japanese shall be enslaved as a race or destroyed as [a] nation, but stern justice shall be meted out to all war criminals, including those who have visited cruelties upon our prisoners. The Japanese government shall remove all obstacles to the revival and strength[en]ing of democratic tendencies among the Japanese people. Freedom of speech, of religion, and of thought, as well as respect for the fundamental human rights shall be established.

11. Japan shall be permitted to maintain such industries as will sustain her economy and permit the exaction of just reparations in kind, but not those industries which would enable her to re-arm for war. To this end, access to, as distinguished from control of raw materials shall be permitted. Eventual Japanese participation in world trade relations shall be permitted.

12. The occupying forces of the Allies shall be withdrawn from Japan as soon as these objectives have been accomplished and there has been established in accordance with the freely expressed will of the Japanese people a peacefully inclined and responsible government

13. We call upon the Government of Japan to proclaim now the unconditional surrender of all the Japanese armed forces, and to provide proper and adequate assurances of their good faith in such action. The alternative for Japan is prompt and utter destruction

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΟΗΕ

82-83-84 (1950) RESOLUTIONS 25-27-JUNE AND 7 JULY 1950

and to refrain from giving assistance to the North Korean authorities.

Adopted at the 473rd meeting by 9 votes to none, with 1 abstention (Yugoslavia).¹⁰

83 (1950). Resolution of 27 June 1950

[S/1511]

The Security Council,

Having determined that the armed attack upon the Republic of Korea by forces from North Korea constitutes a breach of the peace,

Having called for an immediate cessation of hostilities,

Having called upon the authorities in North Korea to withdraw forthwith their armed forces to the 38th parallel,

Having noted from the report of the United Nations Commission on Korea¹¹ that the authorities in North Korea have neither ceased hostilities nor withdrawn their armed forces to the 38th parallel, and that urgent military measures are required to restore international peace and security,

Having noted the appeal from the Republic of Korea to the United Nations for immediate and effective steps to secure peace and security,

Recommends that the Members of the United Nations furnish such assistance to the Republic of Korea as may be necessary to repel the armed attack and to restore international peace and security in the area.

Adopted at the 474th meeting by 7 votes to 1 (Yugoslavia).¹²

84 (1950). Resolution of 7 July 1950

[S/1588]

The Security Council,

Having determined that the armed attack upon the Republic of Korea by forces from North Korea constitutes a breach of the peace,

Having recommended that Members of the United Nations furnish such assistance to the Republic of Korea as may be necessary to repel the armed attack and to restore international peace and security in the area,

¹⁰ One member (Union of Soviet Socialist Republics) was absent.

¹¹ *Official Records of the Security Council, Fifth Year, No. 16, 474th meeting, p. 2 (document S/1507).*

¹² Two members (Egypt, India) did not participate in the voting; one member (Union of Soviet Socialist Republics) was absent.

l'exécution de la présente résolution et à s'abstenir de venir en aide aux autorités de la Corée du Nord.

Adoptée à la 473e séance par 9 voix contre zéro, avec une abstention (Yougoslavie).¹⁰

83 (1950). Résolution du 27 juin 1950

[S/1511]

Le Conseil de sécurité,

Ayant constaté que l'attaque dirigée contre la République de Corée par des forces armées venues de Corée du Nord constitue une rupture de la paix,

Ayant demandé la cessation immédiate des hostilités,

Ayant invité les autorités de la Corée du Nord à retirer immédiatement leurs forces armées sur le 38e parallèle,

Ayant constaté, d'après le rapport de la Commission des Nations Unies pour la Corée¹¹, que les autorités de la Corée du Nord n'ont ni suspendu les hostilités, ni retiré leurs forces armées sur le 38e parallèle, et qu'il faut prendre d'urgence des mesures militaires pour rétablir la paix et la sécurité internationales,

Ayant pris acte de l'appel adressé aux Nations Unies par la République de Corée, qui demande que des mesures efficaces soient prises immédiatement pour garantir la paix et la sécurité.

Recommande aux Membres de l'Organisation des Nations Unies d'apporter à la République de Corée toute l'aide nécessaire pour repousser les assaillants et rétablir dans cette région la paix et la sécurité internationales.

Adoptée à la 474e séance par 7 voix contre une (Yougoslavie).¹²

84 (1950). Résolution du 7 juillet 1950

[S/1588]

Le Conseil de sécurité,

Ayant constaté que l'attaque dirigée contre la République de Corée par des forces armées venues de Corée du Nord constitue une rupture de la paix,

Ayant recommandé aux Membres de l'Organisation des Nations Unies d'apporter à la République de Corée toute l'aide nécessaire pour repousser les assaillants et rétablir dans cette région la paix et la sécurité internationales.

¹⁰ Un des membres (Union des Républiques socialistes soviétiques) était absent.

¹¹ *Procès-verbaux officiels du Conseil de sécurité, cinquième année, n° 16, 474e séance, p. 2 (document S/1507).*

¹² Deux des membres (Égypte, Inde) n'ont pas participé au vote; un des membres (Union des Républiques socialistes soviétiques) était absent.

1. *Welcomes* the prompt and vigorous support which Governments and peoples of the United Nations have given to its resolutions 82 (1950) and 83 (1950) of 25 and 27 June 1950 to assist the Republic of Korea in defending itself against armed attack and thus to restore international peace and security in the area;

2. *Notes* that Members of the United Nations have transmitted to the United Nations offers of assistance for the Republic of Korea;

3. *Recommends* that all Members providing military forces and other assistance pursuant to the aforesaid Security Council resolutions make such forces and other assistance available to a unified command under the United States of America;

4. *Requests* the United States to designate the commander of such forces;

5. *Authorizes* the unified command at its discretion to use the United Nations flag in the course of operations against North Korean forces concurrently with the flags of the various nations participating;

6. *Requests* the United States to provide the Security Council with reports as appropriate on the course of action taken under the unified command.

Adopted at the 476th meeting by 7 votes to none, with 3 abstentions (Egypt, India, Yugoslavia).¹³

85 (1950). Resolution of 31 July 1950

[S/1657]

The Security Council,

Recognizing the hardships and privations to which the people of Korea are being subjected as a result of the continued prosecution by the North Korean forces of their unlawful attack,

Appreciating the spontaneous offers of assistance to the Korean people which have been made by Governments, specialized agencies, and non-governmental organizations,

1. *Requests* the Unified Command to exercise responsibility for determining the requirements for the relief and support of the civilian population of Korea and for establishing in the field the procedures for providing such relief and support;

2. *Requests* the Secretary-General to transmit all offers of assistance for relief and support to the Unified Command;

3. *Requests* the Unified Command to provide the Security Council with reports, as appropriate, on its relief activities;

¹³ One member (Union of Soviet Socialist Republics) was absent.

1. *Se félicite* de l'appui rapide et vigoureux que les gouvernements et les peuples des Nations Unies ont apporté à ses résolutions 82 (1950) et 83 (1950) des 25 et 27 juin 1950 en vue d'aider la République de Corée à se défendre contre ladite attaque armée, et ainsi rétablir la paix et la sécurité internationales dans la région;

2. *Prend acte* de ce que des Membres de l'Organisation des Nations Unies ont transmis à celle-ci des offres d'assistance à la République de Corée;

3. *Recommande* que tous les Membres fournissant en application des résolutions précitées du Conseil de sécurité des forces militaires et toute autre assistance mettent ces forces et cette assistance à la disposition d'un commandement unifié sous l'autorité des Etats-Unis d'Amérique;

4. *Prie* les Etats-Unis de désigner le commandant en chef de ces forces;

5. *Autorise* le commandement unifié à utiliser à sa discrétion, au cours des opérations contre les forces de la Corée du Nord, le drapeau des Nations Unies en même temps que les drapeaux des diverses nations participantes;

6. *Prie* les Etats-Unis de fournir au Conseil de sécurité des rapports d'importance et de fréquence appropriées concernant le déroulement de l'action entreprise sous l'autorité du commandement unifié.

Adoptée à la 476e séance par 7 voix contre zéro, avec 3 abstentions (Egypte, Inde, Yougoslavie).¹³

85 (1950). Résolution du 31 juillet 1950

[S/1657]

Le Conseil de sécurité,

Conscient des épreuves et des privations qu'impose au peuple coréen la poursuite de l'attaque illégale déclenchée par les forces de la Corée du Nord,

Accueillant avec reconnaissance les offres d'aide au peuple coréen faites spontanément par des gouvernements, des institutions spécialisées et des organisations non gouvernementales,

1. *Prie* le Commandement unifié de se charger de déterminer les secours et l'aide dont la population civile de la Corée a besoin et d'organiser sur place la répartition de ces secours et de cette aide;

2. *Prie* le Secrétaire général de transmettre au Commandement unifié toutes les offres de secours et d'aide;

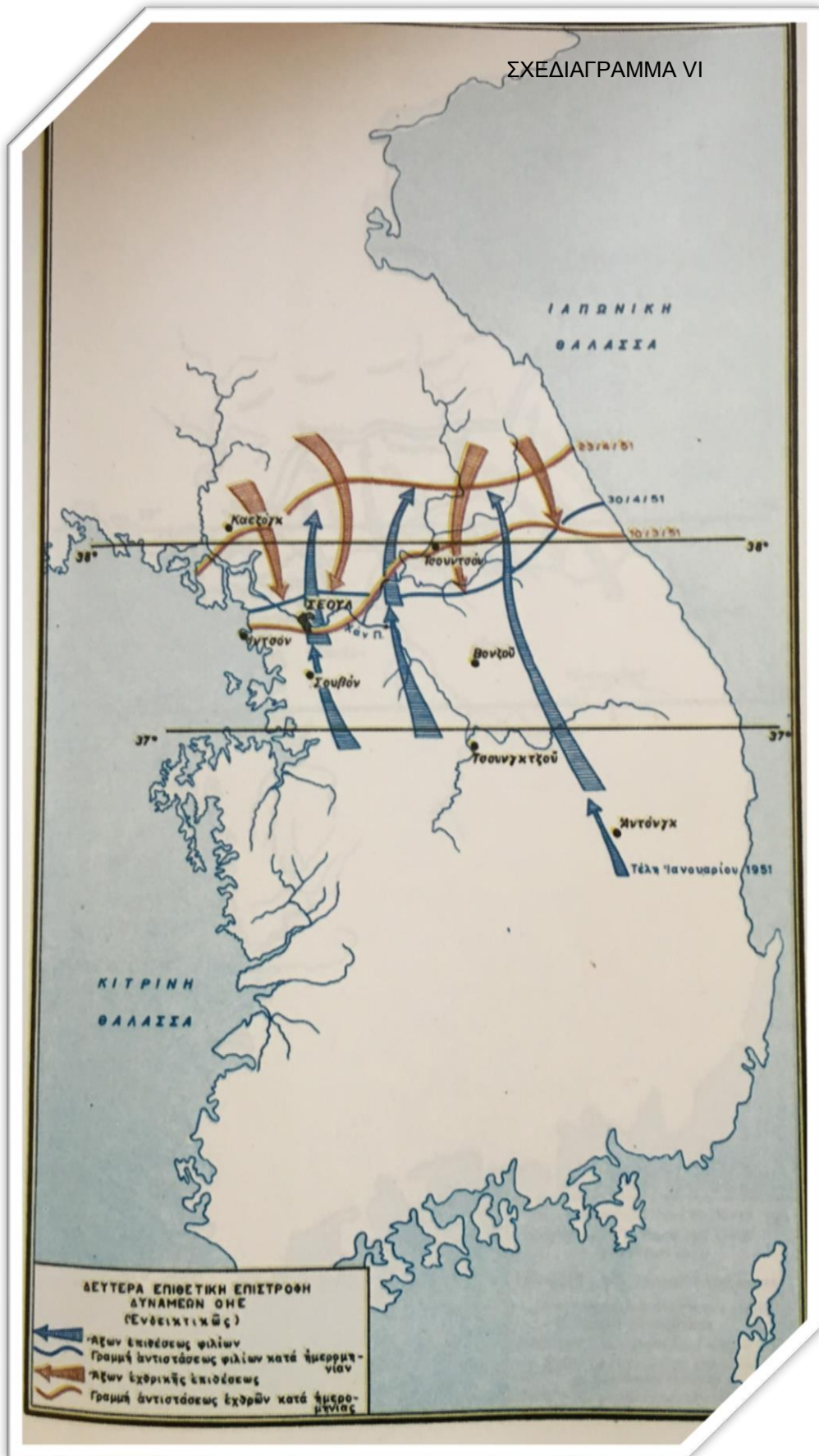
3. *Prie* le Commandement unifié d'adresser au Conseil de sécurité, toutes les fois qu'il le jugera utile, des rapports sur l'œuvre qu'il aura accomplie dans le domaine des secours;

¹³ Un des membres (Union des Républiques socialistes soviétiques) était absent.

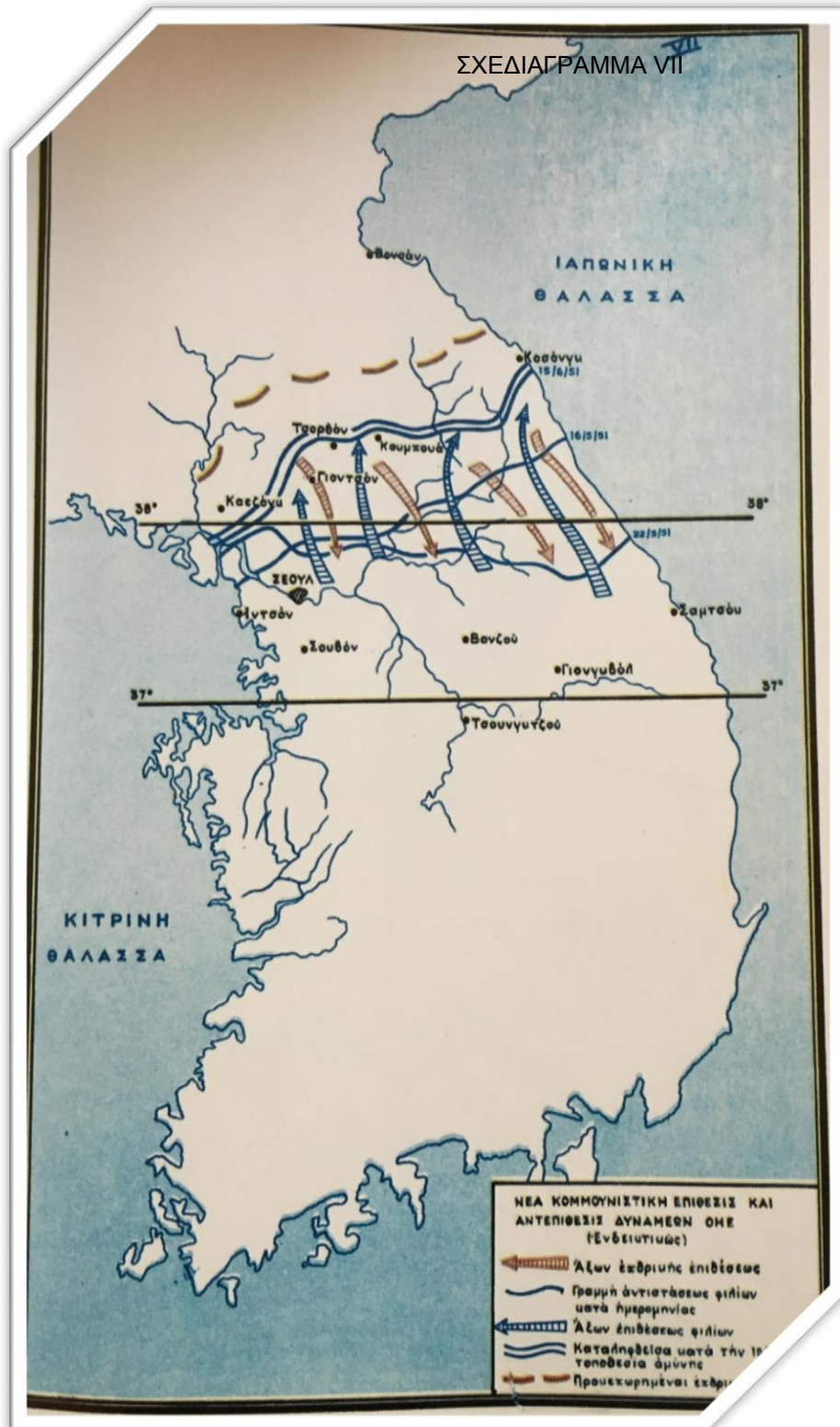
Εικόνα 16 Χάρτης Απεικόνισης της Επιθετικής επιστροφής δυνάμεων ΟΘΕ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ VI

Εικόνα 18 Χάρτης απεικόνισης επιθετικής επιστροφής δυνάμεων του ΟΗΕ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ VII

Εικόνα 19 Χάρτης απεικόνισης νέας αντιθέσεως των δυνάμεων της Κίνας

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΦΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ

760

No. 6045

**UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS
and
DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF KOREA**

**Treaty of friendship, co-operation and mutual assistance.
Signed at Moscow, on 6 July 1961**

Official texts: Russian and Korean.

Registered by the Union of Soviet Socialist Republics on 23 January 1962.

**UNION DES RÉPUBLIQUES SOCIALISTES
SOVIÉTIQUES
et
RÉPUBLIQUE POPULAIRE DÉMOCRATIQUE DE CORÉE**

**Traité d'amitié, de coopération et d'assistance mutuelle.
Signé à Moscou, le 6 juillet 1961**

Textes officiels russe et coréen.

Enregistré par l'Union des Républiques socialistes soviétiques le 23 janvier 1962.

East and throughout the world and will contribute to the realization of these lofty aims.

Should either of the Contracting Parties suffer armed attack by any State or coalition of States and thus find itself in a state of war, the other Contracting Party shall immediately extend military and other assistance with all the means at its disposal.

Article 2

Each Contracting Party undertakes not to enter into any alliance or to participate in any coalition, or in any action or measure, directed against the other Contracting Party.

Article 3

The Contracting Parties shall consult together on all important international questions involving the interests of both States, in an effort to strengthen peace and universal security.

Article 4

The two Contracting Parties undertake, in a spirit of friendship and co-operation in accordance with the principles of equal rights, mutual respect for State sovereignty and territorial integrity, and non-intervention in each other's domestic affairs, to develop and strengthen the economic and cultural ties between the Union of Soviet Socialist Republics and the Democratic People's Republic of Korea, to render each other all possible assistance and to effect the necessary co-operation in the economic and cultural fields.

Article 5

The two Contracting Parties consider that the unification of Korea should be brought about on a peaceful and democratic basis and that such a solution is in keeping both with the national interests of the Korean people and with the cause of maintaining peace in the Far East.

Article 6

This Treaty shall enter into force on the date of the exchange of the instruments of ratification, which shall take place at Pyongyang.

This Treaty shall remain in force for ten years. If neither of the Contracting Parties gives notice one year before the expiration of the said period that it wishes to denounce the Treaty, it shall remain in force for the succeeding five years and shall thereafter continue in force in accordance with this provision.

DONE at Moscow, on 6 July 1961, in two copies, each in the Russian and Korean languages, both texts being equally authentic.

By authorization of the Presidium
of the Supreme Soviet of the
Union of Soviet Socialist Republics:

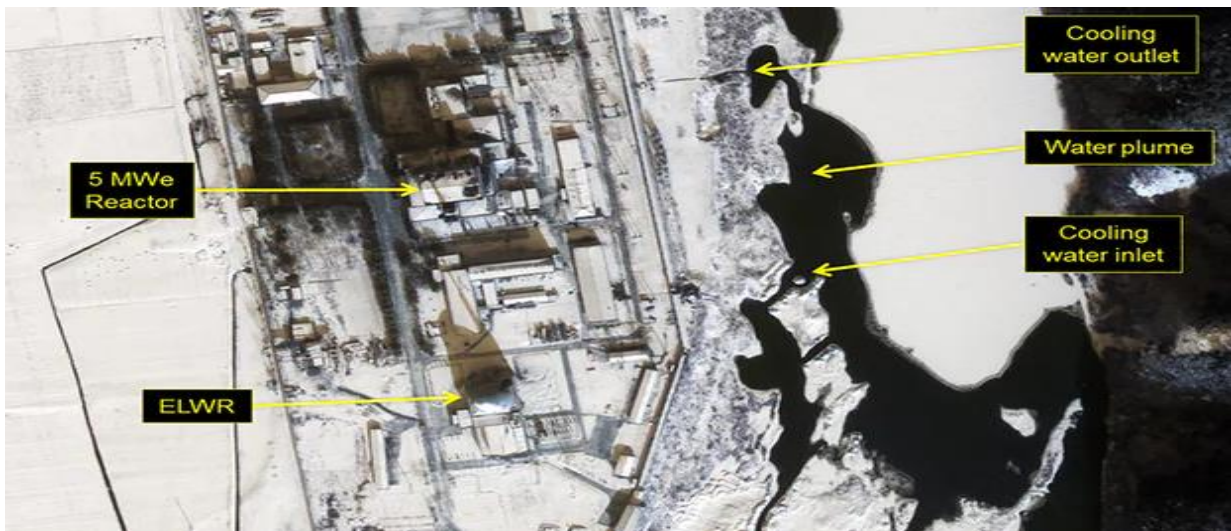
N. KHRUSHCHEV

By authorization of the Presidium
of the Supreme National Assembly of
the Democratic People's Republic of
Korea:

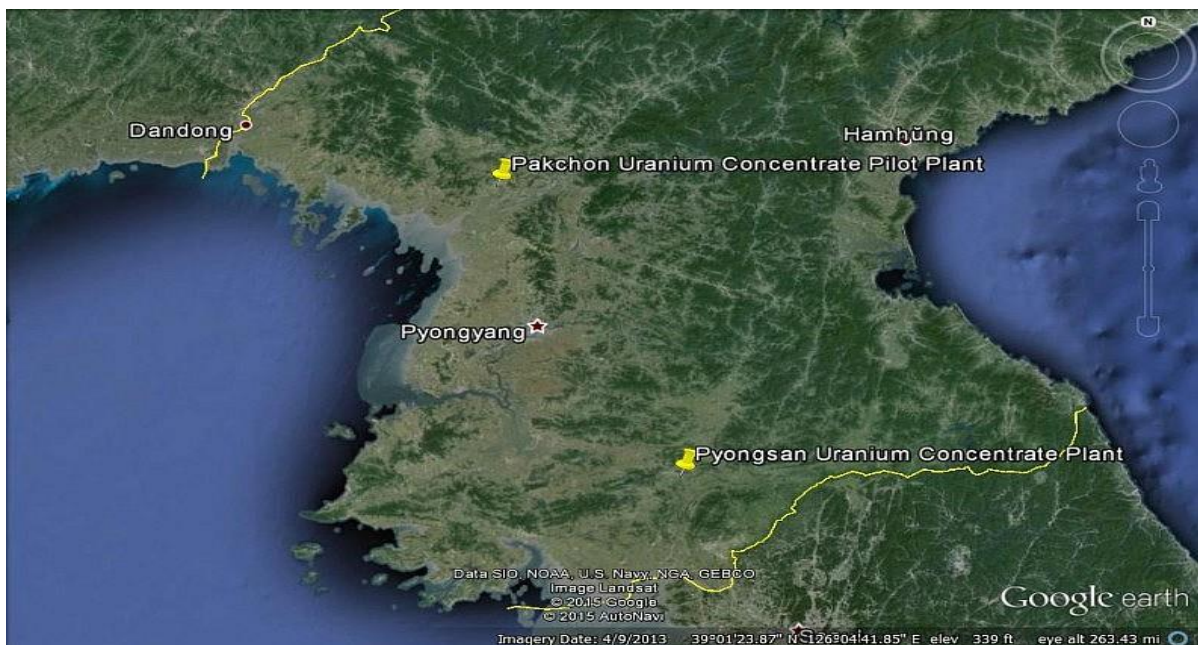
KIM IL SUNG

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΕΞΟΡΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΛΙΚΩΝ ΓΙΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΟΠΛΑ ¹³³

Εικόνα 21 Ο 5MWE Ηλεκτρικός Αντιδραστήρας της Β. Κορέας

Εικόνα 22 Ορυχεία και Εργοστάσια Εξόρυξης και Συγκέντρωσης Ουρανίου

¹³³ Οι φωτογραφίες προέρχονται από το site 38North

Εικόνα 23 Εγκαταστάσεις Εξόρυξης και συγκέντρωσης ουρανίου στην περιοχή Ryongsan

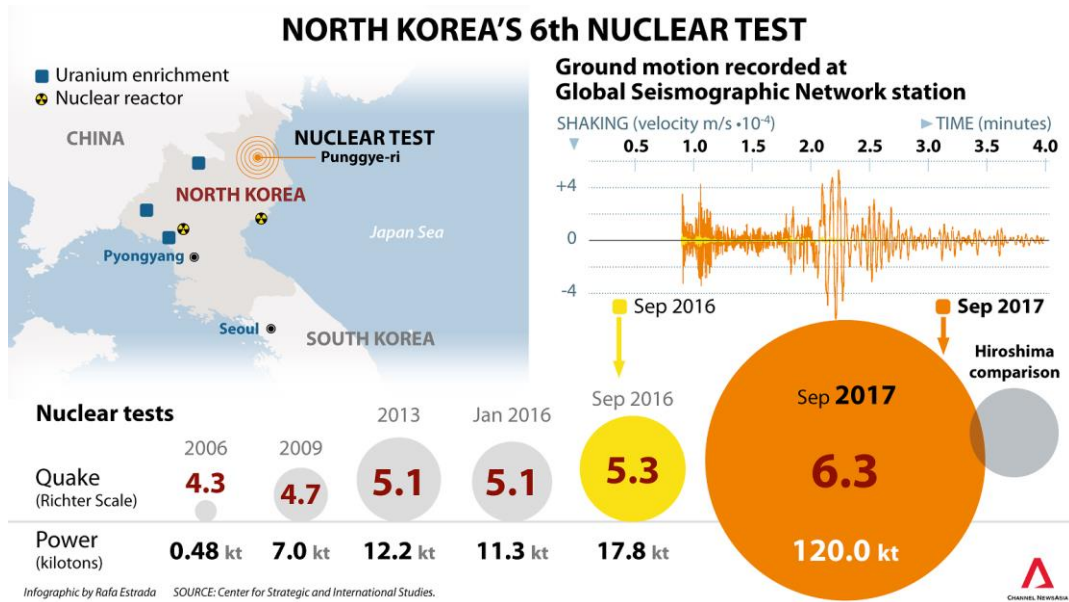

Εικόνα 24 Εγκαταστάσεις εξόρυξης και συγκέντρωσης ουρανίου στην περιοχή Ryongsan το 2015

« Η » Πυρηνικές Δοκιμές Β. Κορέας

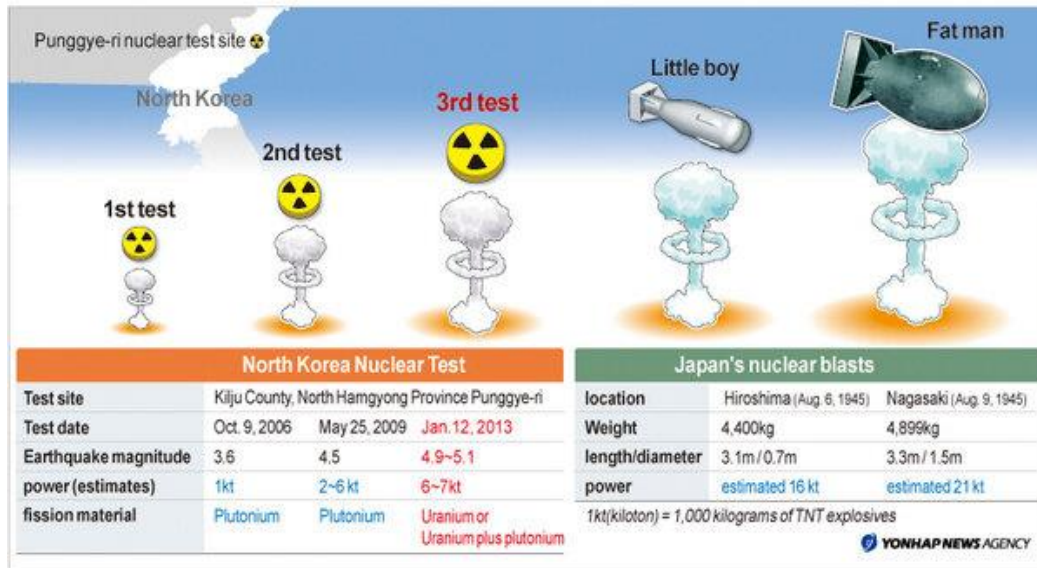
ΠΥΡΗΝΙΚΕΣ ΔΟΚΙΜΕΣ Β. ΚΟΡΕΑΣ¹³⁴

Πυρηνικές δοκιμές 2006-2017

Εικόνα 26 Έκτη Πυρηνική Δοκιμή της Β. Κορέας

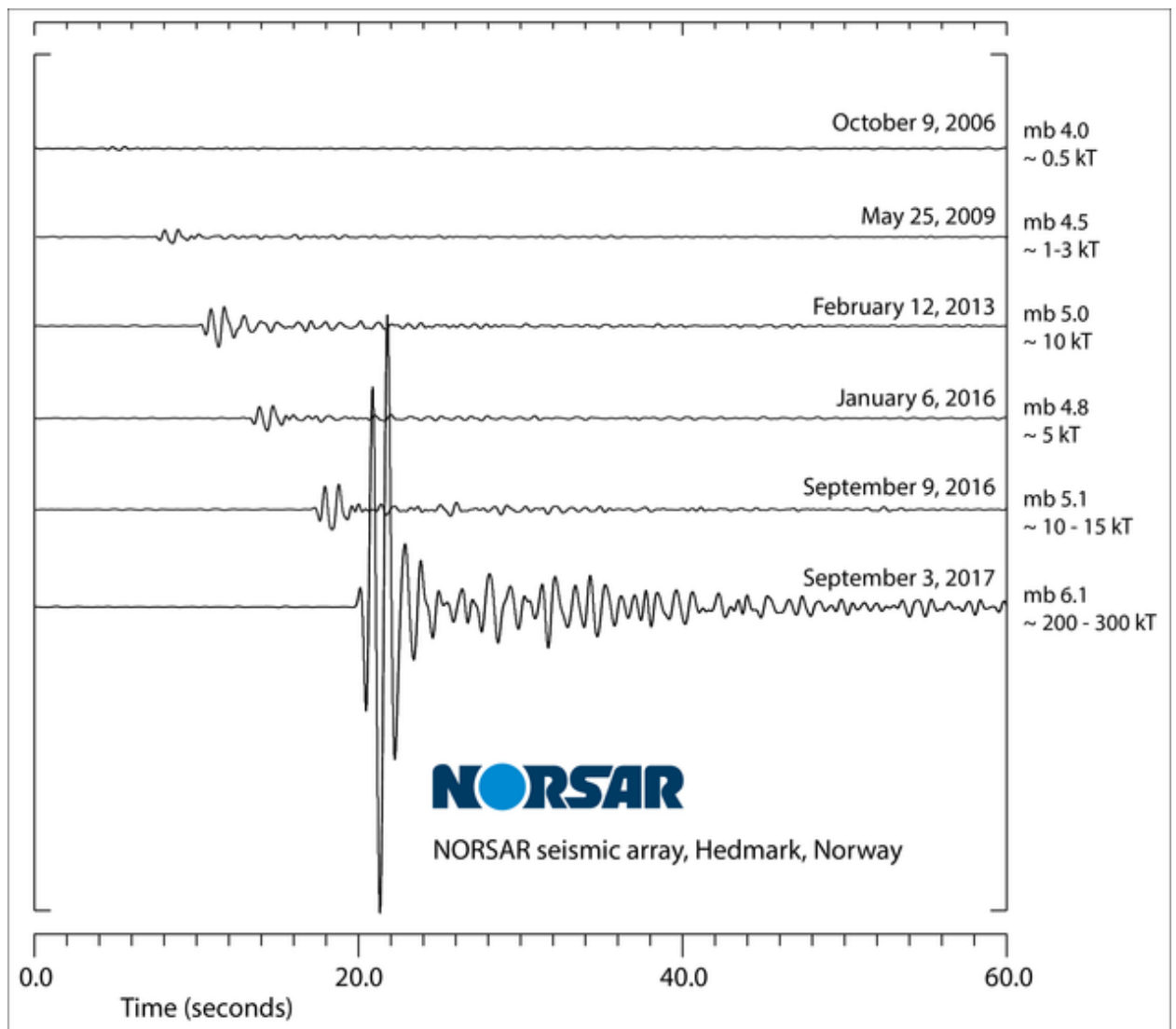
North Korea Nuclear Test Power Comparison

Εικόνα 25 Σύγκριση Πυρηνικών Δοκιμών Β. Κορέας

¹³⁴ Πηγή : Yonhap news Agency

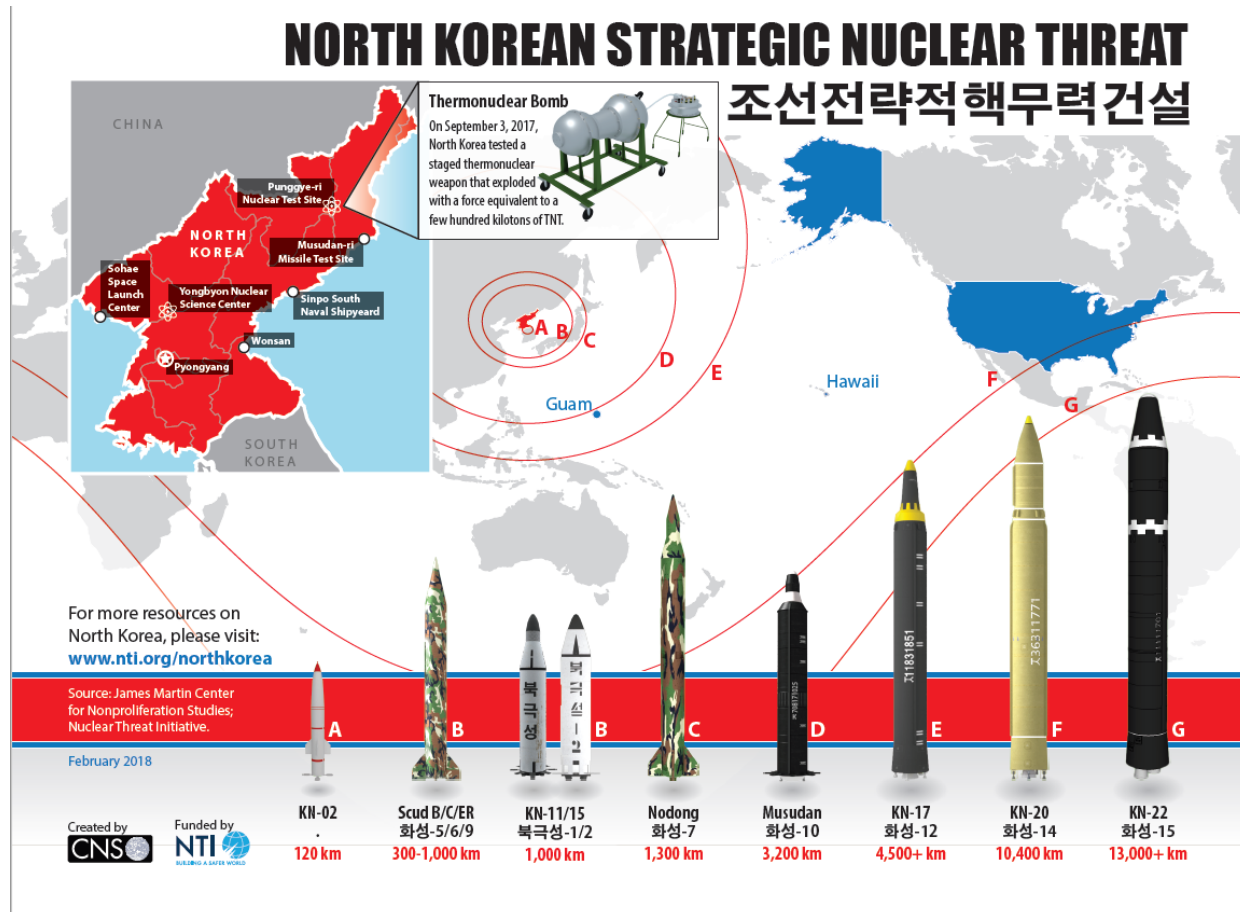
Εκτίμηση Νορβηγικού σεισμολογικού Κέντρου Norsar¹³⁵

Εικόνα 27 Απεικόνιση της έντασης της 6ης Πυρηνικής Δοκιμής από τον Γεωλογικό Σταθμό NORSAR της Νορβηγίας

¹³⁵ Πηγή: Norsar seismic array , Hedmark Norway

Οπλοστάσιο Βαλλιστικών πυραύλων Β. Κορέας¹³⁶

Εικόνα 28 Απεικόνιση του Βαλλιστικού Οπλοστασίου της Β. Κορέας

¹³⁶ Πηγή: NTI

ΒΑΛΛΙΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ¹³⁷

ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ

Γενικά

Η Βόρεια Κορέα επεκτείνει ενεργά το οπλοστάσιο βαλλιστικών πυραύλων και φέρεται να εργάζεται προς την κατεύθυνση ανάπτυξης διηπειρωτικών βαλλιστικών πυραύλων (ICBM). Από τον Δεκέμβριο του 2017, η Βόρεια Κορέα οι λειτουργικοί και αναπτυσσόμενοι πύραυλοι διηπειρωτικής και μεσαίας εμβέλειας περιλαμβάνουν:

Musudan BM-25 (Hwasong-10): Το Musudan BM-25 είναι μια ενδιάμεση σειρά βαλλιστικού πυραύλου με αναμενόμενη απόσταση 2500-4000km. Έχει δοκιμαστεί σε πτήση έξι φορές, και πιο πρόσφατα στις 21 Ιουνίου 2016.

Hwasong-12: Στις 14 Μαΐου 2017, η Βόρεια Κορέα εξέτασε ένα άλλο νέο βαλλιστικό πύραυλο, το Hwasong-12, που φαίνεται να είναι ένας πύραυλος μεσαίου βεληνεκούς, με ένα στάδιο εκτιμώμενη εμβέλεια 4.500 χιλιομέτρων.

KN-08 (Hwasong-13): Το KN-08 είναι ένας διηπειρωτικός βαλλιστικός πύραυλος κάτω **υπό ανάπτυξη** με εκτιμώμενη εμβέλεια 5.500-11.500km. Δεδομένου ότι το σύστημα δεν έχει δοκιμαστεί, ωστόσο, οι εκτιμήσεις εύρους είναι εξαιρετικά υποθετικές. Πρώτη φορά αποκαλύφθηκε τον Απρίλιο του 2012 και δεν έχει δοκιμαστεί ακόμη, αν και η Βόρεια Κορέα πιθανώς δοκίμασε τον πυραυλοκινητήρα για αυτό το σύστημα.

KN-14 (Hwasong-13, KN-08 Mod 2): Το KN-14 είναι ένα **υπό ανάπτυξη** ICBM με εκτιμώμενη εμβέλεια 8.000-10.000km. Δεδομένου ότι το σύστημα δεν έχει δοκιμαστεί, ωστόσο, οι εκτιμήσεις εύρους είναι εξαιρετικά υποθετικές. Αρχικά αποκαλύφθηκε τον Οκτωβρίου 2015 και πιστεύεται ότι είναι μια παραλλαγή του KN-08.

Hwasong-14: Το Hwasong-14 είναι ένας ICBM, που δοκιμάστηκε για πρώτη φορά στις 4 Ιουλίου 2017 και δοκιμάστηκε ξανά στις 28 Ιουλίου 2017. Πρόκειται για πύραυλο δυο φάσεων, που τροφοδοτείται με υγρό. Οι δοκιμές διεξήχθησαν σε ανυψωμένη τροχιά.

¹³⁷ <https://missilethreat.csis.org/country/dprk/>

Η πρώτη δοκιμή έδειξε μια σειρά περίπου 6.700 χιλιομέτρων τροχιά. Η δεύτερη δοκιμή έδειξε μια σειρά 10.400 χιλιομέτρων, χωρίς να λάβει υπόψη την περιστροφή της γης.

Hwasong-15: Το Hwasong-15 είναι ένα ICBM που δοκιμάστηκε για πρώτη φορά στις 29 Νοεμβρίου του 2017. Σε μια τυποποιημένη τροχιά, ο πύραυλος θα έχει εκτιμώμενο εύρος

13.000km. Πρόκειται για ένα σύστημα δύο βαθμίδων υγρού καυσίμου. Φωτογραφίες του πυραύλου το δείχνουν έχει επαρκή χώρο ωστικής και ωφέλιμου φορτίου για να παραδώσει ένα ωφέλιμο φορτίο 1.000kg οπουδήποτε στις Ηνωμένες Πολιτείες και θα μπορούσαν να εξοπλιστούν με βοηθήματα διείσδυσης η ομοιώματα . Ο πύραυλος επίσης διαθέτει ποιοτικές ενημερώσεις από το Hwasong-14, συμπεριλαμβανομένου ενός βελτιωμένου συστήματος διεύθυνσης .

Το **Taepodong-2:** Η εναρκτήρια δοκιμή πτήσης του Taepodong-2, έληξε σε αποτυχία περίπου 40 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευση στις 5 Ιουλίου 2006. Τον Απρίλιο του 2009, ο Taepodong-2 δοκιμάστηκε ξανά ανεπιτυχώς. Το Taepodong-2 πιστεύεται ότι είναι ικανό να φθάσει Ηνωμένες Πολιτείες αν αναπτυχθεί ως ICBM .

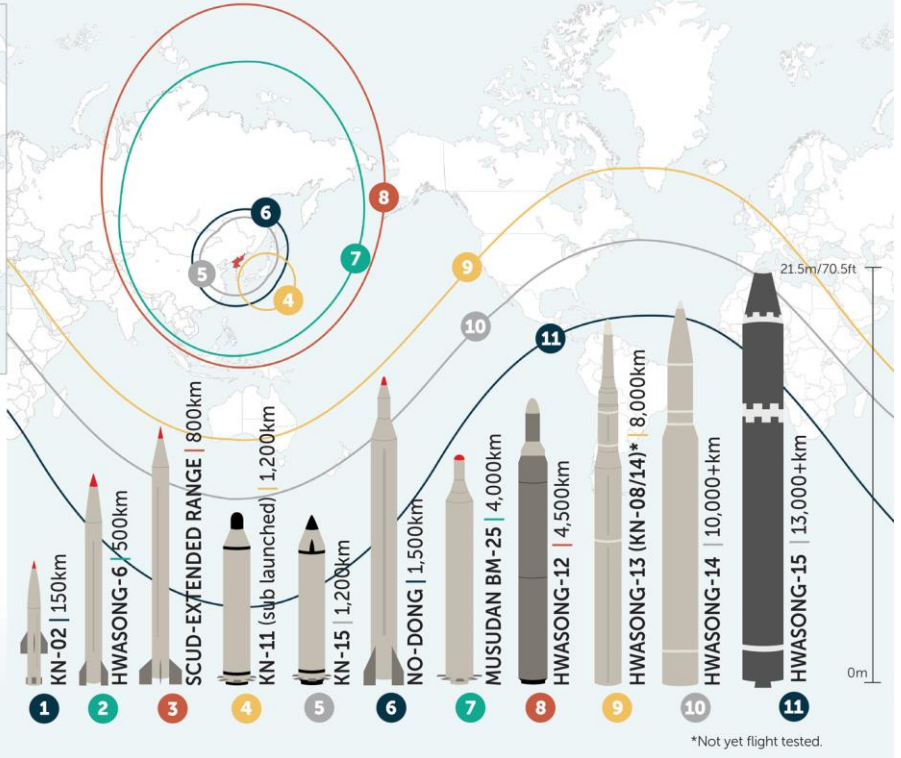
Ονομασία Πυραύλων

Η Β. Κορέα για την ονομασία των πυραύλων της χρησιμοποιεί την ετικέτα «Hwasong» που στα κορεατικά σημαίνει «Άστρο της Φωτιάς» ενώ οι ΗΠΑ χρησιμοποιούν το πρόθεμα «NK». Υπάρχουν όμως και πύραυλοι που πήραν την ονομασία τους από δυτικούς παρατηρητές ανάλογα με την τοποθεσία που έπεσαν πχ Dong κτλ.

NORTH KOREA'S BALLISTIC MISSILES

North Korea's ballistic missile program is one of the most rapidly developing threats to global security. In recent years, an unprecedented pace of missile testing has included new and longer range missiles, sea-launches, and the orbiting of satellites. The most notable of these advances has been North Korea's development of two new intercontinental ballistic missiles, the Hwasong-14 and -15, which can likely reach the continental United States.

CSIS | CENTER FOR STRATEGIC & INTERNATIONAL STUDIES | MISSILE DEFENSE PROJECT

Εικόνα 29 Απεικόνιση του Βαλλιστικού οπλοστασίου της Β. Κορέας με Βεληκεές

Πηγή : CSIS

Οπλοστάσιο βαλλιστικών πυραύλων

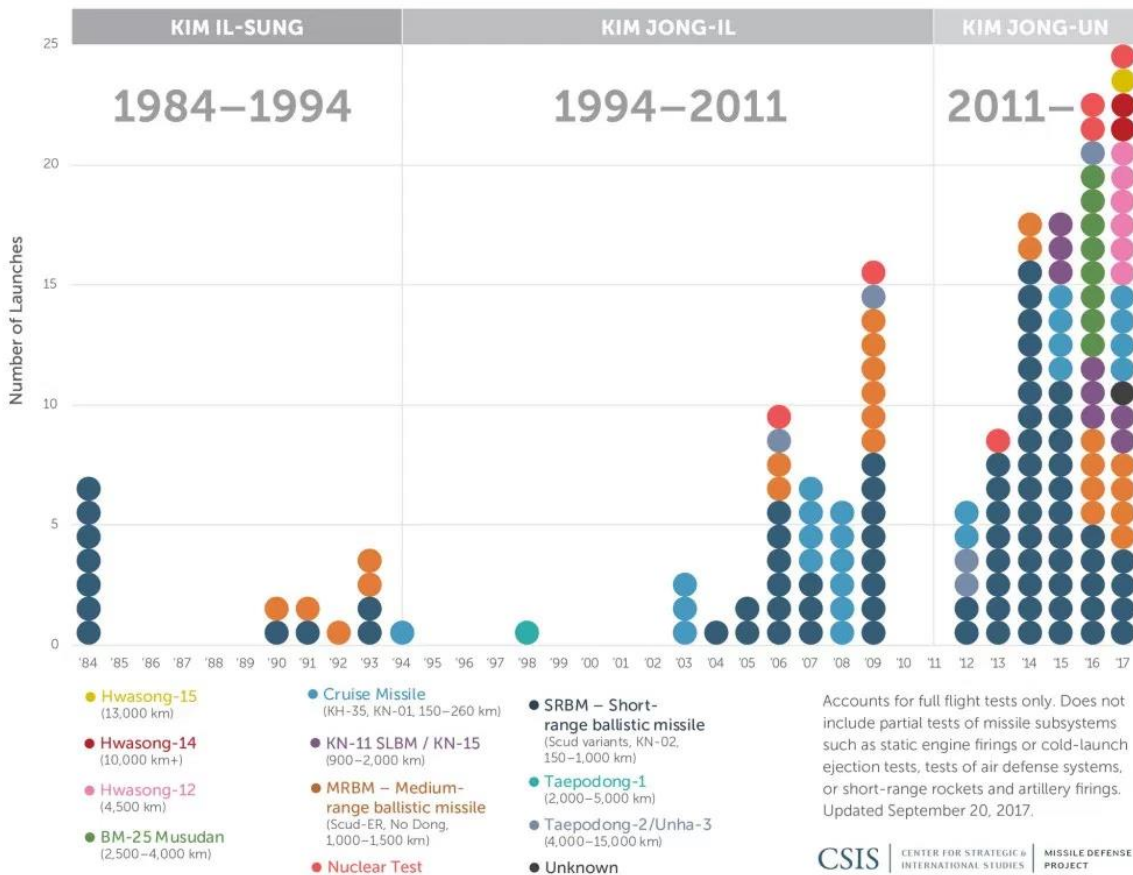
Missile	Class	Range	Status
Hwasong-15	ICBM	8,500-13,000	In Development
Hwasong-14	ICBM	10,000+ km	In Development
KN-08	ICBM	5,500-11,500 km	In Development
KN-14	ICBM	8,000-10,000 km	In Development
Hwasong-12	IRBM	4,500 km	In Development
BM-25 Musudan	IRBM	2,500-4,000 km	In Development
KN-15 (Pukkuksong-2)	MRBM	1,200-2,000	In Development
KN-11	SLBM	1,200 km	In Development
KN-18 (MaRV Scud Variant)	SRBM	450+ km	In Development
No-Dong	MRBM	1,200-1,500 km	Operational
Scud-ER	SRBM	800-1,000 km	Operational
Hwasong-6	SRBM	500 km	Operational
Hwasong-5	SRBM	300 km	Operational
KN-02	SRBM	120-170 km	Operational
Taepodong-2	SLV	4,000-10,000 km	Operational
Taepodong-1	IRBM	2,000-5,000 km	Obsolete
Kumsong-3	ASCM	130-250 km	Possibly Operational
KN-01	ASCM	110-160 km	Operational
KN-09	MLRS	190 km	In Development
M1985/M1991	MLRS	40-60 km	Operational
Koksan M1978	Artillery	40-60 km	Operational
KN-06	SAM	150 km	Operational

Εικόνα 30 Πίνακας με απεικόνιση του Βαλλιστικού Οπλοστασίου της Β. Κορέας και το στάδιο ανάπτυξης τους

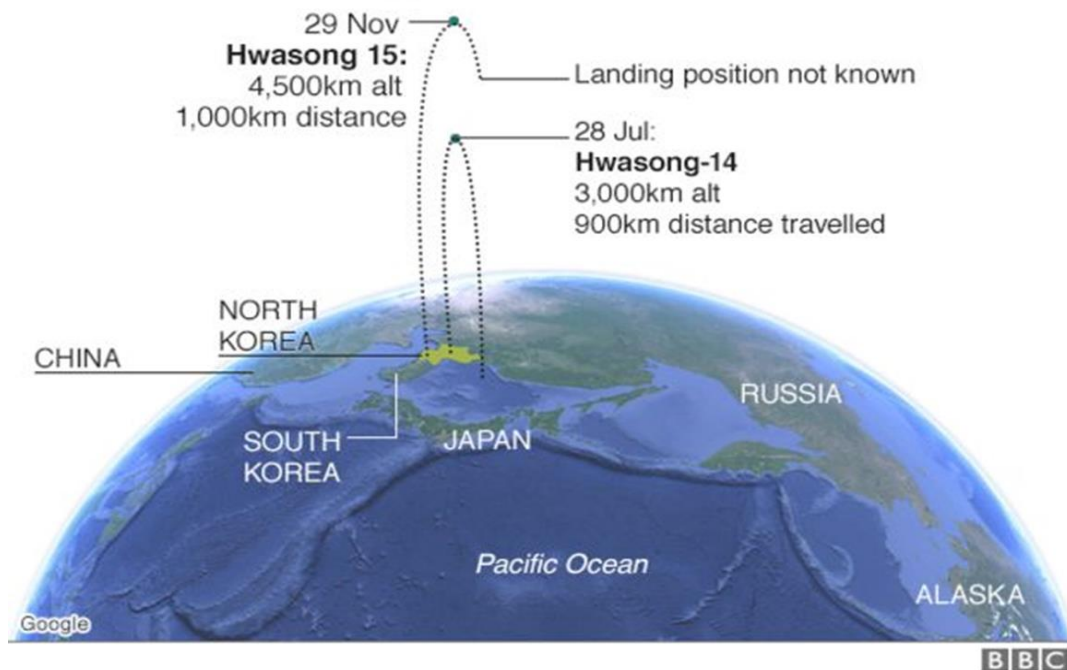
Πηγή: CSIS

Εκτοξεύσεις Βαλλιστικών Πυραύλων

NORTH KOREAN MISSILE LAUNCHES

Εικόνα 31 Απεικόνιση αριθμού εκτοξεύσεων βαλλιστικών πυραύλων από την Β. Κορέα κατά τύπο και έτος

Εικόνα 32 Απεικόνιση ύψους εκτόξευσης των δύο προηγμένων βαλλιστικών πυραύλων της Β. Κορέας

Εικόνα 33 Απεικόνιση του βεληνεκές των βαλλιστικών πυραύλων της Β. Κορέας κατά ημερομηνία εκτόξευσης.

Πηγή: David Wright Union of Concerned Scientists

« I » Japan DPRK Declaration

Japan DPRK Declaration

Provisional Translation

Japan-DPRK Pyongyang Declaration

Japanese Prime Minister Junichiro Koizumi and Chairman Kim Jong-Il of the DPRK National Defense Commission met and had talks in Pyongyang on September 17, 2002.

Both leaders confirmed the shared recognition that establishing a fruitful political, economic and cultural relationship between Japan and the DPRK through the settlement of unfortunate past between them and the outstanding issues of concern would be consistent with the fundamental interests of both sides, and would greatly contribute to the peace and stability of the region.

1. Both sides determined that, pursuant to the spirit and basic principles laid out in this Declaration, they would make every possible effort for an early normalization of the relations, and decided that they would resume the Japan DPRK normalization talks in October 2002.

Both sides expressed their strong determination that they would sincerely tackle outstanding problems between Japan and the DPRK based upon their mutual trust in the course of achieving the normalization.

2. The Japanese side regards, in a spirit of humility, the facts of history that Japan caused tremendous damage and suffering to the people of Korea through its colonial rule in the past, and expressed deep remorse and heartfelt apology.

Both sides shared the recognition that, providing economic co-operation after the normalization by the Japanese side to the DPRK side, including grant aids, long-term loans with low interest rates and such assistances as humanitarian assistance through international organizations, over a period of time deemed appropriate by both sides, and providing other loans and credits by such financial institutions as the Japan Bank for International Co-operation with a view to supporting private economic activities, would be consistent with the spirit of this Declaration, and decided that they would sincerely discuss the specific scales and contents of the economic co-operation in the normalization talks.

Both sides, pursuant to the basic principle that when the bilateral relationship is normalized both Japan and the DPRK would mutually waive all their property and claims and those of their nationals that had arisen from causes which occurred before August 15, 1945, decided that they would discuss this issue of property and claims concretely in the normalization talks.

Both sides decided that they would sincerely discuss the issue of the status of Korean residents in Japan and the issue of cultural property.

3. Both sides confirmed that they would comply with international law and would not commit conducts threatening the security of the other side. With respect to the outstanding issues of concern related to the lives and security of Japanese nationals, the DPRK side confirmed that it would take appropriate measures so that these regrettable incidents, that took place under the abnormal bilateral relationship, would never happen in the future.

4. Both sides confirmed that they would co-operate with each other in order to maintain and strengthen the peace and stability of North East Asia.

Both sides confirmed the importance of establishing co-operative relationships based upon mutual trust among countries concerned in this region, and shared the recognition that it is important to have a framework in place in order for these regional countries to promote confidence-building, as the relationships among these countries are normalized.

Both sides confirmed that, for an overall resolution of the nuclear issues on the Korean Peninsula, they would comply with all related international agreements. Both sides also confirmed the necessity of resolving security problems including nuclear and missile issues by promoting dialogues among countries concerned.

The DPRK side expressed its intention that, pursuant to the spirit of this Declaration, it would further maintain the moratorium on missile launching in and after 2003.

Both sides decided that they would discuss issues relating to security.

Prime Minister of Japan
Junichiro Koizumi

Chairman of the DPRK National Defense Commission
Kim Jong-Il

September 17, 2002
Pyongyang

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΜΥΝΑΣ ΤΩΝ ΗΠΑ¹³⁸

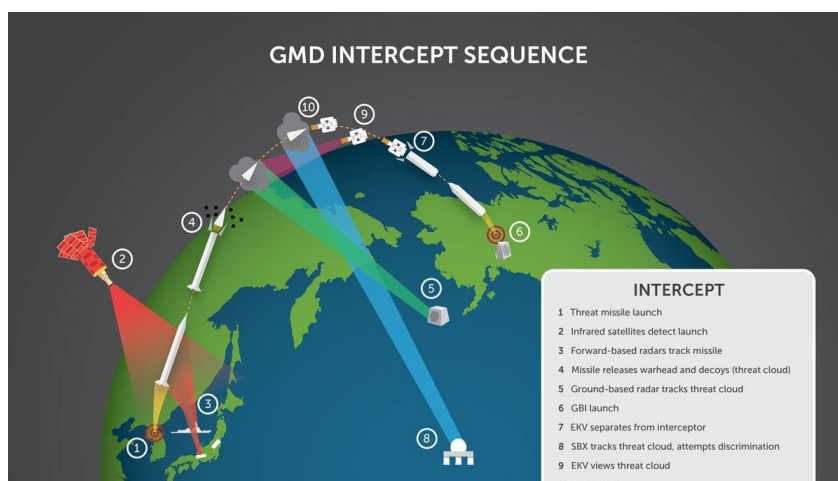
Ground – based Mid course Defense

(GMD) αυτήν την στιγμή είναι το μόνο σύστημα των ΗΠΑ που προορίζεται για την προστασία της Αμερικής από μεγάλης εμβέλειας βαλλιστικών πυραύλων. Το GMD σκανάρει 15 χρονικές ζώνες συμπεριλαμβανομένου εδαφικούς αναχαιτιστές Ground –based Interceptors (GBIs) σε δύο περιοχές (Ft.Greely Alaska and Vandenberg AFB,CA) επτά τύπους αισθητήρων στην στεριά στην θάλασσα και στο διάστημα . Στο τέλος του 2017 θα υπάρχουν 44 ανεπτυγμένα συστήματα.

Εικόνα 35 Απεικόνιση της ανάπτυξης των πυραυλικών συστημάτων προστασίας.

Όταν ένας αισθητήρας βαλλιστικών πυραύλων εντοπίσει την εκτόξευση ενός πυραύλου αυτή η πληροφορία διοχετεύεται στο σύστημα ελέγχου πυρός GMD το οποίο χρησιμοποιείται για την εκτόξευση ενός ή περισσοτέρων GBIs το οποίο στην θα πετάξει στην τροχιά του εισερχομένου πυραύλου πριν αυτός να απελευθερώσει ένα θανατηφόρο εξ ατμοσφαιρικό θανατηφόρο όχημα καταστρέφοντας τον.

Εικόνα 36 Απεικόνιση διαδικασίας αναχίτησης βαλλιστικού πυραύλου από το σύστημα GMD

¹³⁸ <https://missilethreat.csis.org/defsys/>

Τα υπόλοιπα συστήματα άμυνας όπως Aegis THAAD και Patriot γενικά κατηγοριοποιούνται ως τοπικά συστήματα και χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση μέσου βεληνεκούς βαλλιστικών πυραύλων. Οι βαλλιστικοί πύραυλοι της Β. Κορέας μέσης και μικρής απόστασης απαιτούν άλλες λύσεις όπως Aegis THAAD και Patriot

Terminal High Altitude Area Defense (THAAD) είναι ένα μεταφερόμενο σύστημα που αναχεταιί βαλλιστικούς πυραύλους μέσα ή έξω από την ατμόσφαιρα κατά την τελική φάση της πτήσης. Ο THAAD χρησιμοποιεί ένα μονοπάτι για να καταστρέψει τους εισερχόμενους στόχους βαλλιστικών πυραύλων. Ο THAAD είναι σε θέση να παρακολουθεί εισερχόμενους πυραύλους τόσο εντός όσο και έξω από την

Εικόνα 37 Εκτοξευση πυραύλου από το σύστημα THAAD

ατμόσφαιρα της Γης σε απόσταση 200 χιλιομέτρων, πράγμα που μετριάζει τις επιπτώσεις των όπλων μαζικής καταστροφής πριν φτάσουν στο έδαφος. Η δυνατότητα ανάσχεσης τόσο εντός όσο και εκτός της ατμόσφαιρας καθιστά το THAAD ένα σημαντικό μέρος των εννοιών της πολύ επίπεδης πυραυλικής άμυνας, καθώς εμπίπτει μεταξύ των αποκλειστικά έξω-ατμοσφαιρικών Aegis και των αποκλειστικά ενδο-ατμοσφαιρικών Patriot.

The Aegis Ballistic Missile Defense (BMD) Systems ένα μέρος του Aegis Combat Systems, είναι η θαλάσσια βάση του Συστήματος Βαλλιστικής Πυραυλικής Άμυνας (BMDS). Χρησιμοποιεί παραλλαγές του Standard Missile-3 (SM-3) για την παρακολούθηση βαλλιστικών

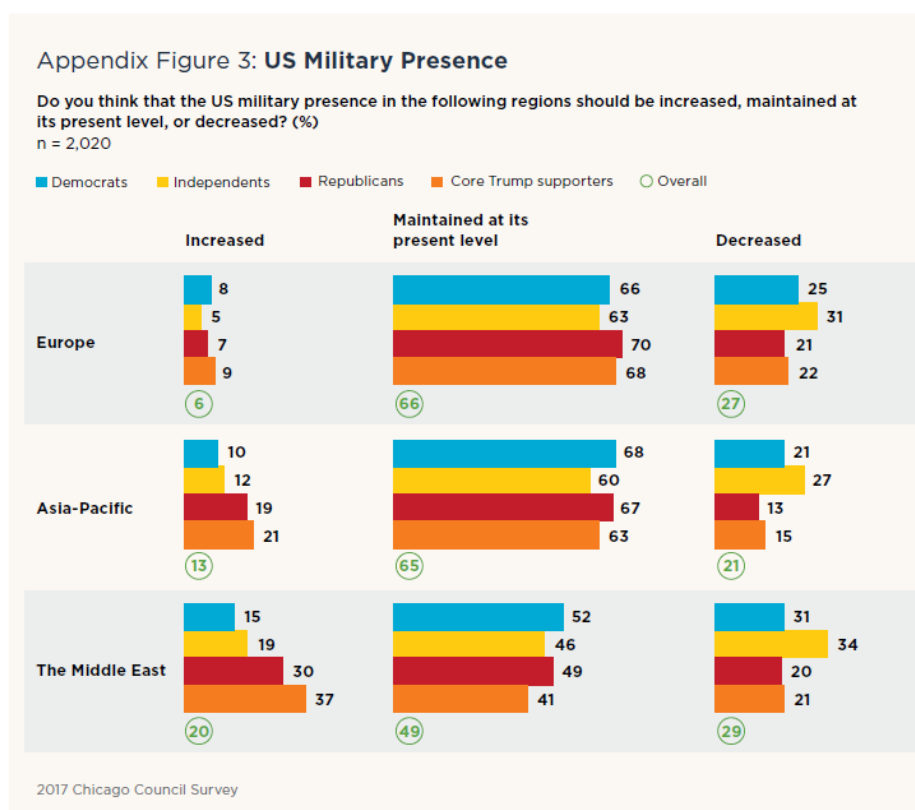
Εικόνα 38 Απεικόνιση του συστήματος BDM επί αμερικάνικου πλοίου

βλημάτων μικρού έως μεσαίου εύρους. Η χερσαία παραλλαγή, γνωστή ως Aegis Ashore, αναπτύσσεται επί του παρόντος στο Deveselu της Ρουμανίας στο πλαίσιο του συστήματος αντιπυραυλικής άμυνας του NATO.

« IB » Στατιστική Έρευνα από το Ίδρυμα του Συμβουλίου του Σικάγου για την πολιτική του Trump American First

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΑΠΟ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΑΓΟΥ¹³⁹
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ TRUMP «AMERIKAN FIRST»

Παρακατω παρατειθονται τα στοιχεια που αφορουν την παρουμε μελετη και αφορουν ουσιαστικα δυο ερωτηματα το πρωτο εχει σχεση με την αυξηση διατηρηση η μειωση της στρατιωτικης παρουσιας στην Ασια και στον Ειρηνικο οπου 65% ειναι υπερ της διατηρησης ενα 13 % υπερ της αυξησης και μονο 21 % υπερ της μειωσης.

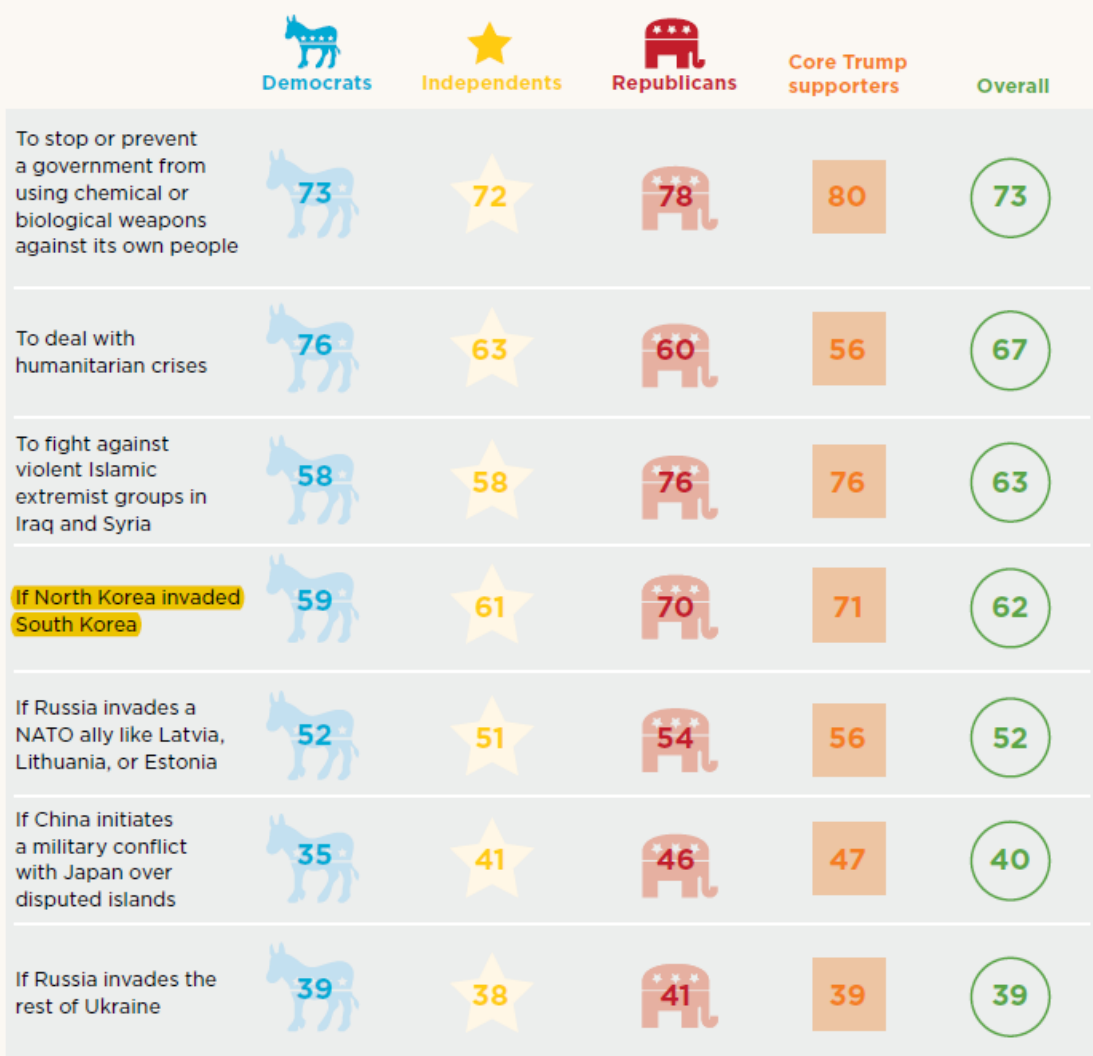
¹³⁹ Smeltz D. & Daalder I. Friedhoff k. Kafura C. (2017) *What Americans Think about America First* Chicago The Chicago Council on Global Affairs, Appendix 3-4 Διαθέσιμο στο: https://www.thechicagocouncil.org/sites/default/files/ccgasurvey2017_what_americans_think_about_america_first.pdf

Εικόνα 39 Απεικόνιση ποσοστού επι των αμερικανικών κομμάτων σε δημοσκόπηση με το ερώτημα αν θα πρέπει να αυξηθεί η στρατιωτική παρουσία των ΗΠΑ στον κόσμο

Στο παρακάτω ερώτημα οι Αμερικανοί πολίτες δηλώνουν ότι είναι υπέρ στην χρήση στρατιωτικών δυνάμεων για την υπεράσπιση της Ν. Κορέας από ενδεχόμενη επίθεση της Βόρειας σε ποσοστό 62%

Appendix Figure 4: The Use of US Troops Abroad

There has been some discussion about circumstances that might justify using US troops in other parts of the world. Would you favor or oppose the use of US troops in the following situations? (% favor)
n = 2,020

2017 Chicago Council Survey

Εικόνα 40 Απεικόνιση δημοσκόπησης για την χρήση στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ σε διάφορες περιοχές του πλανήτη

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

PRESS RELEASE	 THE BANK OF KOREA
Embargoed until release at 12:00 P.M., July 22, 2017	
2017-7-22	Kang Chang Ku : 82-2-759-4368 changku.kang@bok.or.kr

Gross Domestic Product Estimates* for North Korea in 2017

* Direct comparisons of North Korean economic indicators related to the national accounts (such as growth rate, industrial structure, economic size, and per capita GNI) with those of other countries are not advisable, as they are estimated based on South Korean prices and value added ratios.

I . Economic Growth Rate

North Korean real annual GDP increased by 3.9% in 2016.*

* The highest growth rate since 1999 (6.1%)

— The growth rates of agriculture, forestry & fishing, mining & manufacturing and electricity, gas & water supply increased.

North Korean GDP Growth

													<u>(percentage change over previous year)</u>	
'90	'95	'00	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	16	
-4.3	-4.4	0.4	-1.0	-1.2	3.1	-0.9	-0.5	0.8	1.3	1.1	1.0	-1.1	3.9	
(9.8)	(9.6)	(8.9)	(5.2)	(5.5)	(2.8)	(0.7)	(6.5)	(3.7)	(2.3)	(2.9)	(3.3)	(2.8)	(2.8)	

Note: Figures in parentheses represent South Korea's GDP growth rates, based on 2010 prices.

(GDP Growth by Industry)

Production in the agriculture, forestry & fishing sector rose by 2.5% in 2016 (-0.8% in 2015).

Mining production increased 8.4% in 2016 (-2.6% in 2015), owing to coal, lead and zinc extraction.

- Manufacturing production expanded by 4.8% (-3.4% in 2015) mainly due to an increase in heavy chemical industry production.
 - Light industry production registered a 1.1% increase (-0.8% in 2015) as production of textiles, clothing products and shoes increased.
 - Production in the heavy & chemical industry rose by 6.7% (-4.6% in 2015), as production in sub-sectors such as basic metal products, and chemical products increased.
- Electricity, gas & water production expanded by 22.3% (-12.7% in 2015). The strong rise in the production of electricity was mainly due to a rebound in hydroelectric and thermal power generation.
- Construction moved up 1.2% (+4.8% in 2015), boosted by the growth in both building construction and civil engineering.
- The services sector increased by 0.6% (+0.8% in 2015), as education and government services were expanded.

North Korean GDP Growth, by Industry

(percentage change over previous year)

	North Korea			South Korea	
	2014	2015	2016	2015	2016
Agriculture, forestry & fishing	1.2	-0.8	2.5	-0.4	-2.9
Mining & manufacturing	1.1	-3.1	6.2	1.7	2.3
Mining	1.6	-2.6	8.4	-1.3	1.6
Manufacturing	0.8	-3.4	4.8	1.8	2.3
(Light industry)	(1.5)	(-0.8)	(1.1)	(0.5)	(0.7)
(Heavy & chemical industry)	(0.5)	(-4.6)	(6.7)	(2.0)	(2.7)
Electricity, gas & water supply	-2.8	-12.7	22.3	5.1	3.6
Construction	1.4	4.8	1.2	5.7	10.5
Services	1.3	0.8	0.6	2.8	2.3
(Government)	(1.6)	(0.8)	(0.6)	(2.1)	(1.9)
(Other services ¹⁾)	(0.5)	(0.6)	(0.5)	(3.0)	(2.6)
GDP	1.0	-1.1	3.9	2.8	2.8

Note: 1) Includes sub-sectors such as (i) wholesale & retail trade and restaurants & accommodation, (ii) transportation & communications and (iii) finance, insurance & real estate.

II. Industrial Structure

- A look at North Korea's industrial structure in 2016 showed increases in the share of GDP (in nominal GDP terms) accounted for by the mining & manufacturing and electricity, gas & water supply sectors, but decreases in the shares of the construction and services sectors.
 - The share of total GDP contributed by agriculture, forestry & fishing rose by 0.1%p to 21.7%.
 - The share of mining & manufacturing expanded by 0.5%p to record 33.2%, with mining(12.6%) and manufacturing(20.6%) increasing by 0.4%p and 0.2%p respectively.
 - The share of electricity, gas & water supply grew by 0.7%p to 5.2%.
 - The share of construction decreased by 0.2%p to 8.8%.
 - The share of services declined by 1.1%p to stand at 31.1%.

North Korean Industrial Structure¹⁾

	(percentage change over previous year)				
	North Korea			South Korea	
	2014	2015	2016	2015	2016
Agriculture, forestry & fishing	21.8	21.6	21.7	2.3	2.2
Mining & manufacturing	34.4	32.7	33.2	29.9	29.5
Mining	13.1	12.2	12.6	0.2	0.2
Manufacturing	21.3	20.4	20.6	29.8	29.3
(Light industry)	(6.9)	(7.0)	(6.9)	(5.5)	(5.3)
(Heavy & chemical industry)	(14.4)	(13.4)	(13.7)	(24.3)	(24.0)
Electricity, gas & water supply	4.3	4.5	5.2	3.2	3.3
Construction	8.2	9.0	8.8	5.2	5.7
Services	31.3	32.2	31.1	59.4	59.2
(Government)	(22.7)	(23.3)	(22.4)	(10.8)	(10.9)
(Other services ²⁾)	(8.6)	(8.9)	(8.7)	(48.5)	(48.4)
GDP	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Notes: 1) Proportion of each industry's production in total nominal GDP

2) Includes sub-sectors such as (i) wholesale & retail trade and restaurants & accommodation, (ii) transportation & communications and (iii) finance, insurance & real estate.

External Trade of South and North Korea¹⁾

(USD 100 millions)

	North Korea (A)		South Korea (B)		B/A	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Trade Amount	62.5 (-17.9)	65.3 (4.5)	9,632.6 (-12.3)	9,016.2 (-6.4)	154.1	138.1
Exports	27.0 (-14.8)	28.2 (4.6)	5,267.6 (-8.0)	4,954.3 (-5.9)	195.1	175.7
Imports	35.6 (-20.0)	37.1 (4.4)	4,365.0 (-16.9)	4,061.9 (-6.9)	122.6	109.5

Notes: 1) Excludes bilateral trade between North and South Korea.

2) Figures in parentheses represent rates of growth over the previous year.

Bilateral trade between South and North Korea decreased by 87.7% year-on-year to record 0.33 billion dollars in 2016.

— South-to-North trade volume shrunk drastically due to the shutdown of the Kaesong industrial complex.

* Bilateral trade has been suspended since South Korea's shutdown decision (Feb, 2th, 2016).

Volume of Bilateral Trade between South and North Korea

	(USD million, %)							Rate of change (B/A)	
	'10	'11	'12	'13	'14	15(A)	16(B)		
South-to-North	868.3	800.2	897.2	520.6	1,136.8	1,259.0	146.4	-1,112.6	-88.4
North-to-South	1,043.9	913.7	1,074.0	615.2	1,206.3	1,452.3	185.9	-1,266.4	-87.2
Total	1,912.2	1,713.9	1,971.1	1,135.9	2,343.1	2,711.3	332.3	-2,379.0	-87.7

Source: Ministry of Unification

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

ΓΕΣ/ΔΙΣ (1977) *Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος εις Κορέαν (1950-1955)* Αθήνα
ΓΕΣ/ΔΙΣ

Βαληνάκης Γ.- Μπότσιου Κ. (2000), *Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στην Πυρηνική Εποχή*, Αθήνα Παρατηρητής

Βάλβης Α. (2013) *Η Εξωτερική πολιτική της Κίνας προς την Βόρεια Κορέα, Η Κίνα και οι Άλλοι*, Αθήνα Παπαζήση

Γεωργίου Κ. Γαζή (1960) *Clausewitz, η φιλοσοφία του πολέμου*, Αθήνα, Σ. Τζηρίτα,
Ελληνική Άμυνα και Τεχνολογία (2017) *Οκτ τεύχος 93*

Ήφαιστος Π. (1992) *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική*, Αθήνα, Παπαζήση

Κολιόπουλος Κ. (2008) *Η Στρατηγική Σκέψη από την Αρχαιότητα ως σήμερα*, Αθήνα,
Ποιότητα

Νίκος Κοτζιάς. (1994) *Henry Kissinger Η Διπλωματία*, Αθήνα Λιβάνη

Πλατιάς Α. (2010) *Διεθνείς σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκυδίδη*, Αθήνα, Εστία

Παπασωτηρίου Χ. (2000) *Βυζαντινή Υψηλή Στρατηγική 6ος-11ος αιώνας*, Αθήνα
Ποιότητα.

Φραγκίσκα Μεγαλούδη Φ (2016) *Στην Χώρα των Κιμ ,δvo χρόνια στη Βόρεια Κορέα*
Αθήνα Έντυποις

Kissinger H. (1995) *Henry Kissinger Διπλωματία* (επιμ. μετφ Α Αλαβάνου). Αθήνα -
Λιβάνη (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε το 1994)

Waltz K. (2011) *Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής* (επιμ. μετφ Κολιόπουλος Κ.) Αθήνα
Ποιότητα

Ξενόγλωσση

Kongdan Oh and Ralph C. Hassig (2000) *North Korea Through the looking glass*, Washington D.C Brooking Institution Press

Worden, Robert L, Federal Research Division (2008) *North Korea a country Study* Washington D.C Library of Congress

Schweitzer T. (2018) *North Korea a History from Ancient Times to the Present: The Socialist Revolutionary History of the Korean Juche State of President Kim Il Sung Kindle Edition.*

Mercer J (2013) *Emotion and Strategy in the Korean War*, Cambridge University Press, International Organization Foundation Vol 67, No 2

Malkasian C. (2014) *Guide to the Korean War*, Washington D.C Osprey Publication, Kindle Edition

Kongdan Oh and Ralph C. H, (2000) *The North Korea through the looking glass* Washington D.C Brookings Institution Press

Robert C (2012) *Marked for Life: Songbun North Korea's Classification System*, Washington D.C the Committee for Human Rights in N. Korea

Office of the Secretary of Defense USA (2018), *Nuclear Posture Review February 2018*, Washington D.C

Pollack J (2011), *No Exit North Korea Nuclear Weapons and International Security*, London IISS

Szalontai B and Radchenko S (2006), *North Korea's Efforts to Acquire Nuclear Technology and Nuclear Weapons: Evidence from Russian and Hungarian Archives* Washington D.C Cold War International History Project working papers #53 Διαθέσιμο στο: <https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/>

Thornton J. (2017), *The Korean Nuclear Issue Past, Present, and Future – a Chinese Perspective*, Washington D Brookings Institution Strategy paper 3 Διαθέσιμο στο: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/04/north-korean-nuclear-issue-fu-ying>

Siegfried S. Hecker, Braun C, Lawrence C (2016), *North Korea's Stockpiles of Fissile Material* Korea Observer Vol 47 Seoul Institute of Korean Studies

Wertz D and McGrath M, (2016) *North Korea's Nuclear Weapons Program* National Committee on North Korea Issue Brief

Kristensen H & Norris R (2018) *North Korean nuclear capabilities, 2018*, Bulletin of the Atomic Scientists, 74:1, 41-51, Ανάκτηση από: <https://doi.org/10.1080/00963402.2017.1413062>

Coats D. R (2018) *Statement for the record Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence community* Washington USA Office of Director of National Intelligence Διαθέσιμο στο: <https://www.dni.gov/files/documents/Newsroom/Testimonies/2018-ATA---Unclassified-SSCI.pdf>

White House National (2017) *National Security Strategy of United States of America* Washington D.C Διαθέσιμο στο <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>

Revere E (2017) *Year of Decision on the Korean Peninsula* Noresident Senior Fellow Center for East Asia Policy Studies Brookings Institution Διαθέσιμο στο: https://www.brookings.edu/wpcontent/uploads/2017/03/fp_20170208_evans_revere_krin_s.pdf

Karako T. & Rumbaugh W (2018) Trump's 2019 Missile Defence Budget: Choosing Capacity over Capability CSIS Briefs Διαθέσιμο στο <http://missilethreat.csis.org/wp-content/uploads/2018/02/Trumps-2019-Missile-Defense-Budget.pdf>

Smeltz D. & Daalder I. Friedhoff k. Kafura C. (2017) *What Americans Think about America First* Chicago The Chicago Council on Global Affairs, Appendix 3-4, Διαθέσιμο στο: https://www.thechicagocouncil.org/sites/default/files/ccgasurvey2017_what_americans_think_about_america_first.pdf

Ιστοσελίδες

Lewis J (2015) *North Korea's Nuclear Weapons: The Great Miniaturization Debate*, Washington D.C 38 North Stimson Center Ανάκτηση από: <https://www.38north.org/2015/02/jlewis020515/>

CNN, *New missile test shows North Korea capable of hitting all of us mainland*, <http://edition.cnn.com/2017/11/28/politics/north-korea-missile-launch/index.html>

US -DPRK Agreed Framework <https://2001-2009.state.gov/t/isn/rls/fs/2001/5284.htm>

Joint Statement of the Fourth Round of Six - Party Talks <https://www.state.gov/p/eap/regional/c15455.htm>

Arms Control and Proliferation Profile North Korea Ανάκτηση από: <https://www.armscontrol.org/factsheets/northkoreaprofile>

DPRK Foreign Ministry Declares Strong Counter- Measures against UNSC's "Resolution 1874" <http://www.kcna.co.jp/item/2009/200906/news13/20090613-10ee.html>

Norsar(2016) *New clear test by North Korea* Ανάκτηση από:
<https://www.norsar.no/in-focus/new-nuclear-test-by-north-korea-article186-863.html>

Missile Defense Project, "Missiles of North Korea," *Missile Threat*, Center for Strategic and International Studies, published June 14, 2018, last modified June 15, 2018,
<https://missilethreat.csis.org/country/dprk>

Elleman M. (2017) *The new Hwasong -15 ICBM : A Significant Improvement that may be ready as early as 2018*, Washington D.C 38 North Stimson Ανάκτηση από:
<https://www.38north.org/2017/11/melleman113017/>

CNBC Banking News (2017) *Γιατί η Βόρεια Κορέα «φλερτάρει» με την Ρωσία – Ποιος ο ρόλος του Πεκίνου* Αθήνα Ανάκτηση από:
<http://bankingnews.gr/index.php?id=338143>

Russian News Agency (2017) *US, Allies take disproportionate actions on Korean Peninsula – Lavrov* Μόσχα, TASS, Ανακτήσιμο από: <http://tass.com/politics/977297>

Ministry of Foreign Affairs (2017), *Diplomatic Bluebook 2017 Japanese Diplomacy and International Situation in 2016*, Japan pg. 5 ανάκτηση από:
https://www.mofa.go.jp/fp/pp/page22e_000817.html

Curry .J (2017) *Japan buys US missile defense system to counter North Korean Threat* Tokyo, The Guardian Ανάκτηση από:
<https://www.theguardian.com/world/2017/dec/19/japan-buys-us-missile-defence-system-to-counter-north-korean-threat>

He -Suk C. (2018) *Dialogue and pressure in dealing with NK: Moon*, Korea The Korea Herald Ανάκτηση από :
<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180110000723>

Ray M (2018) *Moon Jae -In* Encyclopaedia Britannica inc Ανάκτηση από: <https://www.britannica.com/biography/Moon-Jae-In>

In – Hwah & Yeon – Cheol S(2018) *New Analysis South Korean government Looking to arrange Dialogue between the USA and North Korea*, Washington Hankyoreh Ανάκτηση από: http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/833905.html

US Department of State (2005), *Joint Statement of the Fourth Round of Six -Party Talks*. Ανάκτηση από: <https://www.state.gov/p/eap/regional/c15455.htm>

UN (2013) *Security Council Strengthens Sanctions on Democratic People's Republic of Korea, in Response to 12 February Nuclear test* Meetings Coverage and Press Releases Ανάκτηση από: <https://www.un.org/press/en/2013/sc10934.doc.htm>

Jong K. (2018) *Kim Jong Un's 2018 New Year's Address* Washington DC. National Committee on North Korea Ανάκτηση από: <https://www.ncnk.org/node/1427>

Bank of Korea (2018) *Gross Domestic Product Estimates for North Korean in 2017* Seoul Ανάκτηση από: <http://www.bok.or.kr/eng/bbs/E0000634/view.do?nttId=10046123&menuNo=400069>

United States Mission to the United Nations (2017) *Fact Sheet: Resolution 2371(2017) Strengthening Sanctions on North Korea* Ανάκτηση από: <https://usun.state.gov/remarks/7924>

European Council, Council of the European Union (2018) EU restrictive measures against North Korea Ανάκτηση από: <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/history-north-korea/>

U.S. Department of the Treasury (2017) *Countering America's Adversaries Through Sanctions Act* Ανάκτηση από: <https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/Pages/caatsa.aspx>

Albert E (2018) *What to Know About the Sanctions on North Korea* Council on Foreign Relations Ανάκτηση από : <https://www.cfr.org/backgrounder/what-know-about-sanctions-north-korea>

Donald J. Trump twit (2018) *Sanctions and other pressures* Ανάκτηση από: <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/948194400114487296?ref>

Reuters (2018) Χέρι - χέρι στους Ολυμπιακούς Βόρεια και Νότια Κορέα Αθήνα Καθημερινή Ανάκτηση από [:http://www.kathimerini.gr/942509/article/epikairothta/kosmos/xeri-xeri-stoys-olympiakoys-voreia-kai-notia-korea](http://www.kathimerini.gr/942509/article/epikairothta/kosmos/xeri-xeri-stoys-olympiakoys-voreia-kai-notia-korea)

Dagyum Ji & Hotham O (2018) North Korea expressed “will” to denuclearize if security guaranteed Seoul NK News Ανάκτηση από: <https://www.nknews.org/2018/03/n-korea-expressed-will-to-denuclearize-if-security-guaranteed-seoul/>

Salmon A (2018) *History in the making US president to meet North Korean Leader* Asia Times Ανάκτηση από : <http://www.atimes.com/article/history-making-us-president-meet-north-korean-leader/>

White House (2018) Joint Statement of President Donald j. Trump of the United States of America and Chairman Kim Jong Un of the Democratic People’s Republic of Korea at Singapore Summit Ανάκτηση από : [https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/joint-statement-president-donald-j-trump-united-states-america-chairman-kim-jong-un-democratic-peoples-republic-korea-singapore-summit/?ct=\(18_0612_singapore_summit\)](https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/joint-statement-president-donald-j-trump-united-states-america-chairman-kim-jong-un-democratic-peoples-republic-korea-singapore-summit/?ct=(18_0612_singapore_summit))